

I AM GREEK
AND I WANT TO GO
HOME

24

ISSUE

KYTHERA

Summer Edition 2017

FOUNDER/ΙΔΡΥΤΗΣ: ©METAXIA POULOS • **PUBLISHER:** DIMITRIS KYRIAKOPOULOS • **EDITOR:** DEBORAH PARSONS • **WRITERS:** ELIAS ANAGNOSTOU, JEAN BINGEN, CHRISTOS BARBOUTIS, MARIA DEFTEREVOS, DIMITRIS KOUTRAFOURIS, GEORGE LAMPOGLOU, MARKOS MEGALOOIKONOMOS, EVI PINI, YIANNIS PROTOPSALTIS, ELIZABETH STAIS, KATHERINE STATHATOU, NIKOS TSIPELAS, HELEN TZORTZOPOULOS, FRANK VAN WEERDE, RIGAS ZAFEIRIOU, ELISHEVA ZELTZER • **ARTWORK:** DAPHNE PETROHILOS • **PHOTOGRAPHY:** DIMITRIS BALTZIS, CHRISFA FATSEAS, STEPHEN TRIFYLLIS, EVANGELOS TSIGARIDAS • **PROOF READING:** JOY TATARAKI, PAULA CASSIMATIS • **LAYOUT & DESIGN:** MYRTO BOLOTA • **EDITORIAL/ADVERTISING-ΣΥΝΤΑΞΗ/ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ:** 6944-551720, e-mail: kse.1993@yahoo.gr
FREE COMMUNITY PAPER • ΕΛΛΗΝΟ-ΑΓΓΛΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ • ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ • ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

George & Viola Haros and family wish everyone a Happy Summer in Kythera

Distributing quality food, beverage, cleaning and packaging products to the Foodservice Industry

www.stgeorgefoodservice.com.au

All the right ingredients

ΚΑΦΕΝΕΙΟ ΠΛΑΤΑΝΟΣ

Ανοικτά από τις 9.00 π.μ.
έως αργά το βράδυ
για καφέ,
μεζέ και φαγητό

ΜΥΛΟΡΟΤΑΜΟΣ
Καλλιόπη Καρύδη
τηλ.: 27360-33397

Domniki Kontaratou

Architect NTUA

architecture design construction

Athens - Kythera

tel +302736031364 • mob +306981447336
www.domnikikontaratou.com • aafdpf@gmail.com

και όλα μέλι-γάλα

pure Kytherian
thyme honey

θυμαρίσιο μέλι
Κυθήρων

ΜΗΤΑΤΑ

Κύθηρα

τηλ.: 27360-33010, 6978-350952, 6977-692745

καλωσορίσατε! welcome!

Στο Καράλι, στη Χώρα, τον Ποταμό, το Διακόπτι, τον Αβλέμωνα...

... Σαν έξαφνα, ώρα μεσάνυχτ', ακουσθεί
αόρατος θίασος να περνά
με μουσικές εξαίσιες, με φωνές
[...] να μη γελασθείς, μην πεις πως ήταν
ένα όνειρο, πως απατήθηκεν η ακοή σου...

Είναι ένας Θεός που ζει ανάμεσα στους ανθρώπους γιατί γνωρίζει την αληθινή μουσική (Θεός εν ανθρώποις ήν εκείνος, ειδώς την αληθώς μουσικήν). Είναι ένας Θεός, που τραγουδά τους απλούς και σεμνούς αρχαίους διθυράμβους του με την επιτάφιο λύρα του τον Έρωτα τον μονόφθαλμον Πολύφημον και της Νηρηίδας Γαλάτειας, τον Υμέναιο και το Δείπνον. Είναι ο συμπαιρωτής μας Φιλόξενος. Αυτός που το όνομά του σημαίνει το φίλο των ξένων. Αυτόν που σημαίνει τη φιλοξενία. *Philoxenia*, που λέμε στα ελληνικά. (ΗΛ.ΑΝ)

Congratulations! Your ancient passage to Kythera has been accomplished; your endeavours will be richly rewarded!

Just as it was a gift of precious Kytherian thyme honey that England's King George V chose to present to the Tsar of Russia, Kythera is replete with experiences fit for royalty.

You have earned the privilege of satiating your senses in a magical landscape steeped in history, ancient walking trails that lead to sun kissed beaches, intriguing archaeology and Byzantine churches. And the natural cycles of beauty, thyme, honey.

Immerse yourself and allow Kythera Summer Edition to guide you through these dazzling worlds. There are so many to discover here on Kythera, it could take a lifetime. Welcome and happy holidays!

ΣΕΛΙΔΕΣ 16-17: ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟ ΤΩΝ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ

GOLD CASTLE JEWELLERY

Unbeatable prices for gold and silver
Large collection of jewellery in 22k, 18k & 14k gold
Handmade icons and worry beads
20% discount on all icons, silver jewellery and worry beads
Αναλαμβάνουμε ειδικές παραγγελίες κατασκευής
κοσμημάτων και εικόνων

CHORA Kythera 2736031954 / 6945.014857

Kythea
★★★★ RESORT

Enjoy resting in an idyllic environment

Νιώστε στιγμές ποιότητας ξεκούρασης
σε ένα ειδικό περιβάλλον

AGIA PELAGIA
TEL: +30 27360 39150, 39170, FAX: +30 27360 39180
e-mail: info@kythea.gr www.kythearesort.gr

καλέρης
seaside restaurant

Agia Pelagia, Kythera 80200
☎ +30 2736033461 ☎ +30 6982667250
✉ ioannis.prineas@yahoo.com 📘 [facebook.com/kaleris](https://www.facebook.com/kaleris)

KONOMOS COFFEE GRINDING HOUSE

παραδοσιακό καφεκοπτείο
ζαχαρώδη - πραλίνες - ξηροί καρποί

Livadi - Kythera, tel: +30 27360 37333
www.coffeemaster.gr

RESTAURANT
ZERVOS - MAGOS
KAPSALI

Our restaurant is popular with
yacht owners and fishermen alike
Seafood & Greek dishes

Antonis Zervos Tel.: 27360-31407/8

RENT A CAR
IOANNIS DEFTEREVOS & Co.

27360 31363 6976 051 279
27360 31030 6944 770 161
Tsikalara, Kythira
cerigorentcar@outlook.com.gr

LETTERS TO THE EDITOR

AN AMERICAN'S REVIEW!

Without any relatives or expectations my friend George and I, both first generation expatriate Greeks, set off for an adventure to Kythera.

We arrived at the cleanest port beach I could have ever imagined at Diakofti. Already I was impressed with the island. Our first night was in Agia Pelagia. We spent the next day at Laggada Beach and

climbed over steep rocks to reach a limanaki that concealed a beautiful cave. At sunset some locals recommended "the Amerikani" for dinner, a couple

who own the taverna Neos Cosmos on the sea front. The Amerikani are Anna (actually Australian) and Dimitri (a natural born Kytherian), who happened to live close to George in Queens, New York. As Americans we were excited to touch base with fellow countrymen. We made plans to return the following day to try Dimitri's unique melizanosalata as we were eating dinner at Skandia further south.

Next day we hit Fourni beach after stopping by the Amir Ali springs

that were speckled with the most fantastic blue dragonflies. We returned to the Amerikani for lunch for the best melizanosalata I have ever had. After lunch, we headed for Chalkos beach then our accommodation in Livadi. Exploring the quaint shops of Chora, we bought the signature yellow Kytherian flower bouquet (sempreviva), some more honey and local fatourada (a velvety liqueur).

On our third day we explored the Castle in Chora and met Captain Spiro in Kapsali who took us on his Glass Bottom Boat to Hytra cave. This was probably my favourite experience on the island. From Kapsali we visited Melidoni beach, one of the best beaches I have ever been to. We stayed at the super comfortable Athena Hotel in Milopotamos with its friendly hosts and enjoyed our meal at the Platanos Taverna.

Day 4 we challenged ourselves with the climb down to Kalami beach. (Not recommended for very young, very old or those who can't handle climbing. Wear sneakers and go either at sunset or early morning.) It was a struggle and because of strong waves we headed back and spent the rest of the day at a very charming beach called Limionas, which had lots of live hermit crabs and snails. At the taverna there we spoke with an archaeologist who revealed the etymology of the word "Ellas" meant "beautiful rock". I would definitely recommend this beach. In Avlemonas we stayed right on the crystal clear cape where everyone jumped into the water off the small cliffs.

On our final day we snacked on amazing croissants from a nearby bakery and swam at Diakofti before boarding the ferry. I felt very much at home on Kythera and enjoyed meeting the people (locals and expatriate Australians alike). More Americans should visit Kythera as there is so much to explore and learn from this pleasant island. We will definitely be back one day to explore more.

Sofia D'Alessandro and George Holevas, New York

Editor's Note: Reads like a jam packed 5 days!
Next time you need to stay longer.

FAREWELL TO ELENI

This is the second letter I send to your lovely newspaper, *Kythera Summer Edition*, which I always look forward to reading when I visit this beautiful island.

Eleni Condoleon (1941-2016)

However, this time I would like my letter to be a farewell to Eleni: a beloved friend I so appreciated when I first met her and her husband Jimmy at the village of Karvounades of Kythera, thanks to my dear friends Katerina and Vrettos Stathi.

Eleni evoked so many memories. She was a personality apart from all others. Her presence and nobility were such that you would be forgiven if you thought she is of royal descent. She was

always mild and polite with a faint smile on her lips at all times.

We spent so many times with Jimmy and Eleni in those fabulous days. My wife and I would talk about this wonderful couple and agreed how fortunate Jimmy was to have Eleni, the great love of his life. Eleni left her homeland and her family and followed Jimmy down the path her heart made for him. They were both happy and their love shone with the birth of their son Panayiotis, and they burst with joy when their granddaughter Katerina was born.

Unfortunately, however, as life has also a cruel and merciless side, it was Eleni's turn to feel this cruelty. However, she never lost heart or complained because Jimmy was by her side: her rock and great love till the very end.

With tears in our eyes we have said farewell to our loved ones and now we do so for Eleni. But I always believe and I tell my good friend Jimmy: "Our beloved ones who left are now living deeper in our hearts - forever!"

Manolis Maragakis, a true friend

DEDICATION

KYTHERA Summer Edition 2017 is dedicated to the memory of Helen Condoleon. We are indebted to Helen for keeping this paper in circulation.

Helen (Eleni) Condoleon was born in Grafton, Australia in 1941 to Nick Langley (Anastasopoulos) of Aroniadika and Kyriakoula Megalocomonos of Potamos. She has three siblings, Lexie, Chrissa and George.

In Sydney she married her Jimmy (Dimitri Condoleon). For over 52 years they were inseparable. The first years were tough. They lived above their shop in Sydney with an ironing board for a dining table, renting a TV by the month and they worked hard. When their son Panayiotis was four years old they moved to Greece and opened a jewellery store in Delphi. Shops in Olympia and Crete soon followed. Helen loved the Greek way of life. She thrived on it.

In retirement Helen and Jimmy spent six months of the year in their lovely island home in Karvounades. Helen loved sitting on the verandah in the late afternoon gazing at her lovingly tended garden with its Jacaranda tree that brought back memories of her childhood days in Grafton. And from those days she kept lifelong friendships. During the summer months, Villa Stella, her holiday home on Kythera was abuzz with family and friends from Australia, England and Greece.

Helen was a special person. An avid reader, she was so full of knowledge. A dedicated wife and mother, family was always what mattered most to her. Helen never forgot her family in Australia of whom she spoke often, with much love. Helen's greatest joy was her granddaughter Katerina. She literally burst with pride at Katerina's outstanding volleyball achievements and school grade distinctions. It was her great pleasure to have her son's family visit every August.

Helen was diagnosed with Parkinson's disease twenty years ago. It was her life-long friend and doctor, Mitchell Notaras, who gently broke the news to her. The last six years she endured terrible pain and discomfort. She died peacefully in her sleep at home in Illioupolis, Athens with her beloved Jimmy at her side just before Christmas last year. It was Eleni's wish to be buried in Kythera, to be placed in her husband's family tomb in Keramoto.

We extend our deepest condolences to Jimmy, Panayioti, Marina, Katerina and all her family and friends.

ABOUT US

Founding Publisher - Metaxia (Sia) Georgopoulou is a big-picture person. Having worked in Australia as a Press Secretary and Advisor to Government ministers and parliamentarians, her return to her parental homeland gave birth to Kythera Summer Edition. With a passion for justice and enormous experience in community politics both in Australia and Greece, Sia is the powerhouse that brings Kythera Summer Edition to annual fruition. Sia is married to Dimitris Kyriakopoulos and they have a seventeen year old son, Alexandros.

Editor - Deborah Parsons has been coming to the island every summer for the last 28 years which tells you how much she loves the place. Born and bred in Melbourne, Australia, Deborah regards Kythera as her second home. Over the years she has worked as an archaeologist, a stone tool illustrator, a musician, a graphic artist and (finally) as a writer. This last career is the one that stuck. She writes scripts for film and television. She recently wrote the libretto for her first opera.

Feature Writer - Anna Cominos was born in Australia of Kytherian-born parents and since the early 90s has been collecting and writing stories about her ancestral homeland. A cultural worker for over 25 years, Anna has been creatively exploring the bi-cultural experience working as a cultural arts worker, performer and festival producer in Sydney, Australia. She is a regular contributor to international Greek-English news services Neos Kosmos and Greek City Times. Anna has been writing for KSE since 1993 and regularly visits the island.

Artist - Daphne Petronilos studied at the Chicago Art Institute in the United States and has held exhibitions in Dublin, London, Athens and Kythera. An artist in all aspects of her life, Daphne creates beautiful objects be it crocheting lace, weaving a hat or cement-rendering a wall at her traditional house in Broggi.

Writer - Jean Bingen was born in 1941 in Apeldoorn, Holland. He first worked with the WCC Kythera Team in 1962 as a student of civil engineering at the Technical College Arnhem followed by 35 years in engineering and construction. Jean met his wife Ina van de Water in Livadi in 1966 when she was also a volunteer. They built a house in Fatsadika where they live from June through to October. After the death of George Koksma in 2004, Jean began archiving the 12 year period that the WCC Kythera team worked on the island.

Writer - Dimitris Koutrafouris was born in Elefsina, Greece in 1965. He studied Law and is employed by the National Bank of Greece. For the past 20 years Dimitri has been living with his family on Kythera. He has been a regular contributor to Kythera Summer Edition since 2009.

Writer - Markos Megalooikonomos is a geologist. He is a graduate of the Kapodistrian University of Athens and holds an MSc in Environmental Design of Infrastructure Works from the Hellenic Open University. He has collaborated with the Institute of Geological and Mineral Exploration and with geotechnical companies for major projects in Greece. He works as a private consultant and carries out geological and environmental studies for public and private projects. He has also worked as a tourist guide at the cave of Saint Sophia of Mylopotamos Kythera.

Writer - Pia Panaretos is a social anthropologist whose land rights work with Australian indigenous communities of the Northern Territory propelled her to research her own cultural heritage in a similar bid for heritage preservation. Her ancestors' migration 120 years ago necessitated a return to Kythera, for which she was fortunate to spend two years living through the seasons pursuing participant-observation fieldwork on the anthropology of religion and the migration of spirituality.

Beekeeper & Writer - Yiannis Protopsaltis in 2006 the Terra Madre organization included Kytherian honey and bee-keeper Yiannis Protopsaltis in their book on internationally outstanding agricultural products. In 2011 the Protopsaltis family was once again awarded the Finest Quality prize by both Kathimerini newspaper and Gastronomos magazine.

Writer - Katherine Stathatou grew up in Athens and studied Veterinary Medicine at Cambridge in the UK. She married and worked in London for 12 years, specialising in surgery on small animals and exotic pets, before returning to Greece with her four children and settling on Kythera.

Writer - Elizabeth Stais has lived on Kythera for 24 years and is still loving it. Living a local's life, immersed in the agricultural and tourist life of Kythera, she strives to learn and share her knowledge of traditions of this unique island with whoever will listen. Elizabeth can be found at the Potamos market of a Sunday and Wednesday at the Livadi market.

Writer - Elisheva Zeltzer is an architect and street journalist specialising in graffiti and street art. Her blog www.elishevanotes.com contains a section dedicated to Greece. Elisheva lives in Tel Aviv, Israel. Since discovering the island three years ago, she now spends a few months here each year.

kse.1993@yahoo.gr

EDITORIAL

Mankind will find no cessation from evil until either the real philosophers gain political control or else the politicians become by some miracle real philosophers.
(Plato, *The Republic*, 326d)

MAKE OUR PLANET GREAT AGAIN was French President, Emmanuel Macron's response to President Donald Trump when he announced on 1st June that the United States was withdrawing from the Paris climate accord, an international agreement binding nations to combat climate change. This was Emmanuel Macron's moment. He seized it. Within hours of Donald Trump's announcement, Emmanuel Macron had invited scientists to work with France to find solutions to the world's climate and environmental issues. He stated there would be no renegotiation of the Paris agreement and that it would be implemented by both France and the rest of the world.

A FLICKER OF LIGHT HAS BROKEN THROUGH the darkness of our 2017 chaotic world. Emmanuel Macron's presidential victory shows promise of leading the European Union down a different path. Macron acknowledges that obsession with the single market and convergence between member states together with the social and economic ramifications of austere policies have triggered great distrust in the Union. "The difficulties of one are always the problem of all. The economic and monetary union involves a strict responsibility and a deep solidarity; clear rules, loyal co-operation, strong mutual assistance," he stated earlier this year. Acknowledging the need for countries to work together, Macron quotes European founding father Jean Monnet: "We are not forming coalitions of states, we are uniting men".

TO UNITE MEN WE NEED healthy economies in all member states. Macron asks: "In the Eurozone one in five young people is unemployed. What can we say about Europe [...] to a young Greek who only lives thanks to his parents' and grandparents' savings?" Reaching out to a young generation that is not only enduring a prolonged economic crisis but also witnessing turmoil in the world and an ever-evolving humanitarian crisis, he impresses the need to resolve these challenges peacefully. "Maximum diversity in minimum space: this is what Europe is about." It is the Erasmus generation, declares Macron, "that must ensure that Europe tips over the right side at this moment in history when the continent trembles".

GREEK PRIME MINISTER Alexis Tsipras was elected two years ago promising his Government would end austerity policies and restore his country's dignity. Tsipras' victory brought hope to a country drowning in austerity, debt and poverty. When pushed into a corner by the European banks and Brussels, Tsipras called a referendum. Despite the banks' enforcing capital control, Greek people stood patiently in line with quiet resolve waiting to withdraw their 60 euros per day believing that their rebel Prime Minister would stand up to Brussels and advocate a different path. On 5 July, 2015, 62% of the Greek population voted a resounding NO to further austerity measures giving Alexis Tsipras a clear mandate for his alleged alternative platform of governance. The evening of the Referendum was Tsipras' moment. Alas, unlike Macron, he didn't seize it. Choosing his own political survival over an alternative political vision, Alexis Tsipras betrayed his constituency, ignored the democratic process, turned a No vote into a Yes vote, and succumbed to measures no previous Greek government would accept. Greece has no other way to generate revenue other than its historical and natural resources all of which were signed away, along with its public assets, to be controlled by the Troika and Brussels for 99 years. Labour laws have been dismantled, the unemployment rate is at almost 30% and social security guarantees and legal protection for indebted citizens have been abolished. Bereft of his empty rhetoric, Alexis Tsipras' legacy will be broken promises, infusing the nation with false hope, prolonged austerity, incompetent governance and tragic mismanagement of the refugee crisis. The emperor has been stripped of his clothes.

ADMITTEDLY, THERE ARE THOSE who claim Tsipras is justified in implementing the tough economic reforms demanded by Greece's creditors. They claim that Tsipras had a gun to his head and, with the threat of Grexit, had no other choice but to impose austerity on a nation with no money in the government's coffers. Nonetheless, many analysts believe that Tsipras and his government should have stood up to the Troika. This did not happen. Now, when Greek people can no longer bear the load of the barrage of austerity measures imposed on them, the healing process must begin. Governments and European institutions must deliver jobs and economic growth to every community in Europe. The alarming disparity between the haves and have nots fuels the rise in resentment, alienation, violence, religious fundamentalism and terror attacks. For the European Union to survive it must address the economic inequality between states and work at creating security and prosperity.

GREECE HAS SURVIVED these past eight years of austerity because of the bonds her people share: the bonds of family, community and the church. But eight years into an economy in free fall and with little prospect of recovery, the Greek people have succumbed to protest fatigue and a sense of defeat. The European Union has come full circle. Just as it was created in the 1950s to provide peace and economic prosperity to a territory in ruin, it must now once again forge alliances for a democratic revival of its existence.

OUR
MAGNIFICENT
SPONSORS

FOR 24 YEARS NOW,

Kythera Summer Edition has been exploring the island's cultural, folkloric and human identity and proudly unearthing in words the island's deep archaeological past thanks to the support of our sponsors.

Our sincere thanks to: Nick and Viola Haros & family of St. George Foodservice, Sydney, for their continued sponsorship and generosity; the Kytherian Association of Australia; the Kytherian Association of Queensland and to Fred & Bev Hillier.

We are also indebted to the Karvounades Coffee Club and to Pia Panaretos. Without them you would not be reading this issue.

On behalf of local Kytherians, Philokytherians, Greeks of the Diaspora and visitors to our beautiful island, we thank our magnificent seven for getting us to print and helping us to promote our wonderful island.

EDITOR'S CHOICE

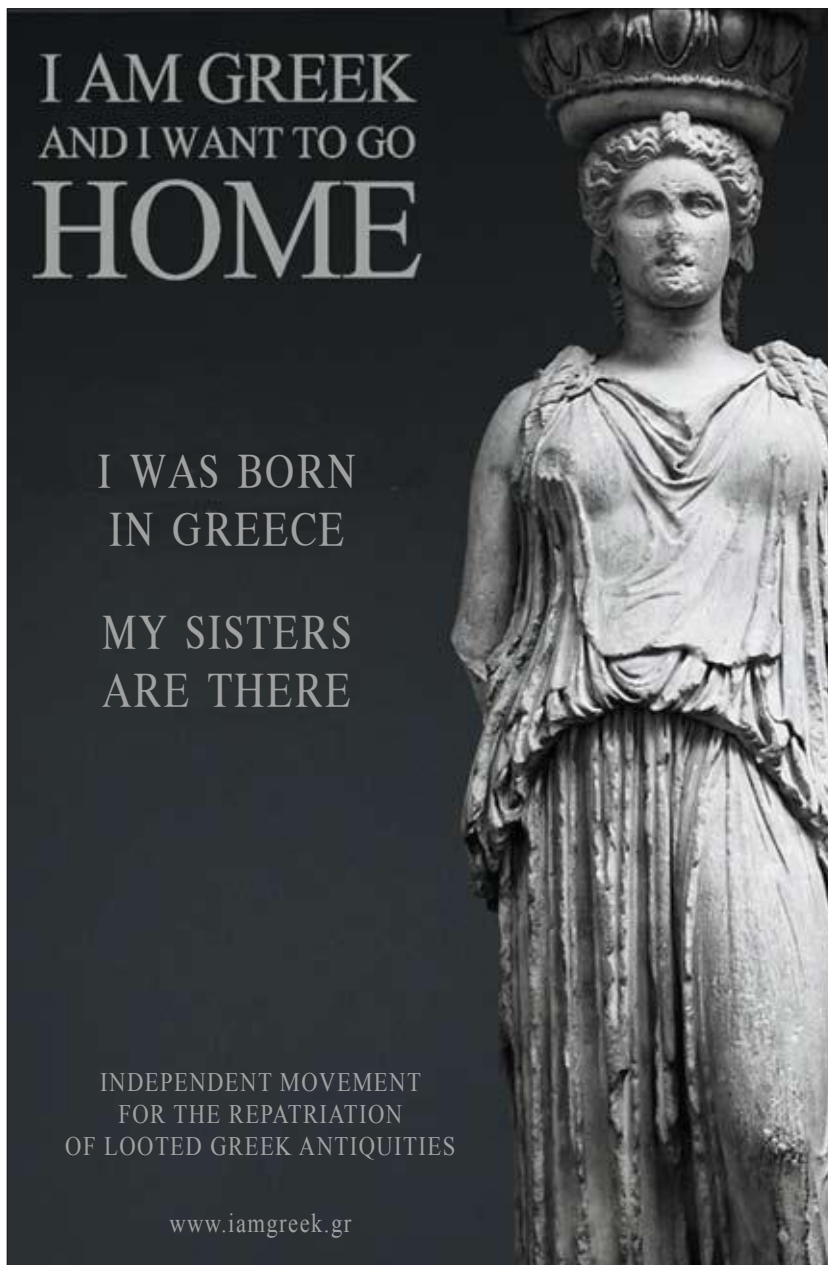
OUR FAVOURITE KYTHERIAN websites and blog spots:

- kythera-family.net/en
A fascinating site providing an online cultural archive. The place to explore your Kytherian heritage.
- kytherianassociation.com.au
Home of the Association and all things Kytherian Australian from past to present, from dances and cultural events to academic research and publications.
- floracytherea.blogspot.gr
I am in love with this site with its impressive collection of information and photographs of the island's flora.
- kithiraikanea.blogspot.gr
The site that keeps you up to date with local island news throughout the year.
- kytheraismos.blogspot.com
News and island information
- tsirigofm.blogspot.com
With links to Tsirigo FM radio station and their program listings. Also has links to all the local newspapers.
- ilovekythera.com
A visual love-fest with the island.
- visitkythera.gr, kythira.info and kythera.gr
The ever useful information sites for tourists.

Corte O.
SUITES

CHORA KYTHIRA
801 00 HELLAS
tel.: +30 27360 39139
tel.-fax:
+30 27360 39130
mob.: 6947-627353
e-mail: info@corteo.gr

www.corteo.gr

I AM GREEK
AND I WANT TO GO
HOME

I WAS BORN
IN GREECE

MY SISTERS
ARE THERE

INDEPENDENT MOVEMENT
FOR THE REPATRIATION
OF LOOTED GREEK ANTIQUITIES

www.iamgreek.gr

visitkythera™
escape the crowds

pyrgos house

For an unforgettable Kythirian Summer
Join our activities and be delighted!

- Guided walks
- Kythirian Cooking Workshop
- Olive Oil Soap Workshop
- Organic Olive Oil Tasting
- Thyme Honey Bee Excursion
- Canyoning Tours
- Mountain Bike Tours
- Sea Kayak Tours

Bookings and inquiries at
Pyrgos House Tourist Office - Potamos
(0030) 698986 3140 - www.pyrgoshouse.com

EXPLORE DREAM DISCOVER DIVE

KAPSALI'S NEWEST VENTURE goes underwater! Explore Kythera's underwater landscape. Kythera's crystal clear waters make it the perfect place to discover underwater nature: nudibranchs, invertebrates, crabs, shrimp, seahorses, sea turtles and, if you're lucky, dolphins. Sea turtles and dolphins love the clear Kytherian waters.

Experience the Kytherian underwater world with diving instructor George Lampoglou at the Kythera Dive Centre in Kapsali. He and his experienced team of divers will train you and take you on a tour of some of the best diving sites in Greece. Explore the underwater caverns and canyons and stunning rock formations. As you dive marvel at the cuttlefish and octopuses. You can choose to have a single dive experience for the day or, if you like, you can complete and earn your PADI Open Water Diver Certificate which allows you to dive anywhere in the world! Enrol the kids* in a course at Kapsali while you relax and laze on the beach or chill out at one of Kapsali's many cafes or tavernas. They'll have fun as they discover the underwater world of Kythera.

* All children must be over 10 years of age.
Kythera Dive Centre. Tel: 27360-37400 or 6944-314152

GLASS BOTTOM BOAT

EXPLORE KYTHERA'S SECLUDED BEACHES with Spiros Cassimatis in Alexandros, the Glass Bottom Boat. Explore the coastline of Kythera with Captain Spiro or perhaps take one of his regular sea excursions to Elafonissos' award winning Simos beach, Antikythera and Neapolis. Discover the pisoyialo (west coast) where you can swim at remote coves. And whatever you do, don't leave Kythera without a sea excursion to Hytra - the Egg - the rock that rises so dramatically from the sea south of Kapsali. This 'rock' has a life form of its own. The final stop before Europe and Africa, it is a place where many rare migrating birds gather. At Hytra Spiro will anchor his boat, allowing you to snorkel and discover the brilliant underwater sea life.

Alexandros Glass Bottom Boat. Tel: 6974-022079
Prior reservation is necessary.

GEO WALKS

DISCOVER, explore and photograph spectacular Kytherian phenomena which are part of the geological heritage of Kythera with geologist Markos Megalooikonomos.

ΑΝΑΚΑΛΥΨΤΕ με τον έμπειρο γεωλόγο Μάρκο Μεγαλοοικονόμο το φυσικό περιβάλλον, τη γεωλογική ιστορία του νησιού, εξερευνήστε και φωτογραφίστε εντυπωσιακά γεωλογικά φαινόμενα, που αποτελούν τμήμα της γεωλογικής κληρονομιάς των Κυθέρων.

GEO WALKS with Markos Megalooikonomos. Tel 6973.212898

SUMMER SPORTING FACILITIES

FOOTBALL Coach Petros Galanakis provides Kytherian children from 4 to 18 with academy style coaching at the Magiros Sports Complex in Kato Livadi. Petros is an accredited Australian coach who has coached at senior and representative level. **tel. 6981.652399**

SAILING LESSONS The Sailing Association of Kythera organizes lessons in July and August. **tel. 6932.042066**

SWIMMING LESSONS The Swimming Association of Kythera runs swimming programs in Agia Pelagia, Kapsali and Avlemonas in July and August. **tel. 6932.042066**

AIKIDO Kiros Tzannes runs classes at Kondolianika. **tel. 6972.510279**

YOGA Kiros Tzannes runs Ashtanga and Vinyasa yoga classes in Kondolianika several times a week. **tel. 6972.510279**

Sofia Katsouli of *Prana Desha Physical Wellness Services* conducts Aerial Yoga, Pranic Healing and Wellness Events in Potamos. **tel. 6955.057655**

Apostolia Papadamaki hosts the *Happiness Retreat - Mystic Beauty* in Milopotamos from 26-30 August. Experience Apostolia's Biomatic Anatomy, a holistic approach to movement that expands on yoga, impulse dance and floating body techniques. **info@thehappinessretreat.gr**

MUAY THAI • KICK BOXING • CROSS TRAINING • BOXING Trainer Yiannis Vrotsos runs private and group self-defence lessons in Livadi for both adults and children. **tel. 6980.500881**

TENNIS Kato Livadi, the Magiros Sports Complex. Kato Livadi, private court for hire **tel 27360.31761, 6977.682548** Agia Pelagia, Marrou Hotel. **tel. 27360.33466**

BIKE RIDING Rent bicycles from Panayotis Motorent. **tel. 27360.31600, 6944.263757**

SUMMER SCHOOL ON ENVIRONMENTAL SCIENCE

YOUR ENVIRONMENTAL SOCIETY (Y.E.S.!). For the second year in a row, the Program of Environmental Education and Communication, Kythera 2017, will take place in the picturesque seaside village of Kapsali, from 1-10 August 2017. The program is addressed to locals and visitors alike and is taking place again thanks to the kind auspices of the municipality of Kythera.

This year the program is running a Summer School which will consist of two parts:

- Adult Education (lectures, films and presentations)
- Environmental Camp for children from 4-12

years of age (teachings, games, painting and constructing). The aim of the Summer School is to promote responsible environmental behaviour and encourage the active participation of citizens in decision-making on issues relating to the quality of the environment.

If you love Nature, are interested in the environment, sign up! **Program Coordinator: Efstathios Loupas efsta9412@gmail.com, Tel. +30 6985.783607**

ORGANISED OUTDOOR TOURS ADVENTURES AND EXCURSIONS

PYRGOS HOUSE OFFERS A RANGE OF ACTIVITIES.

For information visit the Pyrgos House office in Potamos, opposite the Ilariotissa church, or contact Frank van Weerde on 6989.863140. Choose from the following activities.

CANYONING Adventurous tours through Kakia Lagada Gorge and Koufogiorgo.

MOUNTAIN BIKING Tour 1 Easy and Relaxing or Tour 2 Strenuous and Adventurous get underway after a briefing by Pyrgos House guide Alexis.

SEA KAYAK TOURS Explore Kythera from the sea. Paddle along rugged coastline, float near caves, relax on a deserted beach for a picnic. Beaches visited are accessible only by kayak or boat. All pristine, natural and pure.

WALK WITH FRANK Guided walks by Frank van Weerde in spring and autumn. Summer walks in June, July and August.

THE MAGIROS SPORTS COMPLEX

LOCATED IN KATO LIVADI this stunning new complex has been funded by Mr Peter Magiros of Fruitex Australia. The complex includes a grass football field with a walking track around the perimeter, a tennis court and a basket ball court. It is also equipped with change rooms and toilets. The complex has been a major contribution to the island, affording Kytherians the opportunity to enjoy athletic and sports options that previously didn't exist.

Access to the facilities: Keys to the Complex are available from Theodoris Caravousanos at Toxotis Taverna in Livadi, tel. 27360.31785.

When you return the keys, please note that a small donation for the upkeep of the sports complex would be appreciated.

WHO'S INTO TWITCHING?

By Nikos Tsiopelas & Christos Barboutis/photographs Tonia Galani
Hellenic Ornithological Society

THE ISLAND OF ANTIKYTHERA, located between the southern tip of mainland Greece and western Crete, is for many migrant birds either the first land that they reach after their departure from Africa (in spring migration) or the last stepping stone before their departure to their wintering grounds far south (autumn migration). In total, 223 species of birds, most of which are migratory, have been recorded during the Antikythera Bird Observatory's activities, some of them being the first records or even the only records of their species for Greece, making the island a perfect destination for all birdwatchers that seek the thrill of encountering such rare visitors.

Scop's owl portrait

In spring migration it is highly probable that most of the species encountered on the island have last fed four to five days before reaching Antikythera somewhere in the Sahel zone which is located just south of the Sahara desert. Thus they are extremely depleted when they reach the island, making it a crucial site for their rest and subsequently their survival. During autumn migration on the other hand, Antikythera is the last refueling station for the birds before crossing the 2500km obstacle that Mediterranean Sea and Sahara desert combined pose to them. Furthermore, as the island is situated on the flyway between the mainland of Greece and Crete, it draws quite a large number of migrating raptors and other soaring birds.

Βιβλιοθήκη
BIBLIOXARTOΠΩΛΕΙΟ
MULTI-LINGUAL BOOKSTORE

*The cat enjoys lazing on the beach
reading the best books!*

**Ο γάτος... του βιβλίου πάει στην παραλία
με τα καλύτερα βιβλία!**

Panos N. Kalligeros
Livadi and Chora, Kythera, tel. 27360 37077

As large birds tend to follow landmarks during their migratory journey and are generally reluctant to try long open-sea crossings, they congregate in localities which are known to ornithologists as "bottle-necks". Antikythera is one of the designated European bottlenecks and the most important in Greece. Several thousand individuals of raptors pass through the Antikytherian skies, mainly during autumn. It is sometimes possible to see even a hundred strong flock of raptors circling above the island. While raptor migration over the island is less numerous during spring, it is still significant in terms of quantity and variety.

Additionally, Antikythera is one of the most important breeding places for the Eleonora's Falcon on a global level. Eleonora's falcon (*Falco eleonorae*) is a migratory species that breeds colonially on the islands and islets of the Mediterranean and winters thousands of kilometers away in faraway Madagascar. Greece is the most important breeding place for this charismatic raptor since it holds more than 80% of the global population, mainly in the Aegean Sea. Antikythera is home to more than 400 pairs that nest on its inaccessible cliffs and remote islets.

The reason that the Varvaki, as the locals call them, have chosen Antikythera as their breeding grounds is because of the great number of migratory birds that pass through the island during their annual return to Africa. The Varvaki does not breed in spring as the majority of birds do but rather lays its eggs in late summer. This "shift" of breeding season gives it the opportunity to take advantage of the autumn migration in order to feed its chicks. Every year the Eleonoras return to their birthplace to breed. Their black silhouettes hunting over the cliffs is one of Antikythera's most iconic summer images.

Finally, the remote islets and rich seas surrounding Antikythera are home to pelagic seabirds such as Shearwaters which can travel many miles riding the waves in search of feeding opportunities. Large concentrations of these magnificent sea-wanderers have been spotted at the Kythera-Antikythera marine area hunting for fish and cephalopods along with cetaceans and other sea birds.

Antikythera Bird Observatory

THE ANTIKYTHERA BIRD OBSERVATORY (ABO) is, to date, the only bird observatory in Greece consistently undertaking bird ringing during spring and autumn migration seasons and monitoring raptor migration during autumn. It is run by the Hellenic Ornithological Society (HOS), the Greek partner of Birdlife International. ABO operates on the island of Antikythera and the wider marine area surrounding the island, as well as on the two adjacent islets of Prasonisi and Lagouvardos.

Ornithological research activity on Antikythera has been carried out by HOS since 1997. Three years later in 2000 the Antikythera Bird Observatory was established with the support of the A. G. Levendis Foundation. The building that now hosts ABO in earlier times was the island's primary school and was kindly donated by the local community and restored by HOS. Since

Blue skies over Antikythera

then researchers and volunteers, along with the invaluable support and collaboration of the local inhabitants and the municipality, have been working on the island during the spring (end of March to end of May) and autumn (end of August to end of September) migration seasons.

The key objective of ABO is the study and monitoring of bird migration with a focus on the protection and conservation of migratory birds at a national and international level. Furthermore ABO supports research in Life Sciences studies, conducted by third parties within its operation area. In order to successfully fulfill its goals, the Observatory is collaborating with more than a dozen internationally and nationally esteemed academic and research institutes or organizations, making Antikythera the best researched site in Greece regarding bird migration.

The main established activities of the Observatory are: i) monitoring the spring and autumn migration through bird ringing, ii) monitoring the autumn raptor migration over the island, and iii) monitoring of the Eleonora's Falcon and seabird colonies of the area. The project is also involved in the capacity building of students and young professionals. Finally, the project is constantly promoting Antikythera as a bird watching and bird ringing hotspot, as well as an alternative tourism destination for every nature lover.

The implementation of all the above activities on the island have been achieved with the help of Greek and foreign volunteers. Until now over 300 volunteers from countries as far afield as New Zealand and Canada, Spain and Russia have contributed their precious time and efforts for the noble cause of nature and bird conservation. In return they were able to admire the natural beauty of the island and work in a friendly and rewarding environment, returning home with the best of memories from Antikythera.

Eleonora's falcon

Applications for volunteering positions: www.ornithologiki.gr/osa or at <https://www.facebook.com/AntikytheraBirdObservatory> and @AntikytheraBird

THE FRIENDS OF MUSEUMS OF KYTHERA

by Helen Tzortzopoulos
President, Friends of Museums of Kythera

THE SMALL AND INTIMATE Archaeological Museum of Kythera has now been open for just over a year, during which time some 6,000 people have passed through its doors. A visit to the AMK is a step through Kythera's timeline of history and culture. A definite must see. We invite you to come and enjoy.

Don't forget to pick up one of the excellent museum pamphlets on your way into the museum. As the economic crisis in Greece has not only affected our pockets, but also the coffers of the Ministry of Culture, our Association (FMK) and the Kytherian Association of Australia (KAA) came to the rescue of the Ministry (once again) by covering the cost of reprinting several thousand pamphlets! All for a good cause!

Our island is an explorer's paradise. Fascinating ruins of abandoned residences and villages conjure up images of once thriving communities. The Friends of the Museums of Kythera are always on the lookout for new and interesting events and our programme this season promises once again to be full of explorative walks, visits to archaeological sites (by car, by boat and on foot), museums and Byzantine churches.

Amongst our Member Friends are archaeologists, historians, professors and avid amateurs always willing to share their knowledge with us on field excursions and in presentations.

At our Annual General Meeting last September, two highly esteemed individuals were awarded the title of Honorary Member of the FMK for their contribution to the field of archaeology on Kythera and for their continuous support to our Association from its conception. Namely: **Professor George Leonard Huxley** from Oxford U.K. whose excavations in the vicinity of Palaipoli during the 1960s opened up an important area of archaeology. His book, *Kythera Excavations & Studies*, co-authored by Nicholas J. Coldstream, an important reference to their fieldwork, is now in the process of being reprinted. A book launch is scheduled for September upon Prof. Huxley's next visit to Kythera.

Aris Tsaravopoulos worked as the Ministry of Culture's principal archaeologist on Kythera for seventeen years. His area of fieldwork extended to Antikythera where he has an ongoing excavation and research project.

A fascinating talk at the Archaeological Museum of Kythera last autumn, titled 'With Clay and With Fire' by Evi Pini, Office of the

Ephorate of Antiquities, inspired us to organize a visit to the local ceramic workshop, Roussos, in Kato Livadi. This past spring, we enjoyed the experience of modelling clay on a potter's wheel through to the firing and glazing of our very own objects. Come autumn/winter budding artisans and textile enthusiasts will have the opportunity to also try their hand at weaving on traditional looms.

We do hope you join us through the summer months.

For further information please contact: **Helen Tzortzopoulos (6977091117)**
Maria Diakaki (6976808158)

FRIENDS OF MUSEUMS OF KYTHERA - SUMMER PROGRAMME 2017

- Wednesday, 5th July, 7:00 p.m., Municipal Library of Kondolianika, Professor George Dertilis will present a paper in the Greek language titled: "THE TYRANNY OF IGNORANCE"
- Saturday 22nd July, 5:30 p.m., KARAVAS - Walk between Amirialis and Kryoneri with Prof. Timothy Gregory & Dr. Lita Tzortzopoulou-Gregory. Visit the Amirialis Research Centre (the headquarters of the archaeological projects of the University of Sydney in Kythera) follow the newly cleared path and end the day at Astarti Hidden Retreats for a slide presentation.
- July and August - For members of the Friends of Museum of Kythera we are organizing two archaeological trips by boat, and specific guided tours where numbers are restricted.

MYRTIDIOTISSA MUSEUM

THANKS TO the benevolence of George Stathis, a Kytherian of the Diaspora, the Myrtidiotissa Museum has finally become a reality. The museum was officially opened on the 24th September 2016, the feast day celebrated in memory of Holy Mary Myrtidiotissa which also commemorates the discovery of the famous icon.

George Stathis, from the village of Agios Elias, offered the donation to the monastery in memory of his parents Charalambos and Eleni and Joan, his beloved wife of 40 years,

George and Joan Stathis

specifically for the creation of a Museum of Icons. Joan had found great solace in religious contemplation at the monastery during her visits.

The Museum, a safe shelter for Byzantine and post-Byzantine icons from the 15th to the 19th century, is bound by the rules of law that govern museology and museography.

The sacred image of the Virgin Mary with her characteristic black face holding her child was found in the myrtle bushes by a poor shepherd boy on Kythera some time between 1100 and 1400. The shepherd built a small chapel where he had found the icon but it wasn't until 1841 that the monk Agathangelos Kalligeros began building the present day magnificent church.

For generations in homes throughout the world, copies of the Myrtidiotissa icon have provided spiritual protection to people in times of trouble and despair, giving them comfort and hope.

In the special inauguration ceremony of the Museum of Byzantine and Post-Byzantine Icons of Myrtidia, the Metropolitan Bishop of Kythera and Antikythera Seraphim warmly thanked all involved in the project and archaeologist Marina Papadimitriou guided the guests around the exhibits. In an impassioned speech, Mr George Stathis encouraged other benefactors to proudly support the protection of Kythera's historic and spiritual treasures.

BRITISH MILESTONES ON KYTHERA

by Jean Bingen

IN MY 2016 KYTHERA SUMMER EDITION ARTICLE I asked if anybody knew of other milestones along the roads of Kythera. To my great surprise I discovered another milestone numbered 3 at the entrance to the Familia restaurant in Fratsia square. Its correct location should have been a couple of hundred meters from the church at the road junction towards Kondolianika. When I asked how it had got there, the proprietor replied he had seen the milestone somewhere on a community scrap site and thought it a good idea to have it displayed at the entrance to his restaurant. While he had of course asked the responsible village authority for permission to display this stone on his property, he had not been aware of its historical value.

The milestone in front of Familia restaurant

After reading last year's *Summer Edition* Albert Blok from Pitsinades showed me milestone 17, located approximately 17 km from Kapsali, ciphers hardly readable. T.E Gregory and L. Tzortzopoulou-Gregory in their book *The Archaeology of Kythera* write that: "During the British period, the road system of the island was thought of as beginning at this (Kapsali) bridge, and all distances (in miles) were measured from there." Nowadays the inscription on the commemorative stone at Kapsali bridge is documented at the archives office in Chora. It reads, as translated to me by archivist Eleni Charou-Koronaïou: "At the meeting of the 1st Senate (the Federal State of the Ionian Islands), the inhabitants of Kythera, with donations and volunteers, built this bridge to express the gratitude to His Excellency Field Marshall Thomas Maitland, the First Lord of the Ionian State and leader of this Government, with which the Ionian Islands saw days of freedom and prosperity. December 31, 1822".

TRADITIONAL HANDMADE COSTUMES

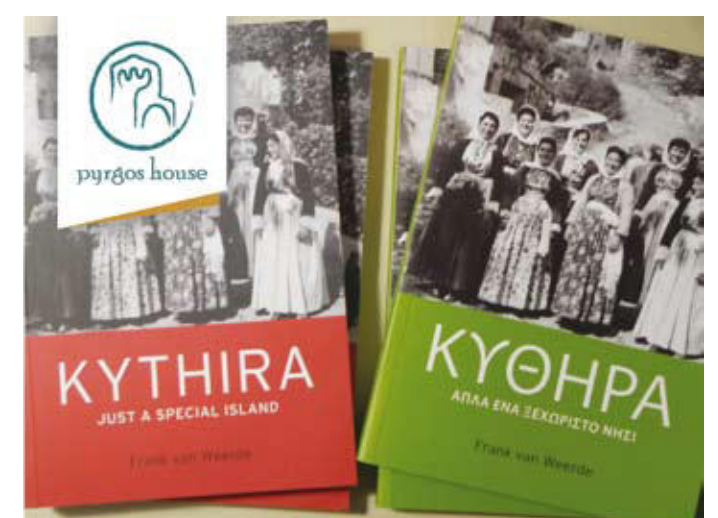

THE IMPRESSIVE UNIFORMS worn by the Evzones, an elite ceremonial unit of the Greek army who guard the Tomb of the Unknown Soldier in Athens, are recreated by Politimi Moulos on Kythera.

Politimi is a fervent believer in maintaining local customs and traditions. She hand sews and embroiders each costume, including spaleta, the traditional Kytherian dance costumes. She passionately preserves patterns and designs in each uniform and outfit.

Politimi Moulos
tel 6979.073938, 6971.762086

polytimi.paradosi@gmail.com
f/b [polytimiparadosiakesendymasies](https://www.facebook.com/polytimiparadosiakesendymasies)

Don't miss out!

Kythera's best selling book of the summer of 2016

'Kythira, just a special island'

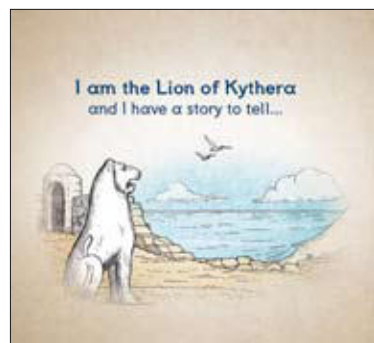
21 interviews with Kythirians from all walks of life

Available in English and Dutch / Διαθέσιμο και στα Ελληνικά
from several book and tourist shops on Kythira and at Pyrgos House Tourist Office Potamos

KYTHERA, THE CULTURAL SPRING OF MUSEUMS

By Evi Pini, archaeologist

THE INAUGURATION IN MAY 2016 of the New Archaeological Museum of Kythera signalled the end of a long and difficult period and the beginning of a new, albeit more pleasant and creative, one. Our aim is to create a museum that is open to the community, a living

cultural organization that is a point of reference for both the inhabitants and the visitors to the island. The word "museum" here refers not only to the archaeological museum itself, but to the island's Castle (which also includes the Permanent Exhibition of Blazons), the Collection of Byzantine and post-Byzantine works of art at Livadi and the Minoan Peak Sanctuary at St

George on the Mountain. These and many more are all monuments and exhibits that narrate the history of the land and reflect the passage of people and civilizations through the centuries and their creative coexistence on the island.

The new Archaeological Museum's first year of operation has been quite satisfactory. Its audience, tourists and locals alike, came to visit it, to "meet" its exhibits - some perhaps for a second time, only now viewed through a new frame, within a new narrative. For the museum or the monuments cannot be "exhausted" after just one visit. If we want them to become true loci of reference, of education and entertainment for the society at large, there must be a motive, an "invitation".

On this basis, the Educational Programs Office of the Ephorate of Antiquities of West Attica, Piraeus and Islands, had already prepared the "invitation", a series of educational and communicational actions for the general public, for the pupils and their teachers, even before the museum was inaugurated. The program, under the heading "Kythera, history and civilization", was designed by the Coordinator of Educational Programs Office of the Ephorate, archaeologist Evi Pini, under the supervision of the director of the Ephorate, Stella Chrysoulaki, and with the cooperation of the archaeologists Kyriaki Psaraki and Marina Papadimitriou.

The program started in July 2016. For the implementation of the program the Ephorate has cooperated with the Directorate of Primary/Secondary Education of Piraeus, the Municipal Library of Kythera, the Friends of the Museums of Kythera and has the support of the Municipality of Kythera.

The first event, called "Vacations at the Museum", was structured around the children who spend their vacations on the island. Its objec-

tive was to propose an alternative mode of entertainment for these children. Every day for a week from the 18th to the 20th of July 2016, participating children explored the Museum World: they conducted an excavation at the museum garden, they watched the way an ancient loom works, and they donned a peplos, a chiton and an himation. This first educational event would not have succeeded without the help of two volunteers, Mmes Aggeliki Sghourou and Eleni-Elessa Kominou.

The events continued after the school year began, between 10 and 14 of October. This time it was the high school students' turn to take part in educational programs that were held at the Permanent Exhibition of Blazons in the Chora Castle as well as at the Museum. At the Archaeological Museum the students learned about the eating habits of the ancients and the worship at the Minoan Peak Sanctuary at St George on the Mountain, whilst at the Exhibition of Blazons they were transported back to medieval times. Here they heard stories about Kythera society and they searched within the museum for traces of old families during the Venetian Domination. At the same time, their teachers were invited to take part in a workshop on the educational programs and material that has been specifically designed for the re-exhibition of the Archaeological Museum of Kythera.

The events were not just targeted to the school community. On Sunday the 16th of October, for the first time ever in Kythera members of the general public, including the Friends of Museums of Kythera, were given the opportunity to take part in the national campaign "Environment and Culture 2016" organized by the Hellenic Ministry of Culture. The thematic axis of the events was fire. At the museum, the fiery power of creation met with clay, and the audience had the opportunity to listen to stories about the age-old art of pottery. The event concluded at Roussos's pottery workshop where the visitors watched a modern potter at work.

The program "Kythera, History and Civilization" continues in 2017. This May there will be educational programs for primary school students at the archaeological Museum and at the Blazons Exhibition. At the same time, we are holding two events for the general public, co-organized with the Municipality of Kythera and the Friends of the Museums of Kythera. On Wednesday the 24th of May at 7 pm at the Permanent Exhibition of Blazons at the Castle, we will learn Stories of Old Families from Venetian Kythera. The event will be held within the framework of the International Museum Day. A few days later, on Sunday the 28th of May at 11 am, within the framework of the national campaign Green Cultural Routes, we will climb along our "Prayers and Votives at a Peak" at St George on the Mountain, in order to get acquainted with a timeless place of worship. The program will continue into the summer with "Vacation at the Museum", the series of events for children vacating on the island.

Last but not least, we have a pleasant surprise lined up for families visiting the Archaeological Museum. In addition to the book "I am the Lion of Kythera and I have a story to tell..." and the digital film of the same name, families will also receive "Discover and Explore the Archaeological Museum of Kythera," a guide for young audiences. This guide is published in Greek and English and will be available for free.

"Vacations at the Museum", July 2016

Educational program for high school students, October 2016

ROUSSOS

CERAMIC WORKSHOP

Open every day all day!

Στο εργαστήριό μας μπορείτε να δείτε και να μάθετε πώς κατασκευάζονται τα χειροποίητα κεραμικά. Θα βρείτε αντίγραφα κυθηραϊκών σχεδίων που χρησιμοποιούσαν παλιά στο νησί. Η οικογένεια Ρούσσου είναι πρόθυμη να σας ξεναγήσει στο εργαστήρι της που είναι στο Κάτω Λιβάδι, πάνω στο δρόμο για τον Κάλαμο. Ακόμη μπορείτε να επισκεφτείτε την έκθεση Ρούσσου στον παραδοσιακό δρόμο της Χώρας. Η έκθεση και το εργαστήριο λειτουργούν καθημερινά

“ΡΟΥΣΣΟΣ” ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΚΕΡΑΜΙΚΩΝ
Kato Livadi, tel: 2736.031124

Γλυκά & Καλό

"Γλυκά & Καλό" ευχόμαστε στον τόπο μας όταν μας προσφέρουν ένα γλυκό...

Σε ένα καινούριο χώρο στα Κύθηρα σας περιμένουμε να δοκιμάσετε τις δημιουργίες μας.

"Με σεβασμό στην παράδοση του νησιού και φρέσκιες ιδέες για την γαστρονομία του γλυκού."

"Glyka & Kalo", the name of our shop, is a blessing we give here in Tsirigo when someone treats us with something sweet ...

In a new stylishly designed space, we are now open and ready to offer you our sweet creations.

With respect for the island's traditions and fresh ideas for the art of pastries & desserts.

KYTHERA | PATISSERIE

KARVOUNADES KYTHERA. 80100T: +30 . 2736038004
FB: facebook.com/glikakalo E-mail: glikakalo@gmail.com

THE AUTOMOBILE

By Elisheva Zeltzer

I UNDO THE STRING THAT TIES THE MAKESHIFT iron mesh gate to the short post, and quickly enter the orchard, hastening my pace, anticipating our renewed meeting. She is always there, waiting for me with her quiet elegance. Over the last two and a quarter years we have become old friends. I have visited her dozens of times in all seasons. In spring she was surrounded by window-high plant growth. Now, at the beginning of autumn, pears and Damson plums are ripening on nearby trees, and nuts already fill the treetops.

Right from the beginning she caught my eye, worn and old, covered with stains that took hold, yet telling a story of beauty and dignity. I took immediate notice of her beauty, her charm and her captivating personality. I imagined her elegant champagne colour in those days when she travelled great distances, when people everywhere stopped to gaze at her with envy as she drove by.

She stands at a most strategic point but while many pass by her daily, aside from me no one comes to visit. Her sole companions are

a couple of ducks, a few goats and a brood of chickens. The man who feeds them doesn't notice her any more. She has long lost her mobility and feels abandoned, forsaken and powerless.

Every time I visit it seems her physical condition has deteriorated. Alas, this time she is injured and damaged. Someone has struck her right fender, a headlight has broken off and fallen to the ground. The windshield has been shattered. Two doors are broken, left gaping open, a handle and hinge broken off one, the other tilted on its side. The rear seat, covered in red leather, is already cracked and torn. Green and yellow patches of moss cover the doors. Rats have got in, seated themselves and cracked nuts open, leaving behind the empty shells.

"We must get it out of there," says Dimitra as I tell her that the automobile's condition has seriously deteriorated since my last visit mid June. Panayotis, her husband, had been given the automobile as a present by his parents but he was never really attached to it and just regarded it as a nuisance. "It'll be difficult to remove it," she says looking at me.

"That's not good, that's not good..." As I walk around the dilapidated vehicle, talking out loud, she tells me that she's ready to end her life and return to the earth. It's hard to live with all these open wounds. As I photograph her in twilight my shadow blends in with her image.

In March this year, a week before my return to the island, the automobile was sold and removed from the orchard. Soon she will be broken down for parts. Fresh grass will grow and cover any sign of her presence on the earth. All that will remain is this story that is dedicated to Kasimatis Panagiotis tou Vasiliou (Karinis).

BELVEDERE

PIZZA RESTAURANT

Enjoy your meal on Kythera's best balcony. By day, laze back over lunch as you watch the full panorama of Kapsali unfold below. By night, gaze in awe at the majestic Venetian Kastro, a golden glow against the night sky. The food is great. The view is even better!

Open for lunch & dinner from 14.00
Chora Kythera, tel: 27360-31892

LOCAL CUSTOMS AND TRADITIONS

by Elizabeth Stais

THE IMPORTANCE of the passing down of traditions and customs from generation to generation cannot be understated. It is a way that we can both connect with our past while simultaneously carrying it on with us into the future.

The gastronomy of Kythera has been shaped by culinary influences based on needs, resources, religion, water availability and season. Most Kytherian locals are farmers, some full time, others part time. While we may have many other activities in our lives, the agricultural part always plays a key role. The approaching season dictates our lives. An easy way to understand what I mean by this is to explain the babakia and how it works. A babakia is a garden that isn't watered. It is a garden where fruit and vegies thrive, where their flavours and aromas are intense and eating is brought to a new level. Tomatoes, zucchinis, okra, beans, chickpeas, even sesame seeds and sunflowers together with watermelons and rockmelons. Truly a fruit salad!

A waterless garden? How is this possible? Our ancestors discovered that by ploughing the plot at the end of winter, the ground is aerated trapping the moisture in the soil. The plot is allowed to rest till spring when rain is a rare phenomenon. Then it is ploughed again, the seeds are sown and we wait. Once the seedlings appear, the weaker ones are removed, the soil around the healthy seedlings is worked lightly and again we wait. Harvesting is the next step and is carried out from early summer to mid autumn. Hauling baskets full of produce home to be prepared in traditional recipes becomes a daily chore.

The babakia is an amazing way of gardening, of producing food for the table without the need of watering, especially here on Kythera where water is so scarce. Our elders understood this. While fast food and frozen meals have their

place, there is no comparison to eating freshly chopped tomatoes on lathopaximatha (olive oil rusks) with tomatoes that have ripened in full sun! The simple things in life are truly better! (Lathopaximatha, xinohondro and rozethes are just a few of the food traditions unique to Kythera.)

Keen to share some of these exceptional local traditions, last year I began to run gastronomy classes that showed the babakia in its full glory, first harvesting, then using its fresh produce in traditional recipes. Teaming fresh babakia grown produce with our own aromatic cold pressed extra virgin olive oil makes simple dishes extraordinary. Fresh goat's milk is made into mizithra, the local fresh cheese, which in turn is used to make a zucchini pie containing xinohondro.

Xinohondro is made from a wheat strain that thrives here on Kythera. The wheat is harvested, cracked in the stone hand mill that has been handed down from mother to daughter, father to son, and then cooked in milk. When the mixture reaches the consistency of thick porridge, it is poured into large dishes and left in the sun to dry. After being broken into chunks, the drying process is completed in a slow warm oven. The xinohondro is then stored in sealed containers for at least a year. I remember my mother-in-law storing her 'hondro' in large 17 kilo tins, her year's supply. Xinohondro is used in pies to draw out the moisture so the pastry doesn't become soggy. One particular classic local dish, an eggplant casserole, is only deemed to have been successfully cooked when the chunks of xinohondro are still visible. Simply delicious!

Sweets that are traditionally served are simple but full of flavour. The local fresh cheese, mizithra, is served after a meal with Kytherian thyme honey. Simply to die for. Another classic served with coffee and eaten during Lent are rozethes. These are an almond sweet made using aromatic clove, cinnamon and thyme honey, baked in the oven and then coated with icing sugar.

Last year's classes were centred around the babakia, xinohondro and mizithra. This year we are expanding the recipe content to include the lathopaximatha and xinohondro and its use in recipes. We will also be making the classic rozethes.

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΣΤΑ ΔΟΚΑΝΑ
THE HOUSE IN DOKANA

Επιπλωμένες κατοικίες
στην ενδοχώρα των Κυθήρων

Furnished apartments
on Kythera's inland

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΣΤΟ ΚΕΡΑΜΟΤΟ
THE HOUSE IN KERAMOTO

Μαρίαννα Χαλκιά-Λούπα (+30) 210 9840326, 693 2294169
e-mail: mahalkia@otenet.gr, www.housesinkythira.com Houses in Kythira

χρυσόψαρο

kapsalikythera
facebook.com/chrysopsaro
t: 27360.31032

KYTHERIANS LOVE THEIR MONOPATIA

Frank Van Weerde (Pyrgos House) & Rigas Zafeiriou (Kythera Hiking)

MONOPATI (MONOPATIA IN PLURAL) is Greek for footpath. Kythera has an extensive network of monopatia that, in olden times, connected all 64 villages. However, when the car became common transportation and after the last migration wave in the 70s, most of these monopatia ceased being used and were gradually taken over by nature.

In order to revive the forgotten monopatia, Pyrgos House and Kythera Hiking took the initiative of organising free 'Winter Sunday Walks'. Wow, what a success! All of a sudden Sunday afternoons weren't that lazy anymore. They became active, energetic and social. About 35 islanders and visitors participated in the first walk around the forest area near Gerakari and Petrouni. Twenty-one Winter Sunday Walks later, on March 26 more than 100 people took part in the final winter walk from Avlemonas to Diakofti!

The Kytherians loved the walks, enjoyed meeting new people and visiting places they had never been before. Walking Kythera's trails is a great way to experience unspoilt cultural landscapes and discover our beautiful island. We shared stories about the places we explored intertwined with Kythera's history, religion, traditional practices, ecology and even recipes. These 'Winter Sunday Walks' gave locals the chance to learn about the integrated and innovative trail network Kythera Hiking has created. Over the last year the length of the network has doubled. Route M44 connects seven villages around Aroniadika showcasing Kythera's architectural heritage. Trail M46 traverses five springs along the ravine of Karavas crossing abandoned settlements till it reaches one of Greece's most significant lighthouses 'Moudari' and ends in Platia Ammos where you can cool off in the sea. Amazing coastal trails have also been cleared, like the one connecting Diakofti with Avlemonas or M4 from Chora to Cape Trachilas, allowing visitors to experience the seascapes of our island. Moreover, we are gradually applying a new and robust signposting system to all the trails which blend in harmoniously with Kythera's natural beauty.

Our first important steps for promotion began with our updated website and new logo. We have also officially twinned Chora's

trail M1 with Japan's San'in Kaigan Geopark Trail which crosses a beautiful geopark. This is part of the 'Friendship Trails' programme of the World Trails Network. Kythera Hiking has been a member of this organization since 2014 via Paths of

Greece. The twinning ceremony took place during the 5th World Trails Conference in Tottori, Japan last October. Special mention was made during the ceremony to Lefcadio Hearn. In May 2017 Mylopotamos's M41 trail was twinned with Canada's Bruce Trail, one of the most popular and important trails in the world. And now preparation has begun for participation in our first international hiking exhibition, Tour Natur in Dusseldorf, Germany.

Ultimately, we want to see Kythera thrive. Hiking tourism provides the opportunity to extend Kythera's tourist season to spring and autumn which is pivotal for the growth of the local economy. The Trail Programme is run by the Kytherian Foundation for Culture and Development (KIPA). Our vision is to contribute to Kythera's sustainable development by making our island one of Greece's premier hiking destinations. However, this can only come to fruition by collaborating with the Municipality of Kythera, local organizations, volunteers from around the world and with our major sponsors Motor Oil Hellas and the Kytherian Association of Australia. Now is the best time to invest in Kythera's trail network.

While Pyrgos House and Kythera Hiking will continue their weekly walking program from November onwards, they are organising free walks over summer. A guided tour will be offered on August 13 as part of the Porphyris Festival 2017. The program will be announced on our FaceBook pages (#pyrgoshouse and #kytherahiking).

IT CAN BE DANGEROUS ON THOSE ROADS

By Katherine Stathatou

A PERSONAL SURVEY OF WILDLIFE AND ANIMALS ON KYTHERA As a visitor to Kythera, there are many ways you may come into contact with wild and domestic animals. It could be a dot glimpsed in the blue skies, a cow in a field or a narrow miss on the road. In fact road-kill is one way to assess the animal population in any given place over a period of time.

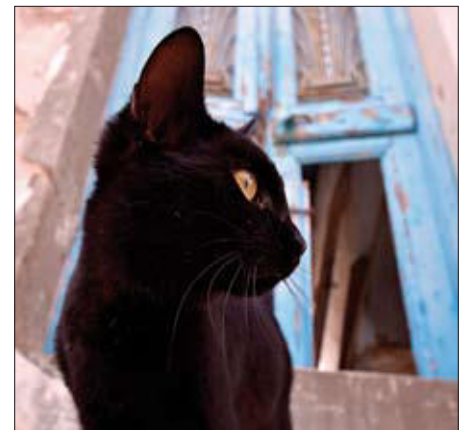
A full scientific estimate of the bird populations, both resident and migratory, was made by Theodore Cominos (*Κυθηρα. Στο δρομο των πουλιων*, 1995). Excepting for that study, the only evidence we have on animal population numbers is anecdotal, supplied by island residents such as farmers and hunters, by regular visitors to Kythera and by whatever happens to come through my clinic.

Since I brought my family from London to this island in 2000 and opened my veterinary clinic in Livadi, I have observed a number of changes in both domestic and wild animal populations.

In my work I made it known that I would be willing to treat wild animals without charge, and so over the years I have come into contact with a huge variety of birds, mammals and reptiles. As the sole vet on the island I drive to all corners of Kythera on calls. When I am on the road I always note down any road-kill I see (checking to make sure it is indeed dead and then moving it off the road for aesthetic reasons). It is important to take account of the natural variation from year to year – some years there are rats everywhere, other years it's more the zouridas (pine martens) that become a pest. Similarly with insects, arachnids and parasites.

One of the major changes that saddens me is the decline of the owl populations. Some known nests have been abandoned recently as they were located too close to human dwellings. The house numbers have expanded significantly over the last 17 years and in the process trees have been cut down, eliminating important little patches of wilderness. It is years since I've had to hand rear any baby Scops owls over the summer in time for their migration to Madagascar. I haven't seen an eagle since a short-toed youngster fell into my garden in 2002. I did have a vulture (from Croatia) brought in by someone but they only wanted to know if it was edible. Storks, swans, and many other migrating birds have also passed through my surgery after getting into trouble and needing treatment so they might continue on their journey.

I hope and sincerely believe that people are now more careful on the roads, even if the road improvements tend to make everyone drive faster. Those few who deliberately kill an animal on the road, such as a hare trapped at night by car headlights or a cat walking along, are committing illegal offences. They are now talked about and even accused. Another of my projects is the health and welfare of the stray cats on the island. About 800 cats have been vaccinated, sterilised and re-released in 17 years. This means a lot less cats are now killed on the road during their breeding season and their kittens two months later. So please please if you see a cat with a cut left ear (my way of marking them), remember it has been sterilised and vaccinated and a lot of work has gone into that individual!

κτιματομεσιτική κυθέρων

RealEstateKythira.gr

Λιβάδι, Κύθηρα 80100
τηλ./fax 2736-0-31735, κιν. 6944-889838
Url: realestate-kythera.gr
e-mail: realkas@otenet.gr

FATSEAS, MAVROMMATIS + ASSOCIATES

CONSULTING ENGINEERS

- ARCHITECTURAL DESIGN
- PRESALE CONSULTATION
- BUILDING PERMITS & APPROVALS
- PROJECT MANAGEMENT
- CONSTRUCTION SERVICES

LIVADI, 80100 KYTHERA, TEL. +30 2736-0-31918
4 TRIGETA & SYGROU AV. 11745 ATHENS, TEL. +30 210.64.66.981
MOBILE +30 6944696688
+30 6937009666
web: fatseasmavrommatis.gr email: fatseas@otenet.gr

Japanese Relaxing Massage...
mind and body, energy and nature
in a perfect balance at your place

Theodossia Alexandrou
Owner of 3rd degree Reiki
Member of the Greek Reiki Association
Basic and Advanced degree Theta healing consultant
tel. 6974805834

Supplied daily with fresh fish from local fishermen
superb kakavia (fish soup) & pasta with lobster
coffee, delicious crepes, sweets & ice-cream

Avlemonas, tel. 2736.033722

IN MEMORIAM

By Daphne Petrohilos

THE ISLAND SAID GOODBYE to three cherished artists this year, each a notable of Kythera as well as personal friend to all of us here at the paper.

NONDAS VEZOS (1963 - 2017) came to Kythera in 1990 from Elefsina, an historic town near Athens where he was born and raised. When I try to remember him telling me how he came to be here when I first met him in the winter of 1992, all I can see is his massive grin, his hat in one hand and his bouzouki in the other. He was working as a housepainter, playing his music whenever he found time.

Many were the nights gathered around his fireplace or the corner of a tavern singing along to his bouzouki and the guitar of Gavrilis Psarra, a recently arrived doctor who soon became the other half of a musical friendship that lasted up to the present day.

In June 1997 Nondas married his beloved Athina Tzortzopoulou from Plateia Ammos and finally got the small fishing boat that had always been his dream. Together he and Athina opened Varkoula, a much loved seaside taverna in Plateia Ammos where Nonda played and sang with those same musical friends from his early days on the island. You may have passed the Potamos cafe on a Sunday afternoon and heard him huskily belting out the rembetika greets he loved so much just as he loved being part of the Philharmonic Band of Potamos. We hear him still and miss him very much. We will for years to come.

GEORGE TZANNES KAFKOS (1964 - 2017) Anyone with an eye for the flamboyant and colourful would have noticed the melancholic whimsy in the art of George Tzannes, aka Kafko, a blazingly original Kytherian painter and sculptor who exhibited regularly on the island.

I can still see the brilliant fiery skies or shuddering green trees of his paintings, or the gentle sorrow of the carved heads he started making in later years. His home was like an alchemist's magical atelier. Kafko welcomed everyone into this magic world in which he embraced the strange as well as familiar with equal attention, exalting in a fearless enthusiasm we rarely glimpse and often shy from, because it's scary to push the proverbial boat out and sail into the unknown (artistically or otherwise). Not for Kafko. He passionately believed it was the duty of the artist to work, to risk, to say something with whatever available time and means, no matter what society at large might prefer, and bind it all, the comedy and the tragedy, in colourful tension for all to see.

George was born in Athens in 1964 to Antonis and Sophia Tzannes. After studying fine art at the American International University in London, he worked as a stage and set designer for theatre and film, both in the UK and Greece. In 1999 George resettled on Kythera, moving into his grandfather's house in Agios Elias where he devoted himself exclusively to his art and to farming his ancestral lands, about which he was equally passionate.

In 2011 he opened an art centre and gallery in Chora to exhibit the work of local and other Greek artists. I had the good fortune to exhibit with him a few times as part of Kithiriscus, the local art collective, and also at his space in Chora where I experienced just how honourable and professional he truly was. After the gallery closed, as did many establishments due to the economic crisis, Kafko continued working, perhaps with even more intensity than before. This summer we look forward to seeing a retrospective of his works.

MIHALIS PETROPOULOS Some say it's the light, the energy, the unique character and mystery of Kythera that attracts so many creative people to live here. For photographer and graphic artist Mihalís Petropoulos who passed away this past spring, the island was a place of quiet possibility and freedom to capture his unique images of a silent and dramatic world in light and colour. Mihalís came to Kythera from Nafplion in 2009, settling into the community with his partner, local painter and ceramicist Drossia Tseri with whom he opened an eclectic gallery and graphics office in Chora the following year. As well as a large archive of his own

impressions, which many residents and visitors could deeply identify with, he produced an array of masterful posters and advertising, particularly for local artists, galleries, and theatre groups, many of which will stand out as timeless classics. His contribution to the artistic community on Kythera was enormous, both as a professional artist and an expert in discerning the extraordinary from the routine with grace and dignity. Thank you so much Mihalís...

GOLD CASTLE JEWELLERY

ENTERING this glorious Aladdin like cave with its exquisite displays of beautifully hand crafted gold and silver pieces and stunning Byzantine icons, you will quickly discover Leonardo caters for a broad range of tastes and budgets. How about some hand-made worry beads or good luck charms? Getting married but forgot the wedding bands? Don't stress. Leonardo will come to your rescue. A special occasion to celebrate? An 18th or 21st birthday perhaps? Gold Castle offers a precious selection to choose from. During the winter months Leonardo creates Myrtidiotissa icons made from centuries old olive wood and precious metals to sell to Kythera's summertime visitors. The hardest thing? Trying to decide what not to take home with you. With 25 years on the island, Leonardo has a reputation for guaranteeing quality craftsmanship at the most reasonable prices. *Exclusively at Leonardo's Gold Castle - Myrtidiotissa magnets.* Buy five and get one free! The perfect gift for friends back home.

Gold Castle, Chora, tel. 27360-31954, 6945.014857

MY HOME

MY HOME stocks the complete range of *Hills Hoist* branded products including freestanding clothes lines, rotary clothes lines, extend-a-lines and portables. They also carry a selection of *Weber's* internationally renowned range of barbecues. Choose from either coal fuelled or gas fired. The coal fuelled bbq's come with a lid with a built-in temperature gauge. They are all portable and are designed to be taken anywhere. Weber barbecues have an even heat. They all cook beautifully and keep the meat moist. You can use them to cook indirectly, directly or do a bit of both. Those "in the know" swear by them. They come with a range of accessories including a pizza stone, a chicken griller and a rotisserie attachment. And they're all easy to clean.

MY HOME, Karvounades tel. 27360-38120

BARBER

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΟΣ

LIVADI - KYTHERA
τηλ.: 27360-31695
κiv.: 6944-709968

EXHIBITION KATHLEEN JAY

THE LANDSCAPE OF KYTHERA is a permanent inspiration to Dutch-Kytherian artist Kathleen Jay. Visit her exhibition at the **Potamos Cultural Centre from 21 August to 4 September.**

HEROVOLO

HEROVOLO IS A SMALL PIECE of paradise located in Potamos specializing in herbal and therapeutic products. Sofia's shop has

for your summer protection a selection of sunscreens for face and body and products for hair and after sun care. Anti-ageing products include day and night creams, toners, masks and serums for all types of skin. Completely natural Herovolo's toothpaste, cool deodorant gel, lovely creams made from beeswax to help with burns, wounds and skin problems. She has it all!

She stocks a pure salve made especially for babies and a variety of tinctures formulated to help strengthen the immune system, fight viral infections and alleviate sleep disorders and rheumatic pain. Then there are the healing oils - hypericum, chamomile, lavender, calendula - a total must.

Herovolo also specializes in handmade gifts. Sofia's latest passion is unique hand sewn backpacks, bags, clutches, purses, cute baby's bibs and vintage hair ribbons. Looking for a present? You can choose a souvenir from Kythera...wooden objects, puzzles, soaps and coconut oil lip balms. There are leather sandals for men, women and kids - with or without decoration.

One last thing. Before you leave the shop, remember to give her a smile. This is Sofia's motto!!!

If you can't make it to Potamos, Herovolo can make it to you. Ring or email for deliveries worldwide.

Tel 27360-38072 6976828757
info@herovolo.com www.facebook.com/Herovolo

CERAMICS AT KATO LIVADI

THE ROUSSOS FAMILY have been producing ceramics at Kato Livadi for almost three decades. They maintain a Kytherian tradition that has been passed down through four generations of pottery making by this family. You will

find Panayiotis working on the potter's wheel, daily turning out traditional Kytherian designs as well as introducing new ones. Mother Grigoria attends to the glazing and firing in the kiln, whilst Maria delicately hand paints all the pottery pieces produced in the workshop.

The Roussos workshop, Kato Livadi on the main road between Livadi and Kalamos. Call in and watch the family at work and choose from the vast range of products on display. **Open every day.**

Rel.: 27360-31124
The Roussos gallery, Chora, just a short stroll down from the town square. Select from exquisitely designed ceramics produced in the workshop. **Rel.: 27360-31402**

MYLOPOTAMOS' OH SO STYLISH DR DOOLITTLE

By Deborah Parsons

AS YOU ENTER MYLOPOTAMOS, the first shop you come across is a rather exotic affair called simply 'Karin'. This symbol of elegance and its eponymous owner have been gracing Mylopotamos's doorstep since 1999. This drop dead stylish boutique stocks everything from Mexican hammocks to leather sandals, organic cottons and linens, jewellery, colourful scarves and hamam towels. At least 50% of all clothes stocked have been designed and made by Karin. Like her, they are one-offs.

Born and raised in Holland, Karin first visited Kythera way back in 1982. It was on that first trip that she fell in love with the island. In 1996 she eventually emigrated and has been living here permanently ever since.

While Karin's talents as a fashion designer and general purveyor of good taste are well known, what is less well known is her passion for animals. On their property at Riza, she and husband Stamatis manage a veritable Noah's ark. Her menagerie includes donkeys, ponies, ostriches, emus, sheep, peacocks, turkeys, guinea fowl, chickens ... and of course her beloved dogs. Looking after this lot is no small feat!

The house at Riza was a ruin when they bought it. The renovations took six years of hard slog, after work, every weekend. Stamatis started on the garden first, planting trees, building walls. And then the animals slowly began to appear. It wasn't as if they had a particular plan to have so many. Karin had her dogs of course. She had always loved dogs. Next came the chickens. Which made perfect sense. Who doesn't love fresh eggs? Then they bought some ostriches. These were a strictly commercial idea, the plan being to start a farm and sell the meat. Only like all great ideas, things did not go exactly to plan. It turns out ostriches are very sensitive animals. Breeding them was much more difficult than they'd imagined. In the mean time, of course, they had fallen in love with the creatures.

Then the Crisis started. Everybody thought Greece was going to be thrown out of Europe, including Karin's friends from Holland who kept asking her when she was moving back. "Never!" she told them. On this she was adamant. But what if the island ran out of petrol, she was asked. How would she get around? Well then, she told her friends, she would get a donkey. That way she would be able to go to the beach for a swim in summer. So blow me down if one day Rosa the donkey doesn't appear outside Karin's shop, a gift from the witnesses to their marriage. Only Rosa was lonely, wasn't she? After all there was only one of

her. She needed company, didn't she? Naturally they were forced to buy Kitsos from someone in Kalamos. Unfortunately while their menagerie was growing, their vegetable garden was not. Along the way they had acquired some peacocks which apparently adopt a scorched earth policy when it comes to vegetable gardens. Peacocks, it turns out, eat absolutely everything. Who knew? So vegetable garden 0 : peacocks 15. (The vegetables never stood a chance.)

Then they learnt about this man in Peloponnesus who was a friend of the guy who sold them the ostriches who apparently bred emus. Seriously. Emus. Someone is breeding Australia's emblematic native bird in the Peloponnesus. Bizarre but true. So they went there to have a look. As you would expect, they couldn't resist. Even better, turns out the emus have taken to life in Riza like a duck to water. (Must be the Australian/Greek connection.) Karin has them quite literally eating out of her hand, that very same hand that designs those exquisite clothes. But then isn't that the dichotomy and the joy that is Kythera?

Karin Smit and Stamatis Magoulas: a snapshot of a typical day on Mylopotamos' animal farm.

PHOTO BY CHRISSE FATSEAS

(I have been reliably informed that their menagerie isn't done growing yet. Karin is very keen to have a pair of Llamas, and then there's that pair of deer Stamatis has his eye on.)

MANEAS GENERAL STORE

MANEAS GENERAL STORE is an essential part of the fabric that makes up this island. This place is an institution and still boasts the original wooden floor and ceiling. Take a look inside and you'll see what we mean. The windows are adorned with a collection of tools, cane baskets, homewares and antiques. Not much has changed since Polychroni Gerakitis (Maneas) first opened the store in 1945, except that perhaps it looks a little tidier since granddaughter, third-generation Aliki, took over the family enterprise. She is the daughter of Foti Gerakitis and the niece of Panayioti Gerakitis. The store stocks everything from underwear to hardware, from fishing gear to bed linen, tablecloths and kitchen pans to haberdashery. Just ask. Whatever it is you're looking for, Aliki will be sure to have it. It may well be tucked away somewhere way up on the very top shelf, but it will be there.

Maneas General Store is just down the road from the square in Potamos. Whatever you do, don't miss it!

Maneas Store, Potamos, tel.: 27360-33308

MARIA'S MILL & SWEETS WORKSHOP

Παραδοσιακά εδέσματα της Μαρίας
στον αναπαλαιωμένο μύλο στις Καλοκαιρινές

In a restored 200 year old mill
Maria bakes
her delicious traditional sweets
(loukoumades, rosedes,
xerotigana, spoon sweets).
Visit the restored flour mill
and see how the centuries old
machinery operated.

Στον αναπαλαιωμένο μύλο,
η Μαρία ψήνει τα υπέροχα παραδοσιακά
γλυκά της (λουκουμάδες, ροζέδες, ξεροτήγανα,
γλυκά του κουταλιού).
Επισκεφθείτε τον παλιό αλευρόμυλο και
ανακαλύψτε τον παραδοσιακό τρόπο αλέσματος.

για παραγγελίες

- KALOKAIRINES tel. 27360 31188
open 9.30 a.m. - 8.00 p.m. every day
- Shop in CHORA tel. 27360 31678
- café Maria's sweets & more
LIVADI tel. 27360 39077

THE KYTHERIAN ASSOCIATION OF QUEENSLAND

Proudly supports

8th International Symposium of
Kytheraismos
BRISBANE 2018

for information about the Symposium visit:
facebook.com/KytheraismosSymposium/
email: kytheraismos@gmail.com

The Kytherian Association of Queensland, Australia
visit: kytheraql.org.au
email: admin@kytheraql.org.au

KYTHERIAN ASSOCIATION of AUSTRALIA

Connecting Kytherians and Philokytherians in Australia since 1922

Australia's connection to Kythera

Come and join us, by participating in one of our many activity groups.

Membership is available to both Kytherians (Full Membership) and Non-Kytherians (Associate Membership). Go to our Website www.kytherianassociation.com.au and download the Membership Application Form now and be part of our "Family of Members". Many activities for both young and old. Learn how to make Wine, Play Prefa or Tavli, enjoy a Country Recreation outing, research your Ancestry or just enjoy the wonderful family functions. Come and join our "Family of Friends". We also have for sale a wide range of books, 50 Kytherian books in English and 24 Books in Greek.

- JOIN NOW -

Annual Débutante Ball

Monthly Newsletter

Ladies' Auxilliary

Library, Book Club & Book Sales

Greek Dancing Classes

Kytherian Young Family Group

K4WD and Recreation Club

Kytherian Soccer

Outdoor and
Indoor Soccer

Prefa and Tavli Club

Enjoying
activities
together

Kytherian Genealogy

Kytherian Association Wine Club

Three Generations
of Kytherians
learning Wine
Making

Like us on Facebook

The Kytherian Association of Australia
Working for its Members now and into the future

Email: admin@kytherianassociation.com.au

Kythera House
Suite 1, 24 King Street
Rockdale NSW Australia 2216
Phone: (02) 9599 6998

TO BEE OR NOT TO BEE

By Yiannis Protopsaltis, translated by Paula Cassimatis

THE BEE APPEARED ON OUR PLANET at the beginning of the Trigenic age, well before the arrival of man. The importance of honey as a sweetening agent, and other products such as wax that could be obtained from hives, led the ancient civilizations of the Mediterranean to systematic beekeeping from an early era. The extraordinary organization of the beehive and the tireless productive nature of this seemingly insignificant insect were the inspiration that led to the bee becoming the symbol of art, organization, economy, order and purity - qualities capable of inspiring the behaviour of man and nations.

The earliest evidence of systematic beekeeping comes from Egypt where it is featured in early artworks. Activities associated with bees are depicted in a relief sculpture on the altar of the Church of the Sun in Giza (5th Dynasty 2480 – 2350 BC) and beekeeping scenes on a fresco in a tomb dating from the New Kingdom (1470 – 1445 BC). The hives depicted here are made from cylindrical earthenware pots placed in a horizontal configuration. Until last century this type of hive was also used in Eastern Crete and other islands of the Aegean.

Honey was used as the basic ingredient in the production of medications in Egypt, Ancient Greece and Rome. Bees also play an important role in Greek Mythology. They are the symbol of the death and rebirth of the soul and are connected to the worship of a variety of gods. Bees were even considered priestesses of Manteion in Delphi and were regarded as having psychic abilities. Some cities even adopted the bee as a form of currency, while others used it as a symbol. In ancient times honey was harvested from wild hives in rock cavities and hollows in trees.

Significant information regarding the production of perfumes and ointments using honey as a key ingredient have been discovered on clay tablets at Knossos, Mycenae and Pylothere. Other important information has also been found in ancient heroic tales written at the time.

Isiodos mentions beehives in acorn trees while for Homer honey was not just a sweetener, it also accompanied the funeral marches to honor dead heroes. Odysseus used beeswax to block his companions' ears so they couldn't hear the enchanting songs of the Sirens. (According to Prof. Antonis Bartzokas, the island of the Sirens is Kythera with Halkos the specific location referred to on the south coast.) There are even references to bees in Homer's *The Iliad* and Aesop's fables.

Whilst Kythera is a small island, its location in the Mediterranean, sitting as it does between East and West, established it as a significant recipient, processor, crucible and extractor of civilization and the arts. There is documented evidence that trade between Kythera and Egypt started in 2494 BC under Pharaoh Youserka, while trade with all the Minoans, Mycenaeans, Athenians, Spartans etc must also have influenced bee farming.

That the island was ideal for the production of exceptional honey could not be ignored. The 4th century BC philosopher Heraclides from Pontos refers to the dietary habits of the Kytherians, stating that cheese, figs, wine and honey were their preferred diet.

In order to understand how beekeeping began to flourish, we

- At the Corfu show in 1862 and again in 1863 at the International show in London, Kythera distinguished itself for the quality of honey it produced.
- King George presented Kytherian thyme honey as a gift to the Tsar of Russia.
- In the 1930s Kytherian pioneer bee-keepers travelled as far as the International Show in Thessaloniki where they were awarded the gold medal of excellence. George Samios at the 5th Annual International show in 1930, George and John Samios at the 6th Annual International show in 1931 and Christos Fatseas again at the International Show in Thessaloniki in 1934 were also presented with awards.

must first look at the different types of hives used from ancient times to the mid-20th century. Documented records show the range and variety of hive types used throughout Greece. Hives were built using the best materials and tools at the beekeepers' disposal but they all had one shortcoming: in order to inspect the bee colony and/or harvest the honey, the nests (honeycomb) had to be destroyed. However Kytherian hives were different. And this was why Kythera pioneered the field of beekeeping. The Kytherian hive was the first in the world to allow the beekeeper access to the honeycomb for artificial propagation and honey harvesting. These activities were impossible with the horizontal hive formation of Egypt or the hive common in Eastern Crete - in fact with every hive used throughout Greece and worldwide. There is irrefutable evidence that the innovative Kytherian hive was used in

Aristotle's time (384-322 BC). In Aristotle's book *About the life of Animals*, his detailed descriptions of the life and behavior of bees could only have been made using hives with removable honeycomb like those found in Kythera. The Kytherian hives were also used in Attica, Kea, Laconia and western Crete. The first literary reference to the existence of this type of hive in Kaisariani is in 1678 by French doctor Jacob Spon in his book *Voyage d'Italie, de Dalmatie, de Grèce et du Levant*. During his travels, Spon visited Kythera where he spent time studying local beekeeping practices. Despite neighbouring areas and islands being relatively advanced in the field, the Kytherian type of hive was unknown, reinforcing the theory that the contemporary hive created by the American Langstroth in 1851 (and still used today the world over) had its humble beginnings thousands of years ago in Kythera.

A unique hive of indeterminate age sculpted from rock, as well as hives etched into rock faces, all with the removable honeycomb feature as described by Aristotle, have also been discovered on Kythera.

Kythera is considered an idyllic place of love and mystery. Many who have fulfilled their dream of paying homage to the island of the Goddess of Love have left us precious written observations. Among local products referred to, the aromatic honey is described as being of exceptional quality.

The French General Consulate of the Ionian islands, André Grasset de Saint-Sauveur (1789) said, "They harvest small quantities of top quality honey which for the most part they give away to their friends". He also refers to a wedding tradition: The mother-in-law, after welcoming her daughter-in-law, offers her a small loaf of bread kneaded with honey telling the newlyweds 'as the bees tirelessly bring honey back to the hive, so too may you bring abundance to your family'.

Frenchman J. P. Bellaire (1797-1799) refers to the production of beeswax. Even though the beeswax is no different in regards to quality from location to location, the Kytherians in Smyrna and Constantinople would request beeswax from Kythera, regarding it as of superior quality as was the honey of their beloved homeland.

Beekeeping was primarily practised by those who lived in areas where an abundance of thyme ensured the quality of the honey produced was outstanding. As a consequence this type of honey was exclusively bought by the Kythera nobility while the locals who considered it a rare commodity consumed it sparingly. A product of a secondary quality was also produced from other herbs, flowers and trees prominent in other areas of the island.

Great measures are taken and efforts made to preserve the quality and character of this exceptional Kytherian thyme honey which enjoys a well-deserved timeless reputation of excellence. Consequently, it continues to be produced in precious small amounts.

ΙΣΩΣ... PERHAPS

AN EXHIBITION OF PAINTINGS by Daphne Petrohilos. Daphne is known for her striking portraiture. Working primarily in oils, there is a restless exuberance to her work, a sense of movement, a joy in the depiction of the female body. Daphne has a passion for working en plein air, capturing moments in her sketch book - a woman hoisting her

dress up as she steps into the shallows, a boy reaching out a hand to his mother - moments she develops and works up into deeply personal intimate observations of character. And then there are her still lifes - luscious baskets of lemons and pomegranates, trays of sardines and boxes of seabream.

ΙΣΩΣ exhibition 9-22 July, Follow Your Art Gallery, Kapsali.

A TANGERINE TREE BY DAPHNE PETROHILOS

House-masters • Επιστασία οικιών

Excellence in home maintenance. With over 35 years experience in the business, you can be confident that we know what we are doing.

House-minding in your absence
Houses thoroughly cleaned & prepared for your arrival
Washing & ironing service
Spotless cleaning service for the duration of your stay
Gardens cleaned, pruned, watered & maintained

DIETER & CHERILE WOLF

Tel.: 27360-34324
6945-793907 6972-356069

Με πάνω από 35 χρόνια έμπειρη και υπεύθυνη υπηρεσία στα Κύθηρα, συνεχίζουμε να εγγυώμαστε και να προσφέρουμε τις υπηρεσίες μας. Αναλαμβάνουμε τη φύλαξη και τη φροντίδα του σπιτιού σας κατά την απουσία σας. Επιμέλεια και τέλειο καθαρίσμα σπιτιών. Οικιακή υπηρεσία κατά τη διάρκεια της διαμονής σας. Φροντίδα του κήπου.

REFORESTATION OF KYTHERA IN THE '60s

by Jean Bingen

THE INVOLVEMENT OF THE WORLD COUNCIL OF CHURCHES (WCC) DUTCH TEAM. George Koksma noted that from 1960 to 1969, as part of the Kythera reforestation project, over 1,000,000 trees were planted and that donations from England came to 1,590,000 drachmas, from America 250,000 drachmas and from Holland 385,000 drachmas. The Team's expenses over this period were 300,000 drachmas. The wages paid to local workers added up to 1,100,000 drachmas with the Government contributing 7,380,000 drachmas in funds. The average cost of one tree was approximately 11 drachmas.

How was this combined result achieved?

George and Anna Koksma at the Kalamos tree nursery, 1966

The very first program point out of Bishop Meletios' and the WCC Team's 10 point plan to improve living conditions on the island was reforestation. Two government officials were appointed to the island, a forester and a chief forester. While a government plan to plant trees already existed, it was easy to understand why next to nothing had been achieved. No tree nursery existed, the forester had no means of transportation, no gardens, no seeds, no helping hands, no idea how and where to start and there was hardly any budget to pay labourers. A first international summer work camp was organised in August 1960. Bishop Meletios proposed starting a tree nursery at Myrtidia and it was decided that these young volunteers would fence off an area at Myrtidia to keep out the wild goats. As there wasn't yet a nursery on Kythera, trees had to be shipped from Athens.

Communities and private individuals were asked how many trees they wanted. The forester, Mr. Yannis Zerlendes, and a Team member went around taking orders. In October 1960, one thousand seedlings and some young trees were ordered by Karvounades, Kondolianika and Karavas. While more could be expected from Athens, it was anticipated future trees would come from nurseries on the island. Finding workers during the olive picking months was next to impossible. By mid-January 1961 only 500 of a promised 25,000 trees were planted and local farmers had only managed to dig holes for 400 trees. Nevertheless, by the end of the month 2,500 trees were planted according to forester Zerlendes. These trees came from a few small nurseries at Myrtidia, Karvounades and Karavas.

Encountered resistance to planting trees

It may seem unbelievable nowadays but in the early days of the program there was real opposition to the planting of trees. The president of the Teachers Society Committee was asked to promote the tree planting program. Some locals had to be persuaded to plant trees and not cut them. The Monastery of Myrtidia was not interested in watering the newly planted trees and so the Team had

coffee specialists, crepes, sandwiches, waffles, delicious home made desserts, drinks and cocktails, excellent service & Wi-Fi

Mylopotamos – Kythera – t. 2736-0-33008

Anna Koksma and children from elementary school participating in the Kythera Reforestation Project, 1962

SOME THINGS NEVER CHANGE

40 TREES donated by Polychronis Tourloumoussis and Theofilos Kastrisios were planted in Avlemonas and Palaipoli in February 2017. Volunteers from the Palaipoli and Avlemonas communities, along with members from the Tourism Committee, planted trees along the Palaipoli beach front as part of a reforestation program designed to beautify and enhance the local area.

A big thank you to Polychronis Tourloumoussis, Theofilos Kastrisios and all volunteers involved.

Change of planting season

The official planting season started in October but as usual no hands could be found. Money from the Directorate of Reforestation for the tree planting program was given only for the official tree planting season (October, November and part of December). The Bishop and the Team had asked the Directorate numerous times for money and a work permit for the first months of the year. In order to prove it was possible to plant trees in March and April the results from the Team's experimental garden at Agia Anastasia were shown. The team's request was finally granted in 1967. Early each morning the Team director and the forester left for the Agios Theodoros tree nursery near Potamos. They collected treelets and labourers and transported them to the tree planting areas.

A severe setback occurred when a foreman went around shouting "in the name of the King and in the name of the law, I take this terrain for the States plantation". It got out of hand when the foreman was proved wrong against a legal owner, who justifiably had used some verbal abuse, resulting in getting himself into trouble with the public prosecutor. This altercation came down on the head of forester Zerlendes who was threatened that herds of sheep and goats would be sent into newly planted areas if there was more trouble! A winter tree planting camp from Holland was organized through the "Kythera Vriendenkring Nederland" for February 1968. From the region Westfriesland, north of Amsterdam, came 32 ecumenical youngsters who were lodged near the Monastery of Myrtidia in unheated bedrooms with only one stove in their main living room. The Bishop had hoped to offer them better accommodation within the Monastery but this was refused by the Monastery's supervising committee. Nevertheless, they managed to plant some 15,000 treelets along the road Karvounades to Dokana.

The Government takes over the reforestation project

The tree nursery at Agios Theodoros that was started by Bishop Meletios and the Team in 1965/66 was finally taken over by the Government in May 1968. This nursery had been a very rewarding and important project for the Team. Government officials stated that the Kythera reforestation project was one of the best in Greece and planned a budget for 1969 of over 2,000,000 drachmas, \$US66,000 at that time. Nevertheless there were still village presidents not in favor of planting trees and while many locals near Agios Theodoros worked at the nursery, many were afraid that the Government was going to take away their fields. When reforestation officials discussed their plans for the bare region at Gerakari with George Koksma in July 1970, George declared that if their plans succeeded, the results would be enormous and terrific. This really became true! Mr. Nico Fatseas, who worked for many years as an administrator with the reforestation project, told me he believed that the reforestation project came to an end in 1978.

NEW COMMUNITY WELL FOR PALAIOPOLI

THE LONG DREAMED reopening of the community well in Palaipoli is finally a reality. With the help of the municipal Council of Kythera along with the generosity of Polychronis Tourloumoussis and volunteers we were able to complete the following works: Electrical lighting; replacement of the old water tanks servicing fire engines; installation of extra sluice valves for the fire-engine water hoses; purchase and installation of new petrol engine guaranteeing independent power supply; whitewashing the well and cleaning off the mud and chlorination; finally, starting up the electric pump so the water needs of the housing can be met. To all those who gave of their time and helped with the above works, thank you.

Giorgos Sklavos,
Local Council representative for Palaipoli and Avlemonas

to pay for an extra workman. When the Team asked the community of Mylopotamos for permission to plant trees on the western slope of the Mermingaris, their request was denied. Nevertheless in December 1961 the planting program moved ahead. Each evening a village was visited where it was explained that reforestation of the island would take at least 20 years and that everybody had to cooperate to achieve this goal. A strange phenomenon was noted: the larger the population of a village, the fewer trees they ordered! When elementary schools were visited in November 1966 to encourage the children to plant trees, some teachers did not see the need to have trees planted on Kythera.

Improved coordination

Kytherians from Athens paid for the first planting of trees on the roadside from Potamos to Agia Pelagia. At the end of March the Team organized the transportation of elementary school children to Myrtidia to help fill the nylon bags with tree seeds. In April 1962 Bishop Meletios made an appeal for people to help organize a tree nursery in the garden of Myrtidia. Discussions between Government departments resulted in increased cooperation with the Team and money was sent to restart the work in July 1964. A rainwater tank was built near Agia Moni by the Government to facilitate tree planting in that area. In 1965 thousands of young clover treelets were taken from the Karvounades nursery in bundles of 50 to the market of Potamos to be handed out to those who had been persuaded to plant these self-maintaining high class fodder plants for animals in their unused fields. A new tree nursery that could accommodate at least 200,000 treelets was opened at Agios Theodoros Church in April 1965 on land donated by the Bishop. To provide for enough water the Team designed a 40 m³ water container.

ONE STORY AMONG THOUSANDS

STEPHEN TRIFYLLIS IS THE SON of Theodoros Yiannis Trifyllis and Stella Cominos. His father was born in Trifyllianika and his mother in Toowoomba, Australia to parents who came from Dourianika and Potamos. Stephen worked as a marketing and advertising consultant for Brisbane press and radio for forty years.

Brothers in Arms: Theodoros Trifyllis (left) and his brother Constantinos wearing school uniforms. Kythera, 1917

Stephen has been visiting the island regularly since the 1980s. The exploration of his Kytherian heritage and his family's roots combined with his genuine love of the island have awoken in him his true profession - historian. Stephen is a traditionalist. He fervently believes in never forgetting one's past.

His father loved Kythera and was forever reminiscing about the island when Stephen was growing up. "I think the first word I spoke as a child was Kythera!" he says. Passionately committed to keeping the past alive and to maintaining respect for Kythera's cultural and religious customs, Stephen believes it is important that

we never forget what our ancestors endured.

It is his father's personal story that animates and impassions him most of all. As Stephen says, his father's heartfelt story is just one of thousands but it is the one that speaks to him. Stephen recalled watching his father being interviewed when he returned to his village for holidays in the mid nineties. A journalist had come to Trifyllianika. Theodoros was sitting on the pezoula outside his ancestral home as the journalist asked him about his experiences emigrating to Australia.

The memories literally choked him. After one question he quietly apologised to the man, stood up and said he couldn't continue. His experiences, decades on, were still too painful and tender to talk about.

His father's last childhood image of Kythera was standing at the

back of the ship on the day he left the island. It was of a 14 year old boy all alone, waving a white handkerchief until the island disappeared from sight and the boat turned into Cavo Malea. The sorrow and heartache of departure experienced by so many thousands of children and parents standing on the Agia Pelagia wharf should not be forgotten, says Stephen. How many tears have been shed here?

Families separated, mothers deprived of their sons. Stephen is working to get a memorial plaque erected on this historic wharf in memory of all those who departed for want and need of a better life. Hopefully the

municipal council and Kytherian associations of the Diaspora will make it happen.

The day before Theodoros' departure his grandmother saw him packing into his suitcase his much-loved radio. She gave him some batteries. "Take these, she said, so you can listen to our Greek news when you are in Australia". She believed it was that easy, that by using Greek batteries one could tune in to Greek programming wherever one was in the world. Stephen's father didn't laugh, instead he placed the batteries in the suitcase that would take him thousands of miles across sea and ocean, from Kythera to Scone, New South Wales, Australia. Theodoros peeled potatoes and washed dishes from 6 am to midnight seven days a week. It was twenty years before he saw his parents again. It was 1958. Such and more were the sacrifices Kytherians endured to secure a better life for themselves and to send money back home to their family. After Stephen's mother passed away, his father returned to Kythera where he stayed for four years during which time he built a new house for his parents. He remarried on the island and, together with his new wife, eventually went back to Toowoomba, Queensland. It's not only the history of the island Stephen is passionate about. He also loves photography. And Kythera is a photographer's dream for all seasons. He loves the clouds, the poppies, the way the atmospheric pressure creates different shades of sunlight. He has thousands of photos of Kythera. And there are the lovingly restored ancestral homes in Trifyllianika which hold stories of lives once lived and childhood days cut short. His grandfather's 400 year-old home is now Stephen's Kytherian haven.

"Yes," says Stephen proudly, "I am the son of Theodoros Yiannis Trifyllis from Trifyllianika."

Theodoros passed away on the 18th April. Stephen arranged for Peter Maneas to ring the church bells at Agios Yiannis in Trifyllianika. Buried with him was a photo of his beloved Trifyllianika.

A VISIONARY AUSTRALIAN VISITS AN HISTORIC KYTHERIAN SITE

GOUGH WHITLAM Prime Minister of Australia (1972-1975) (first on the left) at Chora's Castro when he visited Kythera in the mid seventies. A keen historian, Whitlam was immediately able to identify, by the crest on the cannons, the reigning King of England at the time the English cannons were made. The man in the white shirt looking at the cannons is Theodoros Trifyllis, who acted as interpreter for Gough and Margaret Whitlam during their visit to the island. Could he have ever envisaged as a small boy, that he would return to Kythera as an interpreter to a Prime Minister?

AGAINST THE TIDE OF MIGRATION

SINCE THE ONSET of the economic crisis seven years ago, almost 500,000 young people have fled the country seeking better opportunities in foreign lands. As the country moves into its eighth year of austerity measures, this trend shows no sign of abating. There is one young man however who is moving against the tide, Yiannis Prineas who runs the Kaleris seaside restaurant in Agia Pelagia.

Yiannis is the third generation of his family to run the restaurant. The first was his grandfather Ioannis Prineas, nicknamed Kaleris, who had the shop from 1954. It was the first shop in Agia Pelagia to supply the village and visiting fishermen from Elafonisos with everything from coffee, lentils and cigarettes to a wholesome cooked meal, as well as being a place of recreation.

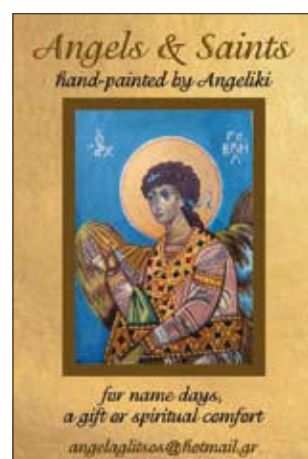
Yiannis's father took over the reins in the sixties. Antonis remembers fishermen coming from Elafonissos in their caiques (fishing boats). The fishermen would bring some of their catch and all went into a huge cauldron where it would simmer until the delicious fish broth or kakavia was done to perfection. Then everybody would eat together. With the passing of the years, Antonis turned the Kaleris General Store into a taverna. And now Yiannis is adding his own unique spin to the place, creating a fusion of tastes and styles. Deeply influenced by the stories of his grandfather and with the support of his parents, Antonis and Marina, Yiannis is at one with his kitchen. Yiannis has the luxury of having a father who is up before dawn scooping up fresh fish from local fishermen before heading up to Potamos to source the best cuts of meat and freshest of vegetables to use in the creations of the day. Yiannis is a seriously experienced chef who has not only cooked in kitchens across Greece but has worked and travelled throughout Europe experiencing the kitchens, flavours and essence of Belgium, the Netherlands and Italy. For Yiannis, refining his family business, and crafting new trends with local traditions and purely seasonal produce in his own creative cauldron, cooking expresses his Kytherian roots.

Ioannis Prineas (Kaleris) with his family in front of their shop (1954)

Theodoros Trifyllis' 3rd class passage ticket from Port Said to Sydney, 13/09/1938 with the vessel Esquillo. Landing permit No 64/414

ANTIKYTHERA MECHANISM THE OLDEST KNOWN COMPUTER

Pythagoras's doctrine is that numbers have maximum power to describe and understand nature, as for example the periods of celestial bodies.

PROFESSOR XENOPHON MOUSSAS is Professor of Space Physics at the National and Kapodistrian University of Athens and a founding member of the Antikythera Mechanism Research Project. With over 40 years of experience in space physics, working at the University of Athens and at Imperial College London, he has written more than 110 articles for scientific journals as well as co-authoring books on space physics, astrophysics and astrophysics laboratory exercises for students.

His research interests include space physics and the STEREO Mission launched by NASA in 2006, as well as cosmic rays, Mars' ionosphere and magnetosphere and the solar physics project ARTEMIS IV at Thermopylae.

In 2009 Professor Moussas received the NASA award for outstanding multidisciplinary team effort which culminated in the successful operation and prolific scientific return of the Ulysses mission. He also received a distinction from the American Geophysical Union for "excellence in refereeing" in Space Physics and Geophysical Research Letters.

His greatest passion however lies with the History of Astronomy. Xenophon Moussas is the

leading expert on the Antikythera Mechanism and ancient celestial spheres. He is the man who travels the world giving lectures and talks on the Antikythera mechanism, a machine simulating the cosmos as the ancient Greeks understood it with dials displaying coordinated cycles of time and the months for the Sun, Moon and planets. Scientists, historians and researchers around the world agree that the Antikythera Mechanism, at over 2,000 years old, is the most elaborate and sophisticated piece of machinery known from the ancient world.

Xenophon never tires of explaining in incredible detail the discovery and workings of this Mechanism that has captivated scientists around the world. Constructed out of bronze sheet, the Antikythera Mechanism was housed in a wooden box 330 mm high and 180 mm wide, measuring at least 80 mm from front to back. This box of corroded metal not only contains the knowledge of how the ancient Greeks used technology and science, it also speaks of the incredible foresight they had in learning to understand the interaction of both technology and science in the broader culture of the time.

Professor Moussas has contributed to exhibitions of the Antikythera Mechanism at NASA, in New York, Paris, Upsala, Alexandria, Krakow, Budapest, Cairo, Algeria and Cyprus. He has also visited schools and universities across Greece revealing to all the intricate details of this scientific wonder of the ancient world. In March this year he visited Australia.

Perhaps it was the inscription of the word Halieia on the Mechanism's Game Dial Calendar or the perfect and imperfect mathematical cycles the Mechanism represented that captured the attention of Economist and Game Theorist Yanis Varoufakis and took him to the University of New South Wales to listen to Professor Moussas' lecture. Then again perhaps he was keen to hear Xenophon's take on how and why the ancients designed this Mechanism which allowed an educated layman to see how astronomical phenomena were intertwined with one's natural and social environment. Either way, Xenophon Moussas' answers to Yanis' complex questions drew on his deep and profound knowledge of the subject. The back and forth between these two enlightened intellectuals and inspired questions from participants kept the standing room University audience mesmerised. The Dean of the University declared it had been years since an audience had been so galvanised.

Plutarch: *Moralia, About Homer*

Lego replica of Antikythera mechanism

Andrew Carol, a software engineer who works for Apple, is internationally known for his complex mechanical creations using Lego parts.

After studying the formulas used in the Antikythera Mechanism Research Project papers and supplementary notes in the Investigation of an Ancient Astronomical Calculator, he created his very own Lego Antikythera working machine. When Andrew and Xenophon met at a Kennedy Space Centre Antikythera Mechanism exhibition, Andrew was already well familiar with Xenophon's research.

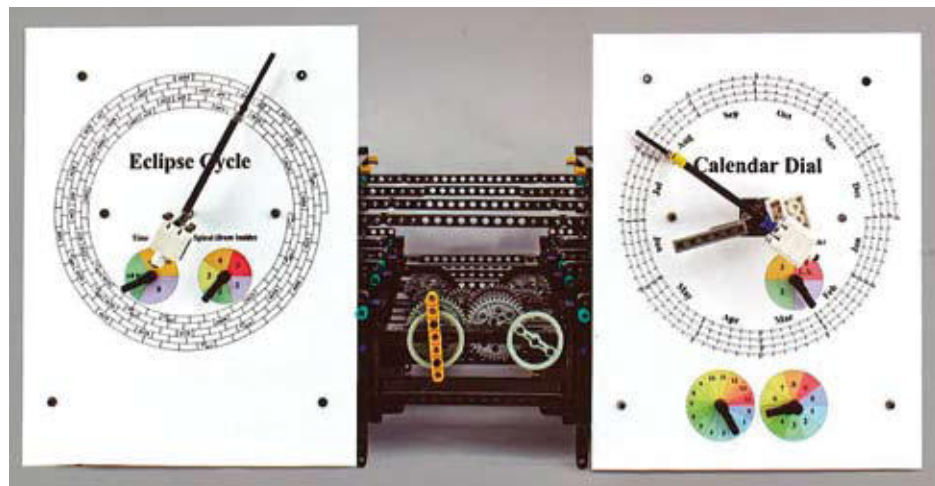
Despite being accurate to within about one day, Andrew's reproduced machine missed implementing one feature of the original (a 'pin-and-slot' mechanism that increased the original machine's accuracy). This did not sit well with Xenophon - just not good enough! Xenophon encouraged Andrew to find a way to add the original 'pin-and-slot' mechanism.

Andrew took up the challenge and went back to the drawing board, going through hundreds of paper designs and notations, using a differential to merge the anomalistic motion in the base motion, switching to different sets of ratios to the original machine but keeping the theory of operation unchanged. A further challenge was working within the commercially available range of Lego gears to accomplish the necessary mathematics. On and on went the research until it clicked! Andrew finally figured it out and constructed a second, more accurate Lego replica of the Mechanism with 1,500 Lego Technic parts and 110 gears. (The original Mechanism has only 30 parts!)

Very soon we will be able to buy and create our very own Lego mechanism.

The Antikythera Mechanism represents one of the greatest 'ifs' of history because it is 2,000 years ahead of its time. If the society that produced it had continued to develop its technologies, by now we would not merely have sent a few men to the Moon; we would have colonized all the stars visible to the naked eye.

Arthur C. Clark

The unique reproduction of the Antikythera Mechanism with 1,500 LEGO parts by Andrew Carol. Dimensions: 60 cm width, 50 cm depth, 30 cm height

Η μοναδική αναπαραγωγή του Μηχανισμού των Αντικυθήρων με 1.500 κομμάτια LEGO από τον Andrew Carol. Πλάτος 60 εκ., βάθος 30 εκ., ύψος 30 εκ.

TIMELINE OF THE ANTIKYTHERA MECHANISM

- 776 BC Date of the first ancient Olympic Games
Πρώτοι Ολυμπιακοί Αγώνες
- 8th – 6th centuries BC Corinth establishes colonies in Corfu, Epirus and Syracuse / *Η Κόρινθος ιδρύει αποικίες σε Κέρκυρα, Ηπειρο και Συρακούσες*
- 681-627 BC Astronomers-scholars observe and interpret astronomical phenomena for Kings Esarhaddon and Ashurbanipal of Assyria. Discovery of the eclipse cycle
Αστρονόμοι μελετητές παρατηρούν και ερμηνεύουν αστρονομικά φαινόμενα για τους Ασσύριους βασιλείς Εσαρχαντόν και Ασσυρμπασιπάδ. Ανακάλυψη του κύκλου των εκλείψεων
- 484 BC The Babylonian calendar begins to be regulated by 19-year cycles / *Καθορίζεται το βαβυλωνιακό ημερολόγιο με 19 ετήσιους κύκλους*
- Ca 450 BC Anaxagoras gives correct physical explanations of the phases of the Moon and eclipses
Ο Αναξαγόρας στηριζόμενος στη φυσική, εξηγεί τις φάσεις της Σελήνης και των εκλείψεων
- 432 BC Meton of Athens' 19-year calendar cycle is introduced / *Ο Μέτων ο Αθηναίος εισαγάγει ημερολόγιο με 19 ετήσιους κύκλους*
- Ca 400 BC Babylonian astronomers adopt the standardized zodiac / *Οι Βαβυλώνιοι αστρονόμοι υιοθετούν τον τυποποιημένο ζωδιακό κύκλο*
- Ca 340-330 BC Antikythera Youth - *Ο Εφηβος των Αντικυθήρων*
- 330 BC Callippus' 76-year calendar cycle is proposed
Ο Κάλιππος προτείνει το 76χρονο ημερολόγιο
- Ca 300 BC *Mechanical Problems*, by a follower of Aristotle, describes the basic principle of (toothless) gears
Στα Προβλήματα Μηχανικής, μαθητής του Αριστοτέλη, περιγράφει τις βασικές αρχές των μη οδοντωτών γραναζιών
- 212 BC Archimedes is killed when Rome invades Syracuse
Στην εισβολή των Ρωμαίων στις Συρακούσες σκοτώνεται ο Αρχιμήδης
- 162-127 BC Hipparchus conducts astronomical observations and research in Bithynia and Rhodes
Ο Ιππάρχος διεξάγει αστρονομικές παρατηρήσεις και έρευνες στη Βιθυνία και τη Ρόδο
- 150 - 100 BC Creation of the mechanism known later as the 'Antikythera Mechanism'
Δημιουργία του μηχανισμού, ο οποίος αργότερα έγινε γνωστός ως "Μηχανισμός των Αντικυθήρων"
- 146 BC Rome destroys Corinth / *Η Ρώμη καταστρέφει την Κόρινθο*
- 79-77 BC Cicero travels to Greece; studies at the Philosophical School of Posidonius in Rhodes and sees a mechanical Cosmos similar to the Antikythera Mechanism.
Ο Κικέρωνας ταξιδεύει στην Ελλάδα. Σπουδάζει στην φιλοσοφική σχολή του Ποσειδωνίου στη Ρόδο όπου βλέπει ένα Πλανητάριο όμοιο με τον Μηχανισμό των Αντικυθήρων.
- Ca 70 BC Geminus writes astronomical handbook titled *Introduction to the Phenomena* / *Ο Γέμινος γράφει το αστρονομικό βιβλίο Εισαγωγή στα Φαινόμενα*
- 69-67 BC Rome suppresses piracy in the eastern Mediterranean / *Η Ρώμη βάζει τέλος στην πειρατεία στην ανατολική Μεσόγειο*
- Ca 60-50 BC Antikythera shipwreck / *Ναυάγιο στα Αντικύθηρα*
- 51 BC Cicero writes *De Re Publica*, containing a description of Archimedes' 'sphere' / *Ο Κικέρωνας γράφει το De Re Publica, περιέχοντας περιγραφή της "σφαίρας" του Αρχιμήδη*
- Ca 150 BC In Alexandria, Ptolemy writes the *Almagest* and other scientific treatises; describes astronomical mechanisms
Στην Αλεξάνδρεια, ο Πτολεμαίος γράφει την Αλμαγέστη και άλλες επιστημονικές διατριβές. Περιγράφει αστρονομικούς μηχανισμούς
- Ca 500 BC Byzantine portable sundial with geared calendar
Βυζαντινό φορητό ηλιακό ρολόι με μηχανισμό με γρανάζια
- 1048 Death of Al-Biruni who created a calendar mechanism
Θάνατος του Al-Biruni ο οποίος έφτιαξε ένα μηχανικό ημερολόγιο
- 1221-1222 Astrolabe with geared calendar is made by Muhammad ibn Abi Bakr in Isfahan
Δημιουργία αστρολάβου με μηχανικό ημερολόγιο από τον Muhammad ibn Abi Bakr στο Ισφαχάν
- 1348-1364 Giovanni de Dondi constructs planetarium-clock, as complex as the Antikythera Mechanism
Ο Giovanni de Dondi κατασκευάζει πλανητικό ρολόι, πολύπλοκο όσο ο Μηχανισμός των Αντικυθήρων
- Easter/Πάσχα 1900 Sponge divers from Symi discover the shipwreck at Antikythera / *Σφουγγαράδες από τη Σύμη ανακαλύπτουν το ναυάγιο στα Αντικύθηρα*
- 1900 (XI) Salvage operations begin/ *Ξεκινούν εργασίες ανέλκυσης*
- 1900 (XII) First fragments of the Antikythera Youth
Πρώτα θραύσματα του Εφήβου των Αντικυθήρων

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ

- 1901 (VII) The Mechanism is recovered from the sea
Ο Μηχανισμός ανασύρεται από τη θάλασσα
- 1901 (IX) Salvage operations cease / *Σταματούν οι έρευνες*
- 1902 (V) The Mechanism is identified within the Museum by Spyridon Stais / *Ο Μηχανισμός ταυτοποιείται από τον Σπυρίδωνα Στάη στο Μουσείο*
- 1902 (VI) Fragments of the Mechanism on public display
Θραύσματα του Μηχανισμού εκτίθενται στο Μουσείο
- 1903 Nikos Svoronos publishes his book on the shipwreck
Ο Νίκος Σβορώνος δημοσιεύει το βιβλίο του για το ναυάγιο
- 1905-1906 Rehm studies the Mechanism's fragments
Ο Rehm μελετά τα θραύσματα του Μηχανισμού
- 1907 Pericles Rediadis in a scientific journal considers the Mechanism to be an astronomical instrument like astrolabes / *Ο Περικλής Ρεδιάδης σε επιστημονικό άρθρο θεωρεί τον Μηχανισμό αστρονομικό όργανο όπως οι αστρολάβοι*
- 1910 Konstantin Rados in a scientific journal supports that the Mechanism is much more complex than known astrolabes
Ο Κωνσταντίνος Ράδος γράφει άρθρο υποστηρίζοντας ότι ο Μηχανισμός είναι πολύ πιο πολύπλοκος από τους γνωστούς αστρολάβους
- 1934 Admiral Ioannis Theofanides presents his model to the Academy of Athens
Ο ναύαρχος Ιωάννης Θεοφανίδης παρουσιάζει μοντέλο του Μηχανισμού στην Ακαδημία Αθηνών
- 1953 Jacque Cousteau re-establishes the location of the Antikythera wreck / *Ο Ζακ Κουστώ επαναπροσδιορίζει το σημείο του ναυαγίου*
- 1958 Price studies the Mechanism in the Museum
Ερευνες του Price για τον Μηχανισμό στο Μουσείο
- 1959 Price publishes in the Scientific American
Δημοσίευση του Price στο Scientific American
- 1971-72 Karakalos makes radiographs of the Mechanism
Ο Καρακάλης εξετάζει με ραδιογραφία τον Μηχανισμό
- 1974 Price publishes Gears from the Greeks
Ο Price δημοσιεύει το Gears from the Greeks
- 1995 Wright, Bromley & Magou publish their first article 'Simple X-ray tomography and the Antikythera Mechanism' / *Οι Wright, Bromley και Magou δημοσιεύουν το πρώτο τους άρθρο "Απλή τομογραφία ακτίνων Χ και ο Μηχανισμός των Αντικυθήρων"*
- 2005 (X) The 'Blade Runner' CT scanner arrives in Athens. X-rays reveal new inscriptions
Το σκάνερ 'Blade Runner' CT φθάνει στην Αθήνα. Εμφανίζονται νέες επιγραφές
- 2005-2006 The new research by Freeth et al (2006) based on CT scans reveals new unexpected important functions and new inscriptions / *Η νέα μελέτη από Freeth κ.ά. (2006) βασισμένη σε αξονικές τομογραφίες αποκαλύπτει πολλούς αναπάντεχες λειτουργίες του Μηχανισμού και νέες επιγραφές*
- 2012 (IV) Inauguration of the Antikythera Shipwreck exhibition at the National Archaeological Museum in Athens / *Εγκαίνια της έκθεσης του Ναυαγίου των Αντικυθήρων στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο*
- 2012 (X) Divers from the Hellenic Ephorate of Underwater Antiquities and the Woods Hole Oceanographic Institution return to the Antikythera Shipwreck site. New artefacts are recovered
Δύτες της Εφορείας Εναθίων Αρχαιοτήτων και του Woods Hole. Το Ωκεανογραφικό Ινστιτούτο επιστρέφει στο ναυάγιο. Νέα αντικείμενα εντοπίζονται
- 2013 (X) Second dive at the Antikythera Shipwreck by the Ephorate and the Woods Hole team. Discovery of a possible second shipwreck
Δεύτερη κατάδυση της Εφορείας Εναθίων Αρχαιοτήτων και της ομάδας Woods Hole. Εντοπισμός πιθανού δεύτερου ναυαγίου
- 2014 (IX) 'Return to Antikythera' expedition begins
Η εκστρατεία "Επιστροφή στα Αντικύθηρα" ξεκινά

Ο καθηγητής Ξενοφών Μουσσάς με αναπαράσταση του Μηχανισμού των Αντικυθήρων
Professor Xenophon Moussas with a replica of the Antikythera Mechanism

ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ
Ο ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΟΣ ΓΝΩΣΤΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗΣ

του Ξενοφώντα Μουσσά

«Το δόγμα του Πυθαγόρα είναι ότι οι αριθμοί έχουν μέγιστη ισχύ για να περιγράψουν και να κατανοήσουμε τη φύση, όπως για παράδειγμα οι περίοδοι των πλανητών».

Πλούταρχος, *Ηθικά για τον Όμηρο*

Ο ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ των Αντικυθήρων είναι ο αρχαιότερος γνωστός υπολογιστής, φαντασθείτε ότι στην αρχαιότητα οι Έλληνες τον ονόμαζαν Πινακίδιον, δηλαδή tablet. Είναι ένας ρεαλιστικός μηχανικός Κόσμος, πιθανότατα ένα αστρονομικό ρολόι, ένα πλανητάριο. Κατασκευασμένος κατά τη διάρκεια του 2ου αιώνα π.Χ., κάπου στον ελ-

ένα ρολόι νερού ως ρυθμιστή. Θα επικεντρωθούμε στο πιο βασικό ερώτημα: πώς συνέλαβε ο άνθρωπος την ιδέα της κατασκευής και πώς το έφτιαξε. Ο Μηχανισμός των Αντικυθήρων είναι η επιτομή της Φιλοσοφίας των Ελλήνων, της Φυσικής Φιλοσοφίας των Ιώνων φιλοσόφων και των Πυθαγορείων. Για να συλλάβουμε την κατασκευή ενός τέτοιου μηχανικού σύμπαντος πρέπει να έχουμε αναπτύξει έναν πολιτισμό ο οποίος έχει συλλάβει: α) την έννοια του ντετερμινισμού, β) ότι υπάρχουν οι νόμοι της φύσης, γ) ότι οι νόμοι της φύσης εκφράζονται με ακρίβεια μόνο με τα κατάλληλα μαθηματικά, δ) ότι τα φυσικά φαινόμενα είναι δυνατό να κατανοηθούν και να ερμηνευθούν με τους νόμους της φυσικής, ε) και μερικές φορές προβλέπονται με τους νόμους της φύσης. Δηλαδή απαιτείται να έχεις συλλάβει, αναπτύξει και θέσει σε πράξη μέρος της

Kalliope, the ship of captain Demetris Kontos that recovered the shipwreck and the Mechanism.
Η Καλλιόπη, το πλοίο του καπετάνιου Κοντού που ανέσυρε το ναυάγιο και τον μηχανισμό

ληνικό κόσμο, βρέθηκε από Σύμιους σφουγγαράδες το 1901 σε ένα μυστηριώδες διάσημο τεράστιο ναυάγιο στα Αντικύθηρα, το οποίο ήταν γεμάτο με Ελληνικούς θησαυρούς που οι Ρωμαίοι μετέφεραν στη Ρώμη. Λειτουργεί με προσεκτικά σχεδιασμένα χάλκινα γρανάζια και πραγματοποιεί τις κατάλληλες μαθηματικές πράξεις για να προβλέψει αστρονομικά φαινόμενα. Εμφανίζει τη θέση του Ήλιου και της Σελήνης σε ένα χάρτη του ουρανού, τη φάση της Σελήνης, τον χρόνο ηλιακών και σεληνιακών εκλείψεων και των τόπων που είναι ορατές πάνω στη Γη. Ίσως λειτουργούσε σαν ρολόι κούκου, με ένα σύστημα από βάρη και αντίβαρα και

πιθανότατα των πλανητών, όπως και την πρόβλεψη των φάσεων της Σελήνης, αλλιά και των εκλείψεων και τον προσδιορισμό των Στεφανιτών Αγώνων, των Ολυμπίων, των Νεμέων, των Πυθίων, των Ισθμίων και των Νάιων. Ο αρχαίος κατασκευαστής χρησιμοποιεί αυτό που θα μπορούσαμε να ονομάσουμε νόμο κίνησης του Ήλιου, νόμο της Σελήνης (στον οποίο περιλαμβάνεται μια μορφή του 2ου νόμου του Κέπλερ), τον νόμο της πρόβλεψης των φάσεων της Σελήνης, τον νόμο της πρόβλεψης των εκλείψεων και, ας τον πούμε, τον νόμο των Ολυμπιακών αγώνων. Τον νόμο των επικύκλιων που προβλέπει τον πολύπλοκο χορό των πλανητών με τους πλανήτες να οπισθοποδούν, όπως ήζει και το εγχειρίδιο χρήσης του μηχανισμού, δηλαδή να κάνουν αρκετά βήματα προς τα εμπρός, να σταματούν, και μετά λιγότερα προς τα πίσω και πάλι να σταματούν και κατόπιν να συνεχίζουν πάλι τον ίδιο τον καθομετρημένο χορό τους, ο καθένας με τον δικό του ρυθμό, αλλιά όλοι μαζί σε έναν τεράστιο συντονισμό σε ένα καθοκουρδισμένο σύμπαν με τις θέσεις να επαναλαμβάνονται κάθε μεγάλο ενιαυτό. Όλους αυτούς τους «νόμους» χρησιμοποιεί ο αρχαίος κατασκευαστής του μηχανισμού και κατασκευάζει το τέλειο μηχανικό σύμπαν της αρχαίας εποχής και κάθε εποχής. Για να κατασκευάσεις ένα Μηχανισμό όπως των Αντικυθήρων, δηλαδή ένα μηχανικό σύμπαν, πρέπει να έχεις συλλάβει, κατανοήσει, αποδεχθεί και θέσει σε πράξη το μέρος της Πυθαγόρειας φιλοσοφίας που θέλει η φύση να περιγράφεται με μαθηματικά, η οποία θεωρεί ότι όλα είναι μαθηματικά. Για αυτό τον λόγο υποστηρίζω ότι ο Μηχανισμός των Αντικυθήρων είναι η επιτομή της Φιλοσοφίας των Πυθαγορείων.

Ο Καθηγητής Ξενοφών Μουσσάς είναι συνταξιούχος καθηγητής Φυσικής Διαστήματος του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και ιδρυτικό μέλος του Προγράμματος Έρευνας για τον Μηχανισμό των Αντικυθήρων. Έχει δημοσιεύσει πάνω από 110 άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά και έχει συμμετάσχει στη συγγραφή βιβλίων με θέμα τη φυσική διαστήματος, την αστροφυσική καθώς και τις ασκήσεις των εργαστηρίων αστροφυσικής για τους σπουδαστές.

- Θεωρείται ειδικός στον Μηχανισμό των Αντικυθήρων και την αρχαία αστρονομία. Ταξιδεύει δίνοντας διαλέξεις και εξηγώντας ενδελεχώς τις λειτουργίες του Μηχανισμού που σαγνενύει επιστήμονες σε όλον τον κόσμο.
- Τον Μάρτιο της φετινής χρονιάς επισκέφτηκε την Αυστραλία και έδωσε διάλεξη στο Πανεπιστήμιο New South Wales. Τι ήταν αυτό που οδήγησε τον Γιάνη Βαρουφάκη, Θεωρητικό των Παιγνίων και Οικονομολόγο, να παρευρεθεί εκείνο το απόγευμα της 13ης Μαρτίου στο ακροατήριο της Αίθουσας

Διαλέξεων; Ίσως ο καθηγητής Ξενοφών Μουσσάς που είχε έρθει από την πατρίδα, ίσως το θέμα της διάλεξής του, ο περίφημος Μηχανισμός των Αντικυθήρων. Ό,τι κι αν ήταν αυτό που κέντρισε το ενδιαφέρον του, η βραδιά θα μείνει χαραγμένη στη μνήμη όλων των παρισταμένων. Η προσήλωση, η συμμετοχή και ο ενθουσιασμός τους υπήρξε τεράστιος ακούγοντας τη θεωρία που ανέπτυξε ο προσκεκλημένος καθηγητής, για το πώς οι αρχαίοι Έλληνες σχεδίασαν αυτόν τον Μηχανισμό που επέτρεπε σε έναν ευρυμαθή μη ειδήμονα να καταλάβει πώς αστρονομικά φαινόμενα συνυφαινούνται με το φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον. Οι απαντήσεις του Ξενοφώντα Μουσσά στις περίπλοκες ερωτήσεις του Γιάνη Βαρουφάκη οδήγησαν σε μια εις βάθος κατανόηση του θέματος και κράτησαν το κοινό καθηλωμένο για ώρες. Πλήθος οι ερωτήσεις και από το υπόλοιπο ακροατήριο. Η Κοσμήτορας του Πανεπιστημίου δήλωσε ότι είχαν περάσει πολλά χρόνια να επιδειχθεί τέτοιο ενδιαφέρον.

«Ο Μηχανισμός των Αντικυθήρων θέτει ένα από τα σημαντικότερα ερωτηματικά στην ιστορία όντας 2000 χρόνια πριν από την εποχή του. Αν η κοινωνία που τον κατασκεύασε συνέχιζε να αναπτύσσει τις τεχνολογίες της, μέχρι τώρα δεν θα είχαμε στείλει μόνο μερικούς άνδρες στο φεγγάρι... θα είχαμε εφοικίσει όλα τα άστρα που είναι ορατά με γυμνό μάτι».

Άρθουρ Κ. Κληρκ

HONOURING AGE-OLD TRADITIONS

Article and photos by Stephen Trifyllis

FOR THOSE ON KYTHERA IN LATE AUGUST, there is a special church service many of you won't know about that is held each year at one of the island's most significant fortresses. Held at Paliochora in a very old church called "Ei Kera tou Forou" (Our Lady of the Tax, an unusual name for a church but that's another story), the services are the memorial services held nine days after the Falling Asleep of the Virgin Mary (commemorated at Myrtidiotissa on the 15th of August).

The Metropolitan Bishop of Kythera and Antikythera Seraphim on his way to officiate at the evening service

Until 600 years ago, Paliochora was a vibrant community with animals, crops and water wells, a place where people lived and worked in harmony, where Kytherians thought they could protect themselves against attacks from pirates. For many of us Paliochora is the place of our family beginnings. Those who survived the pirate raids left the fort of Agios Dimitrios as it was then called and set up villages in Potamos, Trifyllianika, Meletianika, Logothetianika, Aroniadika and surrounding villages to the north and centre of the island.

Inside the church Our Lady of the Tax (Ei Kera tou Forou) during the evening service on the 23rd of August

The services have been held in late August in Paliochora for hundreds of years in the same church which is in remarkably good condition. A resident of Trifyllianika told me that when he was a young boy thirty to forty donkeys would be 'parked' outside the church! Unfortunately as the years go by attendance has been getting progressively smaller. It is now up to our generation, locals and visitors alike, to attend these services so we can ensure this special day of worship does not disappear. It would be a deep shame if these very same services our ancestors attended ceased to exist.

You don't have to be religious to attend these two special and moving services. They are also a great opportunity to explore the other churches and ruins of this spectacular fortress. If you've never been to Paliochora, this is the perfect way to experience Kytherian history whilst simultaneously helping to preserve a wonderful and spiritual service for generations to come. You will be captivated by the view, the surroundings and the historical feel of the place. After the morning service enjoy a coffee and some delicious Kytherian sweets served outside the church along with other attendees. It's a great way to meet locals and people from other countries. The Paliochora nine days Virgin Mary services take place on the evening of the 22nd August at 7 pm, and the morning of the 23rd August starting at 8 am.

There are two ways of getting to Paliochora: • Walk the marked track from Trifyllianika which starts next to the little church of Agios Yiannis in the village square. The walk takes about 40 minutes. This was how it was done in the old days by foot and donkeys. • Drive on a good sealed and dirt road. Look for the turn-off sign to Paliochora on the main road between Potamos and Aroniadika and follow the road to the dirt track. When you reach Paliochora's square, follow the walking path that leads to the church.

Please note: It is essential you wear a hat and suitable footwear: flat or sport type shoes. No open shoes. Bring water.

For further information: potamos@lprimus.com.au

A special thank you to our good friends at Kythera Summer Edition for sponsoring and promoting this special Kytherian church event.

BUSINESS FOR SALE

Shop in the heart of Chora 25 m²

for enquiries and expressions of interest: 6945.014857

THE HAPPINESS RETREAT

COMES TO KYTHERA

APOSTOLIA PAPADAMAKI organises The Happiness Retreat in unique locations throughout Greece and this summer, from 26 to 30 August, on Kythera.

This Happiness Retreat aims to give the heart and soul time and space to grow and expand. Mystical and wild surroundings combined with meditative practices provide the perfect environment for growth towards our inner self while creating depth physically, mentally and emotionally. Run by Apostolia Papadamaki the retreat will take place at a private villa in the beautiful medieval village of Milopotamos. The house offers a perfect retreat for reflection and rejuvenation and is a perfect place for discovering the island's many splendours.

Apostolia Papadamaki is an internationally acclaimed choreographer, a traveller and teacher of yoga, impulse dance and floating body.

After 20 years of ongoing studies and research on movement, Apostolia founded Biomatic Anatomy, a holistic approach to movement that expands her teachings. She believes that everybody is a perfect human being and can find fulfilment at any age through mindful movement.

Apostolia's choreographic work and teaching methods have been presented in more than forty festivals around the world. In 2004 Apostolia choreographed the 12th Paralympic Games Opening Ceremony at the Olympic Stadium in Athens with 250 professional dancers and 350 amateurs. In 2015 she choreographed the Drops of Breath, the first Underwater Dance performance in the world. In between organizing the Happiness Retreats, Apostolia choreographs for theatre, opera and film productions.

Registration and inquiries: info@thehappinessretreat.gr

WATER - EVERY DROP COUNTS

By Markos Megalooikonomos

WATER IS AN IMPORTANT ELEMENT of Kythera's environment. It is important in meeting the essential needs of the island's inhabitants and their crops, and of its flora and fauna. Water is also a major factor in the shaping of the island's interesting landscape and geomorphology.

The energy generated by water together with the continuous active upward movements of the land has formed Kythera's many extensive basins, valleys and streams. Some of them, like those at Mylopotamos and Karavas, have a continuous flow. In 2016 the island experienced a prolonged water shortage, the likes of which had not occurred for many decades. Wells were dry and productive Municipal water drillings ceased operation while in many settlements water supply interruptions had to be implemented. Drought-resistant species such as olives and sclerophyllous shrubs struggled to survive. The impact of the drought affected the animal kingdom, causing significant damage to bee-keeping and animals dependent on vegetation. For the first time in recent years the reality that water, and especially drinking water, is not an inexhaustible resource hit home.

So perhaps it is time to take action and address potential climate change and extreme weather phenomena such as drought. Within the context of the sustainable management of the island's water resources, it is apparent that there is a need for an integrated management plan in both the long and medium term. The main objective will be to investigate the hydrological balance between the demand and the availability of water, both at the level of individual major hydrological basins and of the island overall. The ultimate aim is to exploit the above data for the rational use of the resource and to draw up emergency plans to combat possible flood and drought situations. In regard to demand, it is necessary to investigate and take into account the current and future needs of all water users, including irrigation, potable water and the water supplies necessary for the proper functioning of the island's ecosystems.

For the exploration of supply, a hydrogeological study should be carried out at island level with the following objectives:

- Identification of the hydrological-hydrogeological basins and estimation of their water balance.
- Investigation of the total available water, including groundwater and surface water reserves. In relation to surface runoff, it is necessary to investigate potential collection sites (eg small dams).
- The compilation and analysis of statistics on current irrigated and non-irrigated areas, crops, employment, tourism, networks and socio-economic activities.
- capture of the qualitative and quantitative status of aquifers.
- Recording of outbreaks of pollution, and estimation of the quantity and quality characteristics of the pollutants produced.

The Municipality of Kythera can take short-term measures for the rational use of water, some of which are:

- Informing the public of the need to save potable and irrigation water. Demonstration of low cost water and irrigation methods. Continuation of last year's public awareness campaign on water preservation issues.
- Apply an appropriate pricing policy to reduce waste and discourage the public from using potable water as irrigation water.
- Introduce financial incentives to motivate the public to build water reservoirs for the collection of rainwater, especially in new buildings (eg a discount on water bills over several years).
- Installation of standpipe piezometers in Municipal Borehole Pumps for the monitoring of borehole levels. Installation of water meters, if not already installed, to better control losses in supply network.

Of course, everyone can make small water savings at home, simple adjustments such as reducing the amount of toilet water used, repairing any potential leaks in the home network, installing water-saving taps, etc. **Most importantly we must not forget one of the most basic environmental principles. Prevention. Simply put, "Take care to maintain".**

BEACHES, SWIMMING AND SUN

KYTHERA'S BEST BEACHES range from large family beaches to secluded inlets for more private escapes. There are sandy beaches, wild beaches, remote beaches, rocky beaches, secret fishing coves, beaches for the very fit, beaches where you can loll under an umbrella with a tsipouro and a meze. There are beaches for everyone. Their surfaces vary from large pebbles to fine white sand and contrast in character and surroundings. The sea is crystal clear and calm so dive in, swim, relax and enjoy!

KAPSALI This natural harbour is surrounded by cafes and tavernas below a Venetian fortress which offers spectacular views of Kapsali's two bays. You can walk up the hill to the village of Chora and its Venetian fortress or to the church of St. John embedded in the side of the cliff. An ideal beach for families. In the late afternoons, sail away with the glass bottom boat *Alexandros* to Hitra and its blue grottos. Make sure you take your swimmers and a camera with you.

PALAIOPOLI mythical birthplace of Aphrodite, the goddess of love and site of the ancient capital of Skandeia. Situated near the picturesque village of Avlemonas this is one of the longest beaches on Kythera. Offering an organized beach bar, it is a great spot for families.

DIAKOFTI the blue lagoon of Kythera. A stunning beach, just a stone's throw from the harbour, with fine white sand and easily accessible by tarred road. The calm and shallow water makes this a perfect beach for families, lying on an airbed or snorkelling. You can even do some laps here to keep up your fitness levels.

MELIDONI is found on the south of the island below the monastery of Agia Elessa. Getting to this beach is a challenge. The road is very long and rough, apart from the concrete bends, requiring some patient driving. However, this is one of the cleanest and best organised beaches on the island. Try and get there early, as there are limited beach chairs and umbrellas. The water is deep here and the cove well worth exploring by paddleboat. Who knows, you may even be lucky enough to find the long lost pirate's treasure which is said to be hidden here.

CHALKOS is a clear and pebbly beach located on the southern part of the island near Kalamos. A good one to visit by sea from Kapsali on the glass-bottom boat *Alexandros*.

KALADI often featured in tourist publications is on the eastern side of the island near Palaioipoli. One of Kythera's most popular and picturesque beaches.

KOMPONADA is covered in huge white pebbles and encircled by sharp cliffs making it one of the most private beaches on the east coast of the island. Located between Palaioipoli and Firi Ammos (Kalamos), it offers views of Avlemonas and Agios Georgios from the sea-caves on the south end of the beach. A well-organised beach with arguably the most comfortable beach loungers on the island. The beach bar serves sandwiches, burgers, snacks, cold drinks, beers and even cocktails! Music is cool but kept low. They also organise regular midnight to dawn beach parties. Great music! Great dancing! A remote beach with full amenities. What more could you want? Accessible from the villages of Agios Elias, Karvounades and Livadi, the road is in good condition making Komponada popular with locals and families.

LYKODIMOU on the western side of the island offers great views of the green gorge which drops below the road leading to the beach. There is a large cave for exploring or escaping to for an afternoon nap.

FIRI AMMOS, KALAM-ITSI, LORENZO (AGIA PELAGIA) This string of beaches is found on the north-eastern side of the island, just south of the port of Agia Pelagia. They are usually quiet, being off the tourist trail. The water is very clean and calm except when a northerly wind is blowing. Laggada beach has a well organized beach bar and was awarded a Blue Flag for 2017.

FIRI AMMOS (KALAMOS) is one of Kythera's largest beaches with its long stretch of pebbles. The road directly above the beach is rough so prepare for some bumpy driving and manoeuvring over rocks. The sea is usually calm. To the right of the beach is a small cave you can swim in.

LIMNIONAS You wouldn't think leafy Mylopotamos with its springs and waterfall could also be the gateway to this idyllic beach. Passing through Mylopotamos, winding past Kato Chora's historical Venetian Kastro and on beyond the Agia Sophia caves, the steep but well paved road leading down to Limnionas opens up the world of Piso Yialo (Back Coast). The breathtaking drive that winds past dramatic cliffs and scattered olive groves as it makes its way to Limnionas is like no other on Kythera. The quaint little canteen on the water's edge pipes out rembetika (Greek blues) while Nikos and Eirene serve the freshest of mezethes. Late afternoon you can often see wild goats come down from the mountains for a drink from the sea. Great photo opportunity. Best all day.

PHOTO BY STEPHEN TRIFYLLIS

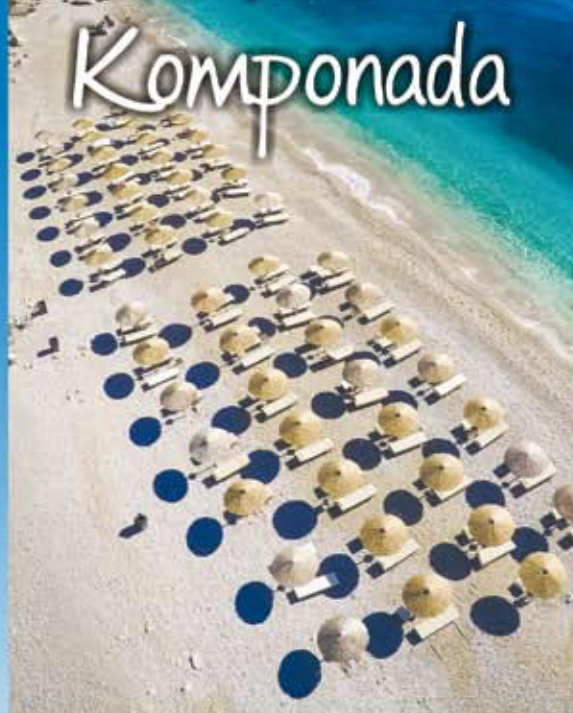

Explore world's best beaches
with content from others

BEAT THE HEAT AT KYTHERA'S COOLEST BEACH BARS!

All of them great, each of them unique!!!

Komponada is located on the east coast between Palaioipoli and Firi Ammos. Hidden at the end of a meandering, easy to drive road, this spectacular private beach is accessible via the villages of Agios Elias, Karvounades and Livadi.

Laggada Beach at Agia Pelagia is discreetly located a million miles from nowhere at the end of the Palaiochora gorge. By day the vibe is laid back and cruisy. After sunset... you've just got to be here. Magic!

Palaioipoli beach bar, located near Avlemonas, is a family affair. Flop back on your beach lounge under the shade of your brolly, keep an eye on the kids playing in the shallows while reading your book and sipping that icy-cold frappe, hand-delivered to your table.

Three beaches with clean, organised facilities. Cool drinks, beers, sandwiches, snacks and burgers.

All three beaches offer cocktails and free Wi-Fi for our customers!

Τρεις γορδύ όμορφες και μοναδικές παραλίες οργανωμένες και καθαρές.
Προσφέρουν Σποσέρά γορτά, μηγύρες, σάντουιτς, σνακ & burgers!

Credit cards accepted
Δεκτές πιστωτικές κάρτες

info &
reservation
Komponada & Laggada
t. 6947 409907
Palaioipoli t. 6989 863210

TOXOTIS WINS NATIONAL AWARD

ESTIATORIA.GR PREMIUM AWARDS, the National Award Institution, held its first presentation ceremony in Kifissia in March this year, where our very own Yiannis Karavousanos, proprietor of the Toxotis restaurant in Livadi, was honoured with the Award of Quality and Taste.

A total of 82 recipient restaurants from across Greece were nominated by both members of the general public as well as the 27,000 official members of Estiatoria.gr. These restaurants subsequently underwent a series of trials carried out by the highly

qualified gourmet food critics affiliated with the Institution.

The Estiatoria.gr Premium Awards are the first truly national meritocratic awards and as such signify a milestone in the Greek fine food industry. Judges dined as everyday customers at restaurants and tavernas all over Greece, discreetly tasting and judging food. The awards, for which the criteria are very strict, cover all categories of eatery as well as businesses associated with the food industry such as suppliers and caterers leading to the distinction of ten chefs, five suppliers and 82 restaurants. Considering the tough nationwide competition, it was no mean feat for Toxotis restaurant to win such a prestigious award. Congratulations, Yiannis to you and your family!

FOODIE ALERT

KYTHERA IS RENOWNED for its variety of superb eating places which use simple wholesome ingredients and are constantly looking for ways to upgrade the range and quality of their dishes. There are restaurants and tavernas to suit every palate and every wallet – home style island cooking sourcing fresh local produce, seafood, grilled meats, souvlakia and biftekia (meat patties), whatever your taste buds prefer. Some restaurants have taken a modern approach to the traditional with imaginative gourmet twists that are sure to impress. Whatever your preference, there will always be the signature Greek salad tossed with Kytherian grown tomatoes and locally produced olive oil served with freshly baked crusty bread. Kali oreksi!

ONE YEAR ON KYTHERA

A PHOTOGRAPHIC DOCUMENTARY OF LIFE on Kythera, its inhabitants and its culture by American artist Kristina Williamson. With the help of a J. William Fulbright grant, Kristina spent over year living and photographing on the island. *"I was interested in Kythera's history of emigration and the imprint it has left on the community. The photographs in this book are a contemporary look into the lives of those who have chosen to remain on the island: in what ways they maintain a traditional way of life and in what ways their lifestyles are inevitably changing,"* says Williamson.

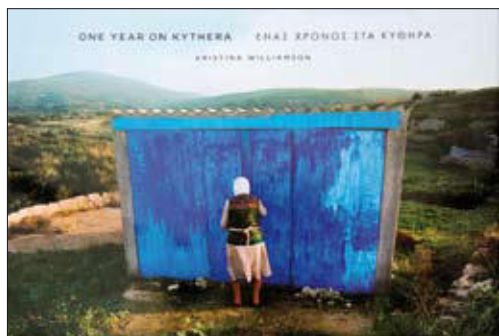
Her efforts resulted in an impressive large-scale, hardcover book full of intimate photographs that cut across genres—landscapes, portraits, interiors—capturing an essential moment in the island's history, like a time capsule.

Published by:

The Kytherian World Heritage Fund.

Available at: Bibliogatos, Chora and Livadi; The Bookstore, Potamos; Elixrysos, Mylopotamos; The Mini-Market, Avlemonas; Pleontas, Agia Pelagia. Also available at Papasotiriou bookstores and airport kiosks throughout Greece.

oneyearonkythera.com

A TASTE OF ISLAND LIFE

WHILE EXPLORING the island, don't forget to stock up on local products and ingredients. Sea salt collected from rock pools

round the island, the most amazing thyme honey you'll ever taste, jams and spoon sweets, herbs and teas, award winning organic olive oils, tsipouro (a raki-style white spirit) and fatourada (a velvety liqueur that is a blend of cinnamon, tsipouro and clove). Kythera produces some good quality wines. The two dominant grape varieties are aricaras, a red grape, and petrolanos, an ancient white variety that produces a wine with a distinctive and enjoyable aroma. *Firrogi Winery* outside Potamos specializes in aricaras.

You can buy the popular home-made *Toxotis* pasta from their shop in Livadi. *Toxotis* also sells delicious home-made jams as well as a variety of Kytherian herbs including bay leaf, chamomile, sage and oregano picked from the fields and mountains of Kythera. A range of local products can also be found at *Sim Veni* in Milopotamos, *Firrogi* in Potamos & Chora, at *Stavros* in Chora and *Herovolo* in Potamos.

Get a taste of what island life on Kythera is really all about. Eat and drink what the locals have been enjoying for centuries.

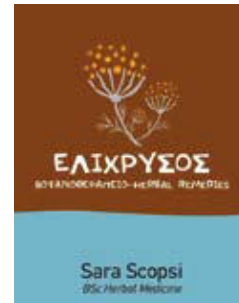
ELIXRYSOS HEALTH, HERBS AND A WHOLE LOT MORE

ELIXRYSOS IS A MYTHICAL PLANT of the Mediterranean which has been gifted the secret of internal youth. Even when cut it continues to maintain its beauty and freshness. It is also an old word for sempreviva, Kythera's emblematic wildflower and Elixrysos shop logo.

In just one short year herbalist Sara Scopsi has established a burgeoning clientele of dedicated fans. Her health and beauty oils and therapeutic creams and tinctures, all made wherever possible from local ingredients, are first rate.

Located in a beautifully restored olive oil factory.

Elixrysos. Mylopotamos, 2736 0 33224

σαΐτα

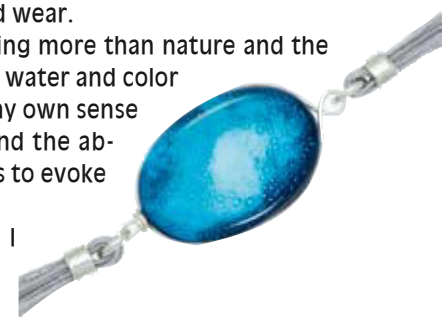
KYTHERA IS A PLACE I LOVE and a place that inspires me to create art and a specific kind of jewellery. While wondering around the beaches and coasts of the island, observing the stones, I thought I could use them to make jewels. What impressed me was that these stones are shaped by the Mediterranean sea and have a sense of smoothness. I realized I could paint them in my own unique way and create pictures or small pieces of art that someone could wear.

On those pictures I reflect nothing more than nature and the mood of the moment. By mixing water and color I create an image according to my own sense of beauty. Through the color and the abstract shape of it, my intention is to evoke personal feelings.

I use mostly acrylic colors and I paint with a brush. I use no electrical equipment. Every piece of jewel I make is unique for me, as well as for the ones who wear it. My work is strictly handmade and the metal I use is silver.

Yiorgos Vodenas

Saita, central square Chora, tel. 6978.626150, f/b saitajewelry, etsy.com/shop/SaitaJewelry

SIM...VENI

THE MINI-MARKET in the heart of Mylopotamos where you will find home grown vegetables and eggs; locally produced jams, spoon sweets and herbs; a select range of grocery essentials, including fresh milk and bread delivered daily; locally produced wines and olive oils; ice-creams over the summer season; And the capper? You will be served by the fabulous, the one and only Veni.

Sim...Veni. Much more than just a mini-market.

Think global – Shop local! Mylopotamos, tel. 2736-0-34378

F/B PORFYROUSSA

ενώνουμε την Ελλάδα με το νησί της Αφροδίτης

RESERVATIONS - ΚΡΑΤΗΣΕΙΣ

KYTHERA - ΚΥΘΗΡΑ
ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΚΙΘΙΡΑ TRAVEL
ΧΩΡΑ (Chora), τηλ.: 27360-31390
ΠΟΤΑΜΟΣ (Potamos), τηλ.: 31848

ΝΕΑΠΟΛΙΣ - ΝΕΑΠΟΛΗ
ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΒΑΤΙΚΑ ΒΑΥ ΔΕΡΜΑΤΗΣ
ΝΕΑΠΟΛΗ
τηλ.: 27340-24004, 29004

από/from 20/07/2017 έως/until 3/09/2017
Το παρόν υπόκειται σε αλλαγές χωρίς προηγούμενη ειδοποίηση. This is subject to alterations without prior notice

ΔΕΥΤΕΡΑ (Monday)	09.30, 14.30 ΝΕΑΠΟΛΗ - ΚΥΘΗΡΑ 12.00, 17.00 ΚΥΘΗΡΑ - ΝΕΑΠΟΛΗ
ΤΡΙΤΗ (Tuesday)	09.30, 14.00 ΝΕΑΠΟΛΗ - ΚΥΘΗΡΑ 11.45, 20.30 ΚΥΘΗΡΑ - ΝΕΑΠΟΛΗ 15.45 ΚΥΘΗΡΑ - ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΑ 18.05 ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΑ - ΚΥΘΗΡΑ
ΤΕΤΑΡΤΗ (Wednesday)	09.30, 14.30 ΝΕΑΠΟΛΗ - ΚΥΘΗΡΑ 12.00, 17.00 ΚΥΘΗΡΑ - ΝΕΑΠΟΛΗ
ΠΕΜΠΤΗ (Thursday)	09.30, 14.00 ΝΕΑΠΟΛΗ - ΚΥΘΗΡΑ 11.45, 20.30 ΚΥΘΗΡΑ - ΝΕΑΠΟΛΗ 15.45 ΚΥΘΗΡΑ - ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΑ 18.05 ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΑ - ΚΥΘΗΡΑ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ (Friday)	09.30, 14.30 ΝΕΑΠΟΛΗ - ΚΥΘΗΡΑ 12.00, 17.00 ΚΥΘΗΡΑ - ΝΕΑΠΟΛΗ
ΣΑΒΒΑΤΟ (Saturday)	09.30, 14.30 ΝΕΑΠΟΛΗ - ΚΥΘΗΡΑ 12.00, 17.00 ΚΥΘΗΡΑ - ΝΕΑΠΟΛΗ
ΚΥΡΙΑΚΗ (Sunday)	09.30, 14.30 ΝΕΑΠΟΛΗ - ΚΥΘΗΡΑ 12.00, 17.00 ΚΥΘΗΡΑ - ΝΕΑΠΟΛΗ

Εξαίρεση/Exception ΤΡΙΤΗ 15/08/17

09.30, 10.45 ΝΕΑΠΟΛΗ - ΚΥΘΗΡΑ 11.00, 13.30 ΚΥΘΗΡΑ - ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΑ
13.35, 16.05 ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΑ - ΚΥΘΗΡΑ / 16.30, 17.45 ΚΥΘΗΡΑ - ΝΕΑΠΟΛΗ

ΚΥΘΗΡΑ, Η ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΟΙΞΗ ΤΩΝ ΜΟΥΣΕΙΩΝ

της Εύης Πίνη, αρχαιολόγου

ΟΤΑΝ ΤΟΝ ΜΑΙΟ ΤΟΥ 2016 εγκαινιάστηκε το Νέο Αρχαιολογικό Μουσείο των Κυθήρων σηματοδοτήθηκε το τέλος μιας μακρόχρονης πορείας, δύσκολης και επίπονης, και ταυτόχρονα η αρχή μιας νέας, ευχάριστης και δημιουργικής.

Φιλοδοξία και επιδίωξή μας είναι ένα Μουσείο ανοιχτό στην κοινωνία, ένας ζωντανός πολιτιστικός οργανισμός, ένα σημείο αναφοράς για τους κατοίκους του νησιού αλλά και για τους επισκέπτες. Και βέβαια δεν εννοούμε μόνο το Αρχαιολογικό Μουσείο, αλλά και το Κάστρο με την έκθεση Οικοσμήμων,

τη Συλλογή Έργων Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Τέχνης στο Λιβάδι, το Μινωικό Ιερό Κορυφής στον Άγιο Γεώργιο στο Βουνό... Μνημεία και εκθέματα που αφηγούνται την ιστορία του τόπου και αντανakούν το πέρασμα ανθρώπων και πολιτισμών μέσα στους αιώνες και τη δημιουργική τους συνύπαρξη πάνω στο νησί.

Η πρώτη χρονιά, μετά τα εγκαίνια του νέου Αρχαιολογικού Μουσείου, κύλησε πολύ ικανοποιητικά. Το κοινό, ντόπιοι και ξένοι επισκέπτες, έσπευσαν να το επισκεφθούν, να γνωρίσουν από κοντά τα εκθέματα, να τα δουν και πάλι όσοι τα ήξεραν από παλιά, αλλά μέσα σε ένα νέο πλαίσιο, σε μια νέα αφήγηση. Το μουσείο όμως και τα μνημεία δεν εξαντλούνται σε μια επίσκεψη. Αν θέλουμε να είναι πραγματικοί χώροι αναφοράς, χώροι εκπαίδευσης και ψυχαγωγίας για την κοινωνία πρέπει να υπάρχει ένα κίνητρο, μια «πρόσκληση». Πάνω σε αυτή τη βάση το Γραφείο Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων της Εφορείας Αρχαιοτήτων Δυτικής Αττικής Πειραιώς και Νήσων, πριν ακόμα γίνουν τα εγκαίνια είχε ετοιμάσει την «πρόσκληση», μια σειρά εκπαιδευτικών και επικοινωνιακών δράσεων για ευρύ κοινό, μαθητές και εκπαιδευτικούς, με τον γενικό τίτλο «Κύθηρα, Ιστορία και Πολιτισμός». Το πρόγραμμα σχεδιάστηκε από την Υπεύθυνη του Γραφείου Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων της ΕΦΑΔΥΑΤ, αρχαιολόγο Εύη Πίνη, με την εποπτεία της Διευθύντριας της Εφορείας κας. Στέλλας Χρυσουλάκη και τη συνεργασία των αρχαιολόγων Κυριακής Ψαράκη και Μαρίνας Παπαδημητρίου.

Η εφαρμογή του ξεκίνησε τον Ιούλιο του 2016 και για την υλοποίησή του η Εφορεία συνεργάζεται με τη Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Πειραιά, τη Δημοτική Βιβλιοθήκη, τους Φίλους Μουσείων Κυθήρων και έχει την υποστήριξη του Δήμου Κυθήρων.

Η πρώτη δράση «Διακοπές στο Μουσείο» σχεδιάστηκε για τα παιδιά που περνούν τις διακοπές τους στο νησί, με στόχο να τους προτείνει έναν εναλλακτικό τρόπο ψυχαγωγίας. Καθημερινά,

για μια εβδομάδα, από τις 18 έως τις 20 Ιουλίου 2016, τα παιδιά που συμμετείχαν στο πρόγραμμα, εξερευνούσαν τον κόσμο του Μουσείου: έκαναν ανασκαφή στον κήπο, είδαν πως δουλεύει ένας αρχαίος αργαλειός και δοκίμασαν να ντυθούν με πέπλο, χιτώνα και ιμάτιο. Σε αυτή την πρώτη εφαρμογή των εκπαιδευτικών δράσεων πολύτιμη υπήρξε η βοήθεια δύο εθελοντριών, της Αγγελικής Σγούρου και της Ελένης- Ελέσσας Κομνηνού.

Οι δράσεις συνεχίστηκαν με την έναρξη της σχολικής χρονιάς, το διάστημα 10 - 14/10/16. Αυτή τη φορά ήταν σειρά των μαθητών Γυμνασίου και Λυκείου να συμμετάσχουν στα εκπαιδευτικά προγράμματα, τα οποία εκτός από το Αρχαιολογικό Μουσείο, επεκτάθηκαν και στο Κάστρο της Χώρας, στην Μόνιμη Έκθεση Οικοσμήμων. Στο Αρχαιολογικό Μουσείο οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να μάθουν για τη διατροφή στα αρχαία χρόνια και για τη λατρεία στο μινωικό Ιερό Κορυφής στον Άγιο Γεώργιο στο Βουνό.

Στην έκθεση Οικοσμήμων οι μαθητές μεταφέρθηκαν στους μεσαιωνικούς χρόνους, άκουσαν ιστορίες για την κοινωνία των Κυθήρων και αναζήτησαν μέσα στο μουσείο τα ίχνη παιδιών οικογενειών της ενετοκρατίας.

Παράλληλα οι εκπαιδευτικοί που υπηρετούν στο νησί κλήθηκαν να παρακολουθήσουν ημερίδα με θέμα τα εκπαιδευτικά προγράμματα

και το εκπαιδευτικό υλικό που σχεδιάστηκε για το Αρχαιολογικό Μουσείο Κυθήρων με αφορμή την επανέκθεσή του. Οι εκδηλώσεις όμως δεν περιορίστηκαν στην μαθητική κοινότητα. Την Κυριακή 16/10/16 το κοινό, ενήλικες, οικογένειες με παιδιά και πολλή μέλη των Φίλων Μουσείων Κυθήρων, είχαν την ευκαιρία να λάβουν μέρος, πρώτη φορά στα Κύθηρα, στην πανελλήνια, επικοινωνιακή δράση «Περιβόλητον και Πολιτισμός 2016» που διοργανώνει το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Θεματικός άξονας των εκδηλώσεων ήταν η φωτιά. Η πύρινη δύναμη της δημιουργίας συναντήθηκε στο Αρχαιολογικό Μουσείο Κυθήρων με τον πηλό και το κοινό είχε την ευκαιρία να ακούσει ιστορίες για την πανάρχαια τέχνη της αγγειοπλαστικής. Η εκδήλωση ολοκληρώθηκε στο εργαστήριο κεραμικής του Ρούσσου, όπου οι επισκέπτες παρακολούθησαν πώς δουλεύουν οι σύγχρονοι αγγειοπλάστες.

Το πρόγραμμα «Κύθηρα, Ιστορία και Πολιτισμός» συνεχίζεται και τη φετινή χρονιά. Ας δούμε τι θα δούμε: Τον Μάιο του 2017 εκπαιδευτικά προγράμματα στο Αρχαιολογικό Μουσείο και στην Έκθεση Οικοσμήμων, για μαθητές της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Τον ίδιο μήνα δύο εκδηλώσεις για το ευρύ κοινό που διοργανώνονται σε συνεργασία με τον Δήμο και τους Φίλους Μουσείων Κυθήρων. Την Τετάρτη 24 Μαΐου, στις 7 μ.μ. στην Μόνιμη Έκθεση Οικοσμήμων του Κάστρου, θα μάθουμε "Ιστορίες παιδιών οικογενειών από τα ενετικά Κύθηρα". Η εκδήλωση διοργανώνεται στο πλαίσιο της Διεθνούς Ημέρας Μουσείων. Λίγες ημέρες μετά, την Κυριακή 28/5 στις 11 το πρωί, συμμετέχοντας στην πανελλήνια εκστρατεία Πράσινες Πολιτιστικές Διαδρομές, θα ανηφορίσουμε με «Προσευχές και τάματα σε ψηλή κορφή», στον Άγιο Γεώργιο στο Βουνό, για να γνωρίσουμε ένα διαχρονικό τόπο λατρείας.

Και οι δράσεις θα συνεχιστούν το καλοκαίρι με τις «Διακοπές στο Μουσείο», τις δραστηριότητες για τα παιδιά που κάνουν διακοπές στο νησί.

Τέλος για τις οικογένειες που θα επισκεφθούν το Αρχαιολογικό Μουσείο, υπάρχει μια ευχάριστη έκπληξη: εκτός από το βιβλίο και την ομότιτλη ψηφιακή ταινία «Είμαι ο Λέων των Κυθήρων και έχω μια ιστορία να σας πω...» θα πάρουν και ένα ακόμα βιβλίο, τον οδηγό για νεανικό κοινό «Ανακαλύπτω και εξερευνώ το Αρχαιολογικό Μουσείο Κυθήρων». Ο οδηγός έχει εκδοθεί σε δύο γλώσσες και διατίθεται δωρεάν.

Εκπαιδευτικό πρόγραμμα ανασκαφής στον κήπο του Μουσείου, Ιούλιος 2016

«Περιβόλητον και Πολιτισμός». Επίσκεψη στο εργαστήριο κεραμικής "Ρούσσος", Οκτώβριος 2016

Φυρρογή

Το Φυρρογή ιδρύθηκε το 2008 και δραστηριοποιείται στο χώρο της πώλησης και αγοράς ακινήτων. Το 2011 επεκτάθηκε στην πώληση οίνων και παραγωγής του παραδοσιακού λικέρ Φατουράδα. Έτσι μετά από 4 χρόνια, τον Ιανουάριο του 2015 ιδρύεται η **Κυθηραϊκή Οινοποιία - Ποτοποιία** στον κεντρικό δρόμο Ποταμού-Λογοθετιάνικα όπου οινοποιούμε την ποικιλία σταφυλιού Αρκαράς, παράγουμε την παραδοσιακή Φατουράδα, το ελαιόλαδο, τσίπουρο και άλλα που μπορείτε να δοκιμάσετε! Επίσης στο οινοποιείο μας μπορούν οι παραγωγοί των Κυθήρων να οινοποιήσουν τα σταφύλια τους στο σύγχρονο πνευματικό πιεστήριό μας, εξασφαλίζοντας την ποιότητα αλλά και το σύντομο χρόνο οινοποίησης.

Founded in 2008, **Fyrrogi** is actively engaged in the sale and purchase of real estate. In 2011, it expanded its activities into producing quality wines and Fatourada, a traditional liqueur based on tsipouro. Situated on the main road Potamos-Logothetianika, the newly-founded **Kytherian Winery & Distillery** also offers its customers olive oil and a variety of local products. Taste them all!

ΚΥΘΗΡΑΪΚΗ ΟΙΝΟΠΟΙΑ - ΠΟΤΟΠΟΙΑ
Κεντρικός δρόμος Ποταμού-Λογοθετιάνικα,
τηλ: 27360 33654, 6972 170 172
Κατάστημα: Χώρα, τηλ: 6972 118 656

KYTHERIAN WINERY & DISTILLERY
Main road Potamos - Logothetianika
tel: +30 27360 33654, +30 6972 170 172
Shop: Chora, tel: +30 6972 118 656

ΚΟΛΥΜΠΩΝΤΑΣ ΣΤΙΣ ΘΑΛΑΣΣΕΣ ΤΗΣ ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ

ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΟΥΣΙΑ ΤΩΝ ΚΥΘΗΡΩΝ; Πού είναι; Ποια είναι; Μήπως είναι η περίπλοκη μάζα των βράχων που σαν τείχος περιβάλλει το νησί; Ίσως βρίσκεται στους ανεμοδαρμένους ασημοπράσινους ελαιώνες ή στην καθοκαιρινή λευκότητα ενός μικροσκοπικού ξωκλήσιου. Αν ρωτήσετε κάποιο ψαρά, θα σας πει πως είναι εκεί που το φως αγγίζει τη θάλασσα. Καθε ψαράς γνωρίζει πως το αθηθινό μεγαλείο των Κυθήρων βρίσκεται στη φυσική τους ομορφιά και η καλύτερη θέα είναι από τη θάλασσα.

φωτογραφία του Σταύρου Τριφύτη

ΔΙΑΚΟΦΤΙ Γαλαζοπράσινα, ρηχά νερά και ψηλή άμμος δημιουργούν ένα τέλειο καθοκαιρινό τοπίο. Ιδανική οργανωμένη παραλία για οικογένειες με μικρά παιδιά. Θα βρείτε καφέ και ταβέρνες ακριβώς δίπλα στη θάλασσα.

ΠΑΛΑΙΟΠΟΛΗ Η Παλαιόπολη είναι το μέρος όπου γεννήθηκε η Αφροδίτη, η θεά του Έρωτα. Ο μύθος λέει πως ο Μενέλαος και η Ωραία Ελένη διατηρούσαν θερμό παλάτι εδώ, μα αυτό ήταν τότε... Όσο για τώρα μπορείτε να εξερευνήσετε αυτή την απέραντη παραλία και να απολαύσετε το κοχύμπι σε τούτα τα αρχαία νερά. Στην Παλαιόπολη λειτουργεί οργανωμένο beach bar. Η έκταση της ακτογραμμής είναι μαγνήτης για τους δύτες.

ΚΑΛΑΔΙ Νότια της Παλιόπολης, το Καλαδί είναι η πλέον φωτογραφημένη παραλία των Κυθήρων. Το νου σας όμως. Υπάρχουν πάνω από 80 πέτρινα σκαλοπάτια που οδηγούν σε αυτόν τον παραδεισένιο τόπο. Ψηλοί αμμόδεις βράχοι περιτοιχίζουν δυο μικρές παραλίες που δεν έχουν σκιά. Ο πρώτος ορμίσκος είναι ο πιο δημοφιλής και στεφανώνεται από μια θαλάσσια σπηλιά την οποία μπορείτε να διασχίσετε κολυμπώντας. Υπάρχουν επίσης φυσικοί θαλάσσιοι θρόνοι όπου οι κολυμβητές μπορούν να καθίσουν και να νοιώσουν τον παφλασμό των κυμάτων. Προετοιμαστείτε για ανεβοκατέβασμα στα βράχια, προσοχή στις βουτιές.

ΚΟΜΠΟΝΑΔΑ Καλυμμένη από μεγάλα λευκά βότσαλα και περικυκλωμένη από απότομους βράχους, η Κομπονάδα είναι μια από τις πιο ιδιωτικές παραλίες της ανατολικής ακτής του νησιού. Πρόκειται για οργανωμένη παραλία με beach bar και ιδιαίτερη νυχτερινή ζωή. Η πρόσβαση είναι δυνατή από τα χωριά Λιβάδι και Άγιος Ηλίας. Καλύτερα από την ανατολή μέχρι αργά το απόγευμα.

ΦΥΡΗ ΑΜΜΟΣ (ΚΑΛΑΜΟΥ) Με τη μακριά θουρίδα από κόκκινα βότσαλα, η Φυρή Αμμος έχει εξελιχθεί σε μια από τις πιο αγαπημένες παραλίες για τους εραστές του ήλιου. Προσβάσιμη από τον Κάλαμο. Καλύτερα νωρίς το πρωί.

ΜΕΛΙΔΟΝΙ Βρίσκεται κοντά στο νότιο άκρο του νησιού, κάτω από την Αγία Ελέσσα με φανταστική θέα στη Χύτρα, ενώ η μία πλευρά της παραλίας έχει έναν υπέροχο τεράστιο βραχώδη τοίχο. Η παραλία είναι προστατευμένη από όλους τους ανέμους. Διαθέτει ομπρέλες και ξαπλώστρες.

ΠΛΑΤΙΑ ΑΜΜΟΣ Είναι μία από τις πιο γλυκιές παραλίες στα Κύθηρα. Ο σύντο-

μος δρόμος από τον Καραβά είναι καθοστρωμένος και εύκολα προσπελάσιμος με αυτοκίνητο. Ο θρύλος λέει ότι η Ωραία Ελένη και ο Πάρις οδοκλήρωσαν τον απαγορευμένο τους έρωτα

στην σπηλιά, νότια από την Πλατιά Αμμο.

ΑΓΙΑ ΠΕΛΑΓΙΑ Είναι προικισμένη με πέντε χαρακτηριστικές παραλίες, όπου ο δρόμος προς αυτές καταλήγει στο επιβλητικό φαράγγι της κακιάς Λαγκάδας (Λίμνη). Η Αγία Πελαγία κάποτε ήταν ένα ήρεμο ψαροχώρι, σήμερα όμως ικανοποιεί όλα τα γούστα των παραθεριστών και ιδιαίτερα των οικογενειών, μέσα από μια εναλλακτική παρουσία όμορφων παραλιών, εστιατορίων, ουζερί, ζαχαροπλασθειών, καφέ-μπάρ, καταστημάτων τουριστικών ειδών και λαϊκής τέχνης. Τα πάντα είναι διαθέσιμα εδώ, και δεν είναι ασυνήθιστο το θέαμα, παρέες κολυμβητών να μοιράζονται πρωινό, γεύμα και δείπνο. Προχωρώντας νότια η επόμενη παραλία είναι ο Νέος Κόσμος. Αυτή η εκτενής βοτσαλωτή παραλία είναι τόπος συνάντησης για τους «νέους» άνω των 60 που μοιράζονται τα τελευταία νέα, απολαμβάνοντας το μπανάκι τους. Ο κόκκινος χωματόδρομος οδηγεί στη Φυρή Αμμο με τα κόκκινα βοτσαλάκια και τους πορφυρούς βράχους, είναι ιδιαίτερα προσφιλής στους ντόπιους. Η μικρή γραφική παραλία του Αι-Νικόλα κάτω από το ομώνυμο ξωκλήσι, είναι κατάλληλη για κολυμβητές νεαρής ηλικίας. Το θεϊκό κοίλωμα της παραλίας του Λορέντζο, είναι ένας μικρός αθηνα προστατευμένος κόλπος, με μια σπηλιά για σκιά. Η παραλία της Λαγκάδας είναι η τελευταία της διαδρομής, βραβευμένη και φέτος με «γαλάζια σημαία».

ΧΑΛΚΟΣ Με τους κατακόρυφους βράχους και τον κολλήσκο που μοιάζει με φυσική πισίνα, δεν είναι απορίας άξιο που στον Χαλκό παρατηρείται συνωστισμός κατά τους καθοκαιρινούς μήνες. Δημοφιλής στους ντόπιους αθηναίους και στη νεολαία, μερικές φορές μπορεί να έχετε

την αίσθηση ότι με αυτούς τους νυσταλέους τύπους με τα γυαλιά ηλίου, λικνίζοσαστε το προηγούμενο βράδυ κάτω από την ίδια στέγη.

ΚΑΨΑΛΙ Οι Ξεναγοί χαριτολογώντας περιγράφουν τους δίδυμους κόλπους του Καψαλιού ως τους μαστούς της Αφροδίτης. Θα το καταλάβετε παρατηρώντας τους από το ενετικό κάστρο της Χώρας. Το Καψαλι είναι μια φανταστική οικογενειακή παράλια που προσφέρει ήλιο, άμμο και αυτά τα τόσο αγαπημένα καφεενία στους γονείς, που απολαμβάνουν το καφεδάκι τους παρακολουθώντας τα παιδιά τους να παίζουν στο κύμα... εκ του ασφαλούς. Το Καψαλι είναι από τους πιο αγαπημένους τόπους στα Κύθηρα. Μπορείτε να απολαύσετε τη γραφική διαδοχή των εστιατορίων και καφέ ή ακόμα να πάρετε το σκάφος «Αλέξανδρος» (με γυάλινο πάτο) για μια βόλτα στις θαλασσινές σπηλιές της Χύτρας αθηναί και στην Ελαφόνησο. Σε μικρή απόσταση από τη Χώρα.

ΛΙΜΝΙΩΝΑΣ Με απότομους βράχους και διάσπαρτους ελαιώνες, η διαδρομή προς τον Λιμνιώνα σου κόβει την ανάσα. Προτού να το συνειδητοποιήσεις έχεις ήδη φτάσει σε αυτό το ήσυχο μικρό αθιευτικό καταφύγιο. Ο Λιμνιώνας έχει παραμείνει ο ίδιος εδώ και αιώνες με τα αυθεντικά κελιά (ψαροκαλύβες) παρατεταγμένα στην ακτή. Απολαύστε τα γαλάζια αβαθή νερά με τις μελιδιές του ρεμπέτικου από τη γραφική ταβερνούλα όπου σεββίρονται φρεσκότατοι ψαρομεζέδες. Απολαυστική όλη τη μέρα και ειδικά το ηλιοβασίλεμα. Μια παραλία για όλες τις ηλικίες.

ΛΥΚΟΔΗΜΟΥ Εκτός από το Λιμνιώνα είναι η μόνη παραλία στον Πίσω Γιαλό με οδική πρόσβαση. Η κατάβαση Ιάσφαλτος με 500 μ. βατό χωματόδρομοι είναι μαγευτική. Η θέα της ρεματιάς με τα θαλαρά πέυκα ηρεμεί τις αισθήσεις. Έχει το προτέρημα να μην την «πιάνουν» τα τρομερά μελιτέμια. Γνωστή ως ψαρότοπος, η Λυκοδήμου διαθέτει σπηλιά για μεσημεριανό υπνάκο, με πηγή που αναβλύζει νερό μέσα από το βουνό.

φωτογραφία του Σταύρου Τριφύτη

manolis restaurant

ποιοτικές απολαύσεις πάνω στο κύμα!
quality flavours on the beach!

Diakofti - Kythera
tel: 2736038230
mob: 6945603363
Manolis Kythera
#manoliskythera

athena luxury hotel

Μυλοπόταμος
Κύθηρα
τηλ: 2736031942
2736031952
fax: 2736033744
www.athena-hotel.gr
info@athena-hotel.gr

ΚΑΣΤΡΟΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΣΤΑ ΚΥΘΗΡΑ

της Μαρίας Δευτερέβου

ΚΥΘΗΡΑ Η ΕΚ ΔΥΣΜΩΝ ΠΥΛΗ του Αρχιεπισκόπου (Αιγαίου), το μάτι της Κρήτης, ο μυθικός τόπος γέννησης της Ουράνιας Αφροδίτης, της αναδυόμενης από τα κύματα θεάς του έρωτα και της ομορφιάς.

Το νησί υπήρξε στη μακρά ιστορία του σταυροδρόμι πολιτισμών που καθόρισαν την εξέλιξη και την πορεία του. Οι Φοίνικες, η Μινωική Κρήτη, η μυκηναϊκή Πελοπόννησος, το Βυζάντιο με τον Ορθόδοξο Χριστιανισμό, η Ενετοκρατία, η Τουρκοκρατία, η μακρά ιστορία συμπόρευση με τα Επτάνησα, η Γαλλική κατοχή και η περίοδος της Αγγλοκρατίας συνετέλεσαν στη διαμόρφωση μιας πολιτιστικής ιδιαιτερότητας οριοθετώντας την ταυτότητα του νησιού ανάμεσα στην Ανατολή και τη Δύση. Οι επιδράσεις αυτές ανιχνεύονται στην αρχιτεκτονική, τη γλώσσα και τις παραδόσεις του.

Υπάρχουν πολυάριθμα μνημεία κυρίως από την βυζαντινή και μεταβυζαντινή περίοδο που συνθέτουν ένα τοπίο ιστορικής μνήμης δεμένο με τα φυσικά πλεονεκτήματα του νησιού όπως παραλίες απείρου κάλλους, ρεματιές, φαράγγια, καταρράκτες και όμορφα μονοπάτια.

Κάστρο Χώρας Κυθήρων

φωτογραφία του ΔΗΜΗΤΡΙ ΜΠΑΛΙΤΖΗ

Κιβωτός της ιστορίας των Κυθήρων είναι το Κάστρο Χώρας Κυθήρων ή φορτέτσα (fortezza) Κυθήρων ή Κάστρο Καψαλίου σε υψόμετρο 175 μέτρων από την θάλασσα, πάνω σε ένα φυσικό οχυρό - λόφο τον λεγόμενο Παλαμίδα.

Θεμελιώθηκε το 1238 κατά την βυζαντινή περίοδο ενώ το 1398 ο Καστελλάνος (διοικητής φρουρίου) κατ' εντολή της Γαληνοτάτης Δημοκρατίας της Βενετίας επισκευάζει την οχύρωσή του.

Το 1503 ολοκληρώνεται η ανακατασκευή του από τους Βενετούς με την μορφή που έχει σήμερα. Το σχήμα του είναι ακανόνιστο παραλληλόγραμμο που μαζί με τον Μέσα-Κλειστό Βούργο (borgo serato) έχει έκταση 30 στρέμματα. Το Ενετικό φρούριο κατά τα μεσαιωνικά πρότυπα ήταν πόλη πυκνοκατοικημένη και οργανωμένη με το παλάτι (διοικητήριο) στην ακρόπολη, δημόσια κτήρια (στρατώνες), εκκλησίες, υποδομές ύδρευσης (δεξαμενές), αποθήκες σίτου και πολεμικού υλικού και ιδιωτικές κατοικίες των «Τσιταντώνων και ποπολάρων» Άξια προσοχής για το ενδιαφέρον των επισκεπτών σήμερα είναι τα εξής:

Α) Οι τέσσερις ναοί μεταβυζαντινής περιόδου

- Ο ναός της Παναγίας της Ορφανής με τοιχογραφίες 16ου-17ου αι. (ήταν μετόχι της μονής Αγκαράθου Ηρακλείου Κρήτης, που διαφέντευε η οικογένεια Καλλινά)

- Ο ναός της Παναγίας της Μυρτιδιώτισσας (πρώην καθολικός ναός από το 1580 έως το 1806 με την ονομασία Παναγία των Λατίνων)
- Ο ναός του Παντοκράτορα με τοιχογραφίες 16-17ου αι., έτος ανέγερσης 1545
- Ο ναός του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου στην κατηγορία ius patronato privato (ιδιόκτητος)

Β) Δημόσια κτήρια φρουράς και υπόγεια κτήρια φυλακών.

Γ) Η πυριτιδαποθήκη σε επαφή με τον ναό του Παντοκράτορα που σήμερα στεγάζει την έκθεση με τα οικίσματα των Ευγενών οικογενειών. Προσωρινά είχε στεγάσει τον μαρμάρينو λείοντα των Κυθήρων ο οποίος σήμερα βρίσκεται στο προσφάτως ανακαινισμένο Αρχαιολογικό Μουσείο στην είσοδο της Χώρας.

Δ) Η εντυπωσιακή κατασκευής υπόγεια δεξαμενή (βενετσιάνικη στέρνα 16ου αι.) με τις καμάρες και τους θόλους στην οροφή.

Ε) Το παλάτι των προβλεπτών (Διοικητήριο) που στεγάζει σήμερα το Τοπικό Αρχείο Κυθήρων με έγγραφα από το 1560.

ΣΤ) Τα σιδηρά πυροβόλα (κανόνια) που είναι διάσπαρτα στον περίβολο του Κάστρου και φέρουν χρονολογία κατασκευής 1660.

Ζ) Οι πέντε ογκώδεις προμαχώνες που δημιουργούν μαζί με τα τείχη ένα εντυπωσιακό σύνολο καλώς διατηρημένο. Ο μεγάλος προμαχώνας της Β.Δ. πλευράς έφερε το γνωστό έμβλημα της Γαληνοτάτης με οικίσματα Προβλεπτών που καταστράφηκαν κατά τη Γαλλική κατοχή το 1797.

Το 1589 (16ος αι.) η πόλη επεκτάθηκε βόρεια του Κάστρου και ο νέος οικισμός ονομάστηκε Μέσα Βούργο ή Κλειστό Βούργο (borgo Serato). Είχε πολλές κατοικίες, εκκλησίες, ένα κυκλικό πύργο και ήταν τοιχοχυρισμένος με εξωτερικό καστρότειχο που έφθανε μέχρι τα τείχη του φρουρίου.

Σήμερα εκτός από λίγες κατοικίες που διασώθηκαν υπάρχουν ναοί με τοιχογραφίες από τον 15ο αι. ίσως και νωρίτερα που είναι πολυτιμότερα μνημεία της βυζαντινής αγιογραφίας και μάλιστα της Κρητικής Σχολής (15ος-18ος αι.). Οι ναοί του Κλειστού η Μέσα Βούργου που διατηρούνται και λειτουργούν μέχρι σήμερα είναι: 1. Άγιος Ιωάννης Χρυσόστομος 2. Άγιος Γεώργιος Καπουτσιανών 3. Άγιος Ιωάννης ο Δραπανέζος 4. Παναγία Μεσοχωρίτισσα 5. Αγία Τριάδα 6. Σωτήρας ο Καπουτσιανός. Τα δύο μεσαιωνικά σύνολα, Κάστρο και Μέσα Βούργο μαζί με το μοναδικό ομορφιάς τοπίο που τα περιβάλλει συνθέτουν ένα εξαιρετικής σημασίας ιστορικό και πολιτιστικό μνημείο.

*Μην ξεχάσετε όσοι θα είστε στα Κύθηρα το πρώτο δεκαπενθήμερο του Αυγούστου να μάθετε την ημερομηνία που θα είναι ανοικτές οι εκκλησίες στον Μέσα Βούργο για να τις επισκεφτείτε.

Παληνόχωρα ή Παλαιόχωρα Κυθήρων

Στην Β.Α. πλευρά των Κυθήρων σε υψόμετρο 165 μέτρα από τη θάλασσα υπάρχει η Καστροπολίτεια του Αγίου Δημητρίου ή Παληνόχωρα που κάποτε ήταν η βυζαντινή πρωτεύουσα των Κυθήρων. Είναι ένα φυσικό οχυρό αθέατο από την θάλασσα περιζωμένο από βαθιά και απότομη χαράδρα που διακλαδίζεται και σχηματίζει τον γκρεμό του Αγίου Κοσμά και πιο κάτω το "Μαύρο Φρύδι", με τεφροκόκκινους βράχους κατακόρυφα σχισμένους και απότομους. Η χαράδρα αυτή έχει σχηματιστεί από τεράστιους τεκτονικούς σεισμούς και συνεχίζεται στην θάλασσα με αλλόκοτες ελλείψεις και κατακόρυφα σχισμένους βράχους σχεδόν αδιάβατους από τα νεροφαγώματα. Λίγο πριν ξεσπάσει στην θάλασσα στην θέση "κακιά πλαγκάδα" σχηματίζει την λίμνη της Παληνόχωρας, μεγάλης ομορφιάς και οικολογικής αξίας.

Αυτή η απόμνηρ τοποθεσία του νησιού που είναι φυσικά οχυρωμένη, νομίζει κανείς πως προορίστηκε να γίνει ένα απάτητο κάστρο. Η μεσαιωνική αυτή πολιτεία άρχισε να κτίζεται την υστεροβυζαντινή περίοδο επί δυναστείας Αυτοκράτορα Μιχαήλ Η. Παλαιολόγου (1261-1282) από τους Ευδαιμονογιάννηδες ή Μονογιάννηδες του οίκου της Μονεμβασίας που διοικούσαν τότε τα Κύθηρα. (τέλος 11ου αι.). Ο Παύλος Ευδαιμονογιάννης είναι ο "Αυτοκρατορικός" Δούκας των Κυθήρων με το όνομα "Σεβαστός" και ο καπετάνιος των Κυθήρων (από ενετικά έγγραφα).

Η κατασκευή της γίνεται σε διαδοχικές φάσεις μέσα σε περίοδο δεκάδων ετών ίσως και αιώνων σε τρεις τουλάχιστον περιόδους οικοδομικής δραστηριότητας. Τα κτήρια της πόλης αυτής και ειδικά οι ναοί έχουν έντονη την επίδραση της Μονεμβασιώτικης αρχιτεκτονικής. Τα κυριότερα δομικά υλικά που χρησιμοποιήθηκαν από τους αρχιμαστόρους της εποχής εκείνης ήταν τα εξής: Οι πέτρες, τα βυζαντινά χειροποίητα κεραμίδια για τις στέγες των εκκλησιών, ο πωρόλιθος, οι σχιστολίθες (οχελόλιθες) όλα δεμένα με το ισχυρό ασβεστοκονίαμα το λεγόμενο "κουρασάνι", η ανθεκτικότητα του οποίου οφείλεται σε ένα είδος άμμου που οι κάτοικοι ονομάζουν "χαλέπα".

Το φρούριο είχε διαδοχικές αμυντικές γραμμές. Ήταν οχυρωμένο με θολωτά πυροβολεία, πολέμιστρες, φυλάκια-παρατηρητήρια, οι λεγόμενες "βαριόλιθες" και στη μέση την κατοικία του φρουράρχου (πυργοειδής κατοικία εξωτερικά κυλινδρική και εσωτερικά ορθογώνια παραλληλόγραμμο).

Στα αμυντικά έργα της Παληνόχωρας ανήκουν σχεδόν όλα τα κτίσματα (εκκλησίες και κατοικίες), τα οποία έχουν πολυάπληρή χρήση λόγω της στενής έκτασης του φρουρίου. Παρόλη τη φυσική και τεχνητή οχύρωση, το σοβαρότερο αμυντικό μειονέκτημα της πολιτείας του Αγ. Δημητρίου ήταν προς τη νοτιοδυτική πλευρά, που το οχυρό ήταν βατό σε απόσταση πυροβόλου της εποχής εκείνης.

Από αυτό το σημείο ο αρχιναύαρχος των Τούρκων Χαϊρ-ε-ντίν Μπαρμπαρόσα τον Σεπτέμβριο του 1537 έστειλε ισχυρές δυνάμεις του πειρατικού του στόλου και πολιορκήσε το φρούριο από τα δυτικά που ήταν ευάλωτο. Το αποτέλεσμα ήταν η κατάληψη του Αγίου Δημητρίου από τους Τούρκους και Αλγερινούς πειρατές που οδήγησε στη σφαγή των κατοίκων του και την πώληση χιλιάδων αιχμαλώτων στα σκλαβοπάζαρα του Αλγερίου και της Τύνιδας (πολλοί από τους οποίους εξαγοράστηκαν αργότερα και γύρισαν στο νησί). Με την καταστροφή του Αγίου Δημητρίου ο χώρος σταδιακά εγκαταλείφθηκε και οι διασωθέντες κάτοικοι ιδρύουν πολύ αργότερα νέα χωριά σε άλλα σημεία του νησιού.

Οι κάτοικοι της πολιτείας αυτής είχαν βαθιά θρησκευτικότητα και έτσι έχτισαν 24 εκκλησίες κοντά στις κατοικίες τους. Σήμερα οι εκκλησίες που σώζονται είναι:

- Ο Ναός της Αγίας Βαρβάρας, άριστο δείγμα Μονεμβασιώτικης αρχιτεκτονικής, φημισμένος για τις ιδανικές αναλογίες του (σταυροειδής με οκτάπλευρο τρούλο τέλος 15ου αι.)
- Ο Ναός της Θεοτόκου, που λέγεται "Κυρά του Φόρου", στον οποίο σύμφωνα με την παράδοση έδιναν οι πολέμιστές τον στρατιωτικό τους όρκο.
- Ο Ναός του Αγίου Αντωνίου με αγιογραφίες στους τοίχους.
- Ο Ναός του Αγίου Δημητρίου (συγκρότημα δύο ναών 14ου αι.)
- Ο Ναός του Αρχάγγελου Μιχαήλ (αρχές 15ου αι.).

Σήμερα η Παληνόχωρα θεωρείται ο Μυστράς των Κυθήρων. Παρά τη μέτρια διατήρηση των κτισμάτων της, επιβεβαιώνει την αρχιτεκτονική της ύστερης Βυζαντινής περιόδου, αναδεικνύει την νοοτροπία των ανθρώπων που την κατοίκησαν, προσφέρει στον επισκέπτη ένα διαφορετικό "ταξίδι στα Κύθηρα".

φωτογραφία της ΧΡΥΣΑΣ ΦΑΤΣΕΑ

Χρύσα Φατούρα

All about Photography!

Φωτογραφίες εκδηλώσεων

Φωτογραφίες επαγγελματιών χώρων

Φωτογραφικά & ψηφιακά άλμπουμ

Τ.: 27360 38225
Κ.: 6974 112419
www.fxphoto-kythera.gr
e-mail: fxphoto@hotmail.com
Είσοδος Ποταμού, Κυθήρων

ΕΥΡΩΛΟΓΙΣΤΙΚΗ Ε.Π.Ε.

ΦΟΡΟΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ & ΕΙΔΗ ΜΗΧΑΝ. ΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΤΑΓΜ. ΠΛΕΣΣΑ 53 ΚΑΛΛΙΘΕΑ 176 74, Τ. 210.9483289
ΛΙΒΑΔΙ ΚΥΘΗΡΩΝ 80100, Τ. 27360.39015

ΤΟΞΟΤΗΣ: ΑΞΕΧΑΣΤΕΣ ΓΕΥΣΕΙΣ

ΣΤΟΝ ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΔΡΟΜΟ ΤΟΥ ΛΙΒΑΔΙΟΥ λειτουργεί από το 1979, χειμώνα - καλοκαίρι, το εστιατόριο "Τοξότης" το οποίο και αποτελεί στέκι γαστρονομικής απόλαυσης. Ο Γιάννης Καραβουσάνος, μαζί με την οικογένειά του, παραδίδουν κάθε βράδυ μαθήματα γνήσιας ελληνικής κουζίνας και όχι μόνο, χρησιμοποιώντας αγνά κυθηραϊκά προϊόντα και προσφέροντας τσιριγώτικο βαρελίσιο κρασί.

Ακριβώς δίπλα στο εστιατόριο στο κατάστημα **Παραδοσιακών προϊόντων Τοξότης**, της Εφης Καραβουσάνου-Βενέρη και του συζύγου της Χαράλαμπου, διατίθενται όλα τα προϊόντα της κυθηραϊκής γης που με γνώση και μεράκι συλλέγει ο Χαράλαμπος διατρέχοντας όλο το νησί.

Το μεράκι όμως της οικογένειας δεν σταματά εδώ αλλήλ επεκτείνεται και στο εργαστήριο παραδοσιακών ζυμαρικών, όπου παράγονται όλα τα είδη ζυμαρικών με αγνά υλικά (γάλα, αυγά, σιμιγδάλι) και τις παραδοσιακές συνταγές των γιαγιάδων. Τα ζυμαρικά **Τοξότης** θα τα βρείτε σε όλα τα καταστήματα τροφίμων των Κυθέρων.

Η επιμονή, η γνώση και το μεράκι του Γιάννη επιβραβεύτηκαν φέτος κατακτώντας το Βραβείο Ποιότητας και Γνώσης στον πανελλαδικό διαγωνισμό του Estiatoria.gr. Διαγωνίστηκαν 27.000 εστιατόρια, διακρίθηκαν 82 και ανάμεσα τους ο πολυτάλαντος "Τοξότης".

Παραδοσιακά προϊόντα ΤΟΞΟΤΗΣ, Λιβάδι, τηλ. 27360-31781, 6944-671859

ΑΙΟΛΟΣ

ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟ, την ανακύκλωση υλικών, τους αφανείς καλλιτέχνες που φτιάχνουν αριστουργήματα στη χώρα μας και αλλού υποστηρίζει το βιβλιοπωλείο **ΑΙΟΛΟΣ** (Χώρα) στα Κύθηρα. Θα βρείτε χειροποίητα δώρα για το σπίτι, δώρα από ανακυκλώσιμα υλικά, αντικείμενα δίκαιου εμπορίου και πωλητά αλλήλ. Ας κάνουμε τον κόσμο μας καλύτερο. **τηλ. 6974805834**

ΘΥΜΑΡΙΣΙΟ ΜΕΛΙ

Ο ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ από το 1967 τροφοδοτεί με αγνό θυμαρίσιο μέλι τα νοικοκυριά. Δοκιμάστε το! Θα τον βρείτε στις **ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΕΣ, τηλ.: 27360-38100, 6973.010674**

ΑΝΟΙΞΤΕ ΤΑ ΓΛΥΚΑ ΠΑΝΙΑ

ΕΙΤΕ ΕΠΙΣΚΕΦΤΕΙΤΕ το πασίγνωστο ιερό προσκύνημα της Παναγίας Μυρτιδιώτισσας, είτε επιθέξετε να χαλαρώσετε στην απομακρυσμένη παραλία Μεληδόνη, θα βρείτε μπροστά σας τα φουσκωμένα λευκά πανιά ενός πλήρως ανακαινισμένου ανεμόμυλου: είναι το εργαστήριο και εκθετήριο της **Μαρίας**, το σπίτι των παραδοσιακών γλυκών της Μαρίας. Σε συνεργασία με το σύζυγό της Γιώργο που συλλέγει στη φύση τα περισσότερα υλικά που χρησιμοποιεί η Μαρία για τα γλυκά και τα τουρσιά της, έχει οργανώσει μια οικογενειακή επιχείρηση που περιλαμβάνει τα δυο παιδιά τους, τον Αντώνη και την Ελένη. Στο χώρο της Μαρίας στις Καλοκαιρινές, θα μπορούσατε να προμηθευ-

τείτε αμυγδαλωτά και ροζέδες, πάστα μήλου, ξεροτήγανα (γνωστά, αλλού ως δίπλες), τα περιζήτητα γλυκά του κουταλιού σύκο, κυδώνι, σαγκουίνι και περγαμότο, καθώς και μια σειρά τουρσιά όπως αγκινάρα, κάπαρη και κρίταμο. **Ο μύθος της Μαρίας και το γλυκό εργαστήριό της σας περιμένουν.**

Παραδοσιακά εδέσματα Της Μαρίας, Καλοκαιρινές, 27360-31188

Χώρα 27360-31678 - Maria's Sweets & More, Λιβάδι, 27360-39077

ESPRESSO BAR «ΤΟ ΚΑΜΑΡΙ»

ΕΑΝ ΘΕΛΕΤΕ ΝΑ ΔΟΚΙΜΑΣΕΤΕ τον Espresso της Ζωής σας από τους ειδικούς του καφέ, παραλληλαγές και συνταγές από χαρμάνια εξωτικά και άρωμα ποιότητας και γεύσης, τότε όταν θα έρθετε στο Μυλοπόταμο για να θαυμάσετε τον καταρράκτη, τους νερόμυλους, το ηλιοβασιλέμα στο κάστρο της Κάτω Χώρας, ελάτε να μας βρείτε στη λιμνοϋία με τις πάπιες στο espresso bar «το Καμάρι». Σε ένα κτίριο χτισμένο πριν το 1900 δοκιμάστε φρέσκα χειροποίητα γλυκά όπως αυθεντική pannacotta και μηλόπιτα ξεχωριστή, παγωτό Kayak με Βάφλη που μόνο στο Καμάρι θα βρείτε. Επίσης πρωινά, κρέπες, ελαφρά σνάκς και club sandwiches, πραγματικά παγωμένη μπίρα, milkshakes espresso, αλλήλ και cocktails με φρέσκα φρούτα όλη μέρα, στη δροσερή αυλή μας.

ΤΟ ΚΑΜΑΡΙ, Μυλοπόταμος, τηλ.: 27360-33006, www.kafekamari.gr

ΓΕΥΣΕΙΣ ΟΝΕΙΡΟΥ

ΔΕΝ ΝΟΕΙΤΑΙ ΤΑΞΙΔΙ στα Κύθηρα αν κανείς δεν επισκεφτεί και δεν δοκιμάσει από τη θαυμάσια "συλλογή" ποιοτικών κυθηραϊκών προϊόντων του **Σταύρου (κατάστημα «STAVROS»)** κοντά στο Αρχαιοθολογικό Μουσείο της Χώρας. Εδώ και πολλά χρόνια ο Σταύρος Εμμανουήλ ψάχνει σε όλα τα χωριά του νησιού, γνήσια τσιριγώτικα παραδοσιακά προϊόντα γεμάτα από το όνειρο του "παλιού"

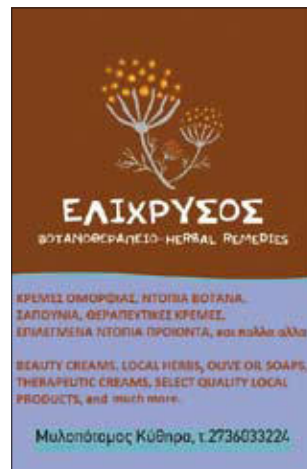
και του α ξεπέραστου. Στο κατάστημά του μας δίνει την ευκαιρία να απολαύσουμε με μάτια, μύτη και στόμα την πραγματικά μεγάλη ποικιλία ποτών, γλυκών και προϊόντων που διαθέτει. Γιατί μόνο εκεί μπορείτε να δοκιμάσετε (στην κυριολεξία!) τα περισσότερα από τα προϊόντα του νησιού με κουταλάκι και πιτάκι, όπως στο σπίτι της γιαγιάς! Σίγουρα κάποια απ' όλες τις γεύσεις θα σας συναρπάσει.

Στο "STAVROS" θα δοκιμάσετε τη **Φατουράδα** (ηδύποτο από κυθηραϊκό **τσίπουρο** και κανελογαρύφαλα), τις σπιτικές **Μάντολες** (καραμελωμένα αμύγδαλα), το **Μπουντίνο**, τους **Ροζέδες** και τα **Κούμαρα** (παραδοσιακά γλυκά της Χώρας) τα γλυκά κουταλιού **Μοσχάριδο**, **Μαστός της Αφροδίτης** (... αν τα προλάβετε), Κουφέτο και Σύκο. Δοκιμάστε το εκλεκτότερο θυμαρίσιο μέλι Κυθέρων και Αντικυθήρων και το θρεπτικότερο μέλι που υπάρχει, το ρεικόμελο.

Ο Σταύρος όμως δεν προσφέρει μόνο γευστική ποιότητα και μοναδικότητα. Στον ίδιο χώρο διαθέτει και εκλεκτά προϊόντα... πνευματικής εργασίας! Δεκάδες βιβλία που απευθύνονται σ' αυτούς που ψάχνουν ποιότητα και μόνο! Επισκεφθείτε τον. Αξίζει!

STAVROS, Χώρα, τηλ. 27360-31857, 6976-680884

www.kytherian-products-stavros.gr

ΦΥΡΡΟΓΗ

ΚΑΛΩΣ ΗΡΘΑΤΕ ΣΤΑ ΚΥΘΗΡΑ, το νησί της Αφροδίτης και του ουράνιου έρωτα. Κατά την παραμονή σας στο νησί μας, μην παραλείψετε να επισκεφθείτε το κατάστημά μας για να γευτείτε τα μοναδικά κυθηραϊκά προϊόντα, μεταξύ των οποίων ξεχωριστή θέση καταλαμβάνει η Φατουράδα.

Πρόκειται για το κατεξοχήν ηδύποτο της κυθηραϊκής αριστοκρατίας, το οποίο ξυπνά νοσταλγικές μνήμες από άλλη εποχή, ρομαντικές εποχές. Η μοναδική της γεύση και άρωμα οφείλεται στο ότι είναι φτιαγμένη εξ ολοκλήρου από τσίπουρο και δεν περιέχει χρωστικές ή συντηρητικά. Η παρουσία του γαρύφαλλου και της κανέλας όχι μόνο της δίνουν την γεύση και το χρώμα αλλήλ και δένονται αρμονικά με την σπιτάδα του μανταρινιού. Αξίζει να σημειωθεί πως η γνήσια, κυθηραϊκή Φατουράδα φτιάχνεται από τσίπουρο και όχι από οινόπνευμα ποτοποιίας. Ακόμα, η κλασική φατουράδα έχει μόνο μια γεύση, την Κανέλα-Γαρύφαλλο-Μανταρίνι. Οποιαδήποτε άλλη "γεύση" δεν μπορεί να ονομάζεται Φατουράδα. Ελάτε στο κατάστημά μας "Φυρρογή" για να την δοκιμάσετε!

ΦΥΡΡΟΓΗ, Ποταμός & Χώρα, τηλ. 27360-33654, 6972-118656

ΜΕΛΙ «ΑΘΑΜΑΡΙ» ΚΑΙ ΟΛΑ ΜΕΛΙ-ΓΑΛΑ

Η ΑΘΑΝΑΣΙΑ ΚΑΙ Η ΜΑΡΙΑ ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΗ συνεχίζουν την παράδοση της οικογένειας στη μελισσοκομία. Γεννημένες και μεγαλωμένες στα Μπτάτα δεν βλέπουν την παραγωγή μελιού σαν ευκαιριακή απασχόληση αλλήλ σαν τρόπο ζωής.

Στα γραφικά δρομάκια, αναζητήστε το ΑΠΛΥΝΟΡΙ... και όλα μέλι - γάλα. Θα χαρούν να σας μιλήσουν για τη δουλειά τους, για τις μέλισσες και

τα όνειρά τους.

Μαρία και Αθανασία Πρωτοψάλη, Μπτάτα 27360-33010

ΧΕΡΟΒΟΛΟ ΣΤΟΝ ΠΟΤΑΜΟ

ΕΝΑΣ ΜΙΚΡΟΣ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ όπου μπορείτε να βρείτε φυτικά, θεραπευτικά προϊόντα και χειροποίητα είδη δώρων.

Μία μεγάλη συλλογή από αντηλιακά προϊόντα, αντιγηραντικές κρέμες και μάσκες προσώπου αλλήλ και θεραπευτικά λιαστικά: βάλσαμο, χαμομήλι, λεβάντα, καλέντουλα έχουν ετοιμαστεί για εσάς. Υπέ-

ροχες κρέμες από μελισσοκέρι, μεγάλη ποικιλία από βάλσαμα βοτάνων που ενισχύουν και τονώνουν το ανοσοποιητικό σύστημα αλλήλ και σαπούνια που ταιριάζουν στις δικές σας ανάγκες, όλα συγκεντρωμένα σε ένα χώρο.

Ταυτόχρονα, το πάθος της Σοφίας δημιούργησε μοναδικές ραφτές τσάντες πλάτης, ώμου, πορτοφολάκια, κορδέλες μαλλιών και αλλήλ ευφάνταστα δημιουργήματα. Αν είστε δε λήτρης των ξύθινων αντικειμένων, είστε στο σωστό μέρος! Αναμνηστικά δώρα, διακοσμητικά αντικείμενα, σφεντόνες και σπαζοκεφαλιές. Αλλήλ και δερμάτινα σανδάλια για τον άντρα, τη γυναίκα και το παδί με ή χωρίς διακόσμηση. Το κάθε ένα μοναδικό!

Και κυρίως, προϊόντα του "Χερόβολου" μπορούν να έρθουν σε σας όπου και αν βρίσκεστε-παγκοσμίως, με ένα τηλεφώνημα ή e-mail.

Χερόβολο, Ποταμός, τηλ.: 27360-38072, 6976.828757

info@herovolo.com fb: Herovolo

ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΔΗΜΟΥ ΚΥΘΗΡΩΝ - ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΑ ΚΥΘΗΡΑ

ΟΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΕΝΕΣ ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ στο πλαίσιο του Φεστιβάλ του Δήμου Κυθήρων είναι οι ακόλουθες:
28 ΙΟΥΛΙΟΥ: Παρουσίαση βιβλίου της Γεωργίας Κατσούδα, «Το Γλωσσικό Ιδίωμα των Κυθήρων», Εταιρεία Κυθηραϊκών Μελετών, Βιβλιοπωλείο «Βιβλιόγατος» και Σύλλογος Φρατρίων, Δημοτικό Σχοδείο, Φράτσια

30 ΙΟΥΛΙΟΥ: Παρουσίαση της ιστορίας της Μονής Οσίου Θεοδώρου Κυθήρων από τον Γιάννη Μαυρομάτη, προαύλιο Ιεράς Μονής, 19:30

18 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Ομάδα Έρευνας του Ναυαγίου των Αντικυθήρων, Παρουσίαση των νέων ερευνών στο Ναυάγιο των Αντικυθήρων, Συνεδριακό Κέντρο Φρατρίων (παλαιό Δ.Σ.), 21:00

22 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: «Ένας αιώνας συνεταιριστικού κινήματος στα Κύθηρα», ημερίδα Ομίλου Κυθηρίων Πανεπιστημιακών, αίθουσα Κυθηραϊκού Συνδέσμου (Χώρα), 17:30

<http://www.kythira.gr/greek.htm>

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΦΙΛΩΝ ΜΟΥΣΕΙΩΝ

Δευτέρα 3 Ιουλίου – 7μ.μ. Δημοτική Βιβλιοθήκη Κοντολιάνικα, Η Τυραννία της Αμάθειας: Διάλεξη του καθηγητή κυρίου Γεωργίου Δερτιλή.

Κυριακή 22 Ιουλίου – 5.30μ.μ. Καραβάς, Αμिरαή Ερευνητικό Κέντρο, Κρουονέρι. Θα επισκεφθούμε με τον καθηγητή Timothy Gregory και την Δρ. Λίτα Τζωρτοπούλου, το Ερευνητικό Κέντρο Αμिरαή όπου στεγάζεται το γραφείο των αρχαιολογικών ερευνών του Πανεπιστημίου του Σύδνεϋ. Στη συνέχεια θα ακολουθήσουμε το νέο μονοπάτι προς το Κρουονέρι και θα καταλήξουμε στα Astarti Hidden Retreats, όπου θα γίνει παρουσίαση των φετινών ερευνητικών εργασιών. Για τα μέλη των ΦΜΚ έχουν προγραμματιστεί δύο θαλασσινές εκδρομές αρχαιολογικού ενδιαφέροντος και αποκλειστικές ξεναγήσεις. **Πληροφορίες: Ελένη Τζωρτζοπούλου (6977 09117), Μαρία Διακάκη (6976 808158).**

“Ένας αιώνας συνεταιριστικού κινήματος στα Κύθηρα”

Ο Όμιλος Κυθηρίων Πανεπιστημιακών θα πραγματοποιήσει στις **22 Σεπτεμβρίου 2017** στην αίθουσα του Κυθηραϊκού Συνδέσμου στην Χώρα, **Ημερίδα για τη γεωργία και τους συνεταιρισμούς στα Κύθηρα.**

Μετά την εναρκτήρια ομιλία της Προέδρου του Ομίλου κας Κ. Αρώνη-Τσίχλη για τη συμβολή του πρωτογενούς τομέα και των αγροτικών συνεταιρισμών στην κυθηραϊκή οικονομία και ανάπτυξη, θα ακολουθήσουν παρουσιάσεις σχετικές με την ιστορία του συνεταιριστικού κινήματος στα Κύθηρα, την προσπάθεια δημιουργίας Ταμείου Ελαιοπαραγωγής, τον σημερινό νόμο περί αγροτικών συνεταιρισμών, τις διαδικασίες ίδρυσης, λειτουργίας και διαχείρισης Ομάδων Παραγωγών, τις εξελίξεις στον τομέα της ελαιοπαραγωγής και της ιχθυοαλιείας των προϊόντων, καθώς και την αντιμετώπιση των ασθενειών των μελισσών, με παράλληλες τοποθετήσεις των προέδρων των αγροτικών συνεταιρισμών του νησιού.

ΕΠΙΣΚΕΨΙΜΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ (ΧΩΡΑ)
Καθημερινά 8:00-20:00
(εκτός Δευτέρας)
τηλ. 27360 39012

ΕΝΕΤΙΚΟ ΚΑΣΤΡΟ ΧΩΡΑΣ
Καθημερινά 8:00-20:00
(εκτός Δευτέρας)
τηλ. 27360 39012

ΕΚΘΕΣΗ ΟΙΚΟΣΗΜΩΝ ΚΑΣΤΡΟΥ ΧΩΡΑΣ
Καθημερινά 9:00-14:00
17:00-20:00
(εκτός Δευτέρας)
τηλ. 27360 39012

ΣΥΛΛΟΓΗ ΕΡΓΩΝ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ (Κ. ΛΙΒΑΔΙ)
Καθημερινά 9:00-16:00
(εκτός Δευτέρας)
τηλ. 27360 31731

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ «ΛΟΥΡΑΝΤΟΥ» ΧΩΡΑ
Καθημερινά 8:00-14:00
τηλ. 27360 31336
69840 40320

ΙΕΡΟ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΜΥΡΤΙΔΙΩΤΙΣΣΑΣ
Καθημερινά 8:00-20:00
τηλ. 27360 31184

ΙΕΡΟ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΑΓΙΑΣ ΜΟΝΗΣ
Καθημερινά 8:00-20:00

ΙΕΡΟ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΟΣΙΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ
Καθημερινά κατόπιν επικοινωνίας
τηλ. 27360 33673

ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΤΟ ΠΟΥΡΚΟ
Καθημερινά κατόπιν επικοινωνίας
τηλ. 27360 31195

ΣΠΗΛΑΙΟ ΑΓΙΑΣ ΣΟΦΙΑΣ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ
Καθημερινά 11:00-19:00
(τελευταία ξενάγηση στις 18:30)
τηλ. 27360 31213

ΧΟΡΟΙ ΚΑΙ ΠΑΝΗΓΥΡΙΑ

Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΡΑΤΡΙΩΤΩΝ διοργανώνει και φέτος την **33η ΓΕΩΡΓΟΚΗ-ΝΟΤΡΟΦΙΚΗ** έκθεση με πλούσια συλλογή αγροτικών και κτηνοτροφικών προϊόντων καθώς και χειροτεχνημάτων λαϊκής τέχνης. Θα ακολουθήσει, όπως κάθε χρόνο, χορός στην πλατεία του χωριού. Σας περιμένουμε το **Σάββατο 19 Αυγούστου** στις 8.30 μ.μ.

22/7: Ετήσιος χορός Αγροτικού Συνεταιρισμού Λιβαδίου, Κάτω Λιβάδι

28/7: Ετήσιος χορός στις Καθοκαιρινές, Πλατεία Καθοκαιρινών

6/8: Ετήσιος χορός Συλλόγου Αβηέμωννα «Ο Φιλόξενος», λιμάνι Αβηέμωννα

12/8: Ετήσια Γιορτή Κρασιού Μητάτων, Σύλλογος Μητάτων «Η Μυρτιά», Πλατεία «Αθωνάκι», Μητάτα

ΔΕΚΑΠΕΝΤΑΥΓΟΥΣΤΟΣ, και στο δικό μας νησί τιμάται η Κοίμηση της Θεοτόκου. Το πρωί θεία Λειτουργία στην ιστορική μονή της Παναγίας της Μυρτιδιώτισσας και το απόγευμα στον Ποταμό από τον ναό της Παναγίας Ιθαριώτισσας περιφορά του επιταφίου της Παναγίας.

23/9: Ετήσιος χορός Εξωραϊστικού – Πολιτιστικού Συλλόγου Αγίας Πελαγίας, Κεντρική Παραθαλάσσια Οδός Αγ. Πελαγίας

ΤΟΠΟΙ ΛΑΤΡΕΙΑΣ

ΠΑΝΑΓΙΑ ΜΥΡΤΙΔΙΩΤΙΣΣΑ Το εικόνισμα της Παναγίας σώθηκε διά θαύματος, όταν το καράβι, που το μετέφερε από την Κωνσταντινούπολη στην Κρήτη, καταποντίστηκε από σφοδρή θαλασσοταραχή. Το εικόνισμα βρέθηκε «εν πόαις μυρσινών». Η Μονή των Μυρτιδιών πανηγυρίζει στις 24 Σεπτεμβρίου.

ΑΓΙΑ ΜΟΝΗ Αρχικά ήταν ένα φτωχό ξωκλήσι σκεπασμένο με κηλιδιά. Μα ο θόσωρος Κοηκοκτρώνης έταξε πως αν ελευθερωθεί η πατρίδα, θα το χτίσει απ' την αρχή. Κράτησε την υπόσχεσή του, κι έτσι χτίστηκε το ωραίο μοναστήρι της Αγίας Μονής. Εορτάζει στις 6 Αυγούστου.

ΑΓΙΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ Ο όσιος Θεόδωρος, από την Κορώνη μόνασε επί 35 χρόνια στο νησί, ως το 956-958, οπότε εκοιμήθη. Η κάρα του αγίου φυλάσσεται στη Μονή του Οσίου Θεοδώρου, ποταμού των Κυθήρων. Γιορτάζει στις 12 Μαΐου.

ΑΓΙΑ ΕΛΕΣΣΑ βρήκε καταφύγιο στα Κύθηρα, κυνηγμένη από τον άθεο πατέρα της, ο οποίος όμως τη βρήκε και την αποκεφάλισε. Το άγιο λείψανό της ενταφιάστηκε στο ιερό βουνό, όπου χτίστηκε εκκλησία και κελιά. Η μνήμη της τιμάται την 1η Αυγούστου.

ΕΝΑΣ ΧΡΟΝΟΣ ΣΤΑ ΚΥΘΗΡΑ

Πορτρέτο του Παναγιώτη Γερακίτη από το βιβλίο Ένας χρόνος στα Κύθηρα

ΕΝΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ντοκουμέντο της ζωής στο νησί, των κατοίκων του και της ιδιαίτερης κουητούρας του από την Αμερικανίδα φωτογράφο Κριστίνα Γουίλιαμσον. Η δουλειά της είχε σαν αποτέλεσμα ένα εντυπωσιακό βιβλίο γεμάτο από αυθεντικές φωτογραφίες, που αγγίζουν πολλή πτυχή του νησιού - τοπία, πορτρέτα, εσωτερικούς χώρους. Αποτυπώνει μία αξιοσημείωτη στιγμή της ιστορίας του τόπου-σαν σε μια κάψουλα του χρόνου. Εκδόθηκε από το Kytherian World Heritage Fund.

Διαθέσιμο στα καταστήματα: Βιβλιόγατος (Χώρα & Λιβάδι), Το βιβλιοπωλείο (Ποταμός), Ελίχρυσος (Μυλοπόταμος), Μίνι Μάρκετ (Αβηέμωννας), Πλέοντας (Αγία Πελαγία).

Επίσης διατίθεται στα βιβλιοπωλεία Παπασωτηρίου, στο αεροδρόμιο και σε όλη την Εηλάδα.

www.oneyearonkythira.com

Ελάτε στο παραδοσιακό Πατητήρι του κυρ Μανώλη να γνωρίσετε τα εξαιρετικά κρασιά μας.

Το μοναδικό ερυθρό «Αρκαρά» και τον πολυμυρωδάτο λευκό «Πετρουλιανό» σε ένα ταξίδι παράδοσης και γεύσης.

ΟΙΚΙΣΜΟΣ ΤΣΙΚΑΛΑΡΙΑ ΚΥΘΗΡΑ ΔΕΥΤΕΡΕΒΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ,
27360-31030 6944770161 6976051279

ΜΟΥΣΕΙΟ ΕΙΚΟΝΩΝ ΣΤΗ ΜΥΡΤΙΔΙΩΤΙΣΣΑ

ΧΑΡΗ ΣΤΗ ΓΕΝΝΑΙΟΔΩΡΙΑ του κυρίου Γεωργίου Στάθη, ενός Κυθήριου της διασποράς, το Μουσείο των Μυρτιδιών έγινε επιτέλους πραγματικότητα. Το Μουσείο εγκαινιάστηκε και άνοιξε επίσημα στις 24 Σεπτεμβρίου 2016, την ημέρα που τιμάται η εύρεση της θαυματουργής εικόνας της Παναγίας μας.

ΦΩΤΟ ΣΤΑΥΡΟΣ ΤΡΙΦΥΛΛΗΣ

Ο κ. Γεώργιος Στάθης, που κατάγεται από το χωριό Άγιος Ηλίας, έδωσε την χρηματική δωρεά για την δημιουργία του Μουσείου των Βυζαντινών εικόνων στην Ιερά Μονή των Μυρτιδιών, εις μνήμη των γονέων του και της επί 40 χρόνια αγαπημένης του συζύγου

Joan. Η Joan κατά την διάρκεια των επισκέψεων της στο νησί έβρισκε στον χώρο της Ιερής Μονής γαλήνη και παρηγοριά στην εικόνα της Παναγίας της Μυρτιδιώτισσας.

Ο ασφαλής χώρος του Μουσείου περιλαμβάνει Βυζαντινές και Μεταβυζαντινές εικόνες του 15ου-19ου αιώνα και υπόκειται στους νόμους της Μουσειολογίας και Μουσειογραφίας.

Ο Γεώργιος και η Joan Στάθη

Η ιερή εικόνα της Παναγίας της Βρεφοκρατούσας με το χαρακτηριστικό μαυρισμένο πρόσωπο, βρέθηκε στις μυρτιές από ένα μικρό βοσκό μεταξύ του 1100 και 1400 μ.Χ. Ο βοσκός προς τιμή της Παναγίας έχτισε ένα μικρό εκκλησάκι στην τοποθεσία όπου βρέθηκε η εικόνα. Αργότερα, το 1841, ο μοναχός Αγαθάγγελος Καλλιέργος μαζί με την συμμετοχή του κόσμου άρχισε την ανέγερση του Ιερού Προσκυνηματος όπως το βλέπουμε σήμερα.

Πολλές γενιές Κυθηρίων οικογενειών ανά την υφήλιο, και μη, έχουν στα σπίτια τους αντίτυπα της ιερής εικόνας της Παναγίας της Μυρτιδιώτισσας, η οποία παρέχει στους ανθρώ-

πους πάντα προστασία, παρηγοριά και ελπίδα.

Στα εγκαίνια ο Μητροπολίτης Κυθήρων και Αντικυθήρων κ.κ. Σεραφείμ ευχαρίστησε θερμά όλους όσους συμμετείχαν στην δημιουργία του Μουσείου και στη συνέχεια η αρχαιολόγος, κα Μαρίνα Παπαδημητρίου, ξενάγησε τους επισκέπτες. Ο κύριος Γεώργιος Στάθης, στο συγκινητικό λόγο του, ευχαρίστησε τους πάντες και ενθάρρυνε κι άλλους ευεργέτες να βοηθήσουν ενεργά στην προστασία των ιστορικών και πνευματικών θησαυρών των Κυθήρων.

ΕΛΕΝΗ ΣΤΟ ΚΑΛΟ!

ΕΙΝΑΙ Η ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΜΟΥ προς την ωραία εφημερίδα σας που με χαρά περιμένω κάθε καλοκαίρι. Αυτή τη φορά όμως θα ήθελα η επιστολή μου αυτή να είναι ένας αποχαιρετισμός σε φιλικό και αγαπητό πρόσωπο που τόσο εκτίμησα αφότου γνώρισα στις Καρβουνάδες των Κυθήρων αυτό το αχώριστο ζευγάρι, την Ελένη και τον Τζίμη, χάρη στους φίλους μου, Κατερίνα και Βρεττό Στάθη.

Ελένη Κοντοθέων (1941-2016)

Τι να πρωτοθυμηθεί κανείς από την Ελένη; Είναι αλήθεια ότι η Ελένη ήταν μία ξεχωριστή προσωπικότητα. Μόλις την πρωτοέβλεπες σου έκανε εντύπωση η αρχοντιά και το παράστημά της, ρες και προερχόταν από βασιλικό σόι. Πάντοτε μελιχρία, ακόμα και όταν δεν γελούσε ένα αδιόρατο χαμόγελο διαγράφονταν στα χείλη της.

Πόσες φορές στο παρελθόν σε υπέροχες μέρες στα Κύθηρα συζητούσαμε με τη γυναίκα μου για αυτό το ζευγάρι και

λέγαμε πόσο καλότυχος ήταν ο Τζίμης που ο μεγάλος του έρωτας, η Ελένη, εγκατέλειψε τα πάντα, άφησε την πατρίδα και τους δικούς της και ακολούθησε το δρόμο της καρδιάς της για να βρίσκεται κοντά στον αγαπημένο της!

Ευτύχησαν και οι δύο και η γέννηση του γιου τους, Παναγιώτη, και αργότερα η γέννηση της μοναδικής εγγονούλας τους Κατερίνας, ήταν τα επιστεγάσματα της αγάπης τους!

Δυστυχώς όμως, όπως πάντα, η ζωή μας δείχνει και τη σκληρή και αμείλικτη πλευρά της και αυτή τη φορά την έδειξε και στην Ελένη. Και όμως! Η Ελένη κράτησε, έκανε υπομονή, δεν έχασε το κουράγιο της, δεν βαρυγκομούσε, δεν παραπονιόταν, γιατί είχε κοντά της τον Τζίμη: την αγάπη της, τον βράχο που την στηρίξε και που δεν έλειψε στιγμή από κοντά της μέχρι τέλους.

Όπως αποχαιρέτησαμε με δάκρυα στα μάτια τα αγαπημένα μας πρόσωπα που έφυγαν για πάντοτε, έτσι, το ίδιο κάνουμε και τώρα για την Ελένη.

Αυτό όμως που πιστεύω και ρέω τώρα στον αγαπητό μου φίλο Τζίμη είναι ότι «οι αγαπημένοι μας που έφυγαν υπάρχουν πλέον μονάχα στην καρδιά μας και ακόμα βαθύτερα – για πάντα!».

Μανώλης Μαραγκάκης, ένας παντοτινός φίλος

ΜΙΑ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΗ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

κείμενο και φωτογραφίες του Σταύρου Τριφύλλη

Ο Μητροπολίτης Κυθήρων και Αντικυθήρων κ.κ. Σεραφείμ οδεύοντας προς την Κερά του Φόρου προκειμένου να τελέσει τον Εσπερινό.

ΓΙΑ ΑΥΤΟΥΣ που επισκέπτονται τα Κύθηρα το τρίτο δεκαήμερο του Αυγούστου, υπάρχει μια πολύ ιδιαίτερη, άγνωστη σε πολλούς ιερή παράδοση. Είναι η Θεία Λειτουργία στην **Κερά του Φόρου** στις 23 Αυγούστου κι ο εσπερινός στις 22 Αυγούστου, στην Παλιόχωρα, το πιο σημαντικό Κάστρο του νησιού μας. Στην πολύ παλαιά αυτή εκκλησία με την ονομασία "Η Κερά του Φόρου", η Θεία Λειτουργία τελέζεται προς τιμήν της Απόδοσης της Υπεραγίας Θεοτόκου, δηλαδή των εννιάμερων από την Κοίμηση της Παναγίας μας, που εορτάζεται στις 15 Αυγούστου.

Πριν από 600 περίπου χρόνια, η Παλιόχωρα ήταν μια ευημερούσα κοινότητα, ένας τόπος όπου οι άνθρωποι ζούσαν και δούλευαν σε αρμονία και θεωρούσαν ότι μπορούσαν να προστατευτούν από τις επιθέσεις των Τούρκων πειρατών. Για πολλούς από εμάς η Παλιόχωρα είναι η *ρίζα* των οικογενειών μας. Αυτοί που επέζησαν από τις επιδρομές εγκατέλειψαν το τότε επονομαζόμενο κάστρο του Αγίου Δημητρίου και έφτιαξαν χωριά σε άλλα μέρη του νησιού, όπως τον Ποταμό, τα Τριφυλλιάνικα, τα Μελητιάνικα, τα Λογοθετιάνικα, τα Αρωνιάδικα.

Οι ιεροτελεστίες αυτές τη συγκεκριμένη περίοδο τελούνται στην Παλιόχωρα εκατοντάδες χρόνια, πάντα στην ίδια εκκλησία που διατηρείται σε καλή κατάσταση. Κάτοικος από τα Τριφυλλιάνικα διηγείται πως, όταν ήταν μικρό παιδί, έξω από την εκκλησία μετρούσε τριάντα με σαράντα γαϊδούρια σταθμευμένα! Εναπόκειται στη δική μας γενιά να διατηρήσουμε αυτή την ιδιαίτερη ημέρα θείας λατρείας. Θα ήταν μεγάλο κρίμα να πάψουν να υπάρχουν οι τελετές εκείνες που οι πρόγονοί μας μεριμνούσαν με περισσή αγάπη και σεβασμό.

Συμμετέχοντας στην ιεροτελεστία θα έχετε τη δυνατότητα της εξερεύνησης και των άηλων νών και κτισμάτων αυτού του εντυπωσιακού κάστρου. Θα σας αιχμαλωτίσει η θέα και ο περιβάλλον

Αποψη της Παλιόχωρας, βυζαντινή πρωτεύουσα των Κυθήρων

χώρος θα σας φέρει σε επαφή με την Ιστορία των Κυθήρων. Αν δεν έχετε ξαναβρεθεί στη Παλιόχωρα, θα ανακαλύψετε έναν τέλειο χώρο για πνευματική ανάταση μέσα από μία ιδιαίτερη τελετή. Είναι επίσης ένας υπέροχος τόπος συνάντησης ντόπιων και άλλων επισκεπτών. Μετά την πρωινή Λειτουργία, απολαύστε τον καφέ σας και γευστικότητας Κυθηραϊκά γλυκά που προσφέρονται έξω από την εκκλησία.

Αγαπητοί φίλοι και χωριανοί μην ξεχάσετε!!!

Ο εσπερινός για τα εννιάμερα της Παναγίας στην Παλιόχωρα θα τελεστεί στις 22 Αυγούστου στις 7 το απόγευμα και η Θεία Λειτουργία στις 23 Αυγούστου στις 8 το πρωί.

Υπάρχουν δύο τρόποι να πάτε στη Παλιόχωρα. Μπορείτε να ακολουθήσετε το σηματοδοτημένο μονοπάτι από τα Τριφυλλιάνικα, που αρχίζει δίπλα από τον μικρό ναό του Αγίου Ιωάννη στην πλατεία του χωριού. Η διαδρομή διαρκεί περίπου 40 λεπτά. Αυτός είναι ο δρόμος που έπαιρναν παλιά με τα πόδια ή με γαϊδούρια. Η άλλη εναλλακτική είναι να αναζητήσετε την επιγραφή προς Παλιόχωρα στον κεντρικό δρόμο ανάμεσα στον Ποταμό και τα Αρωνιάδικα και στη συνέχεια να ακολουθήσετε τον χωματόδρομο. Αν έρχεστε από τον δρόμο, μόλις φτάσετε στην Παλιόχωρα στην πλατεία, ακολουθείστε το μικρό μονοπάτι που οδηγεί κάτω στην εκκλησία.

Πληροφορίες: potamos@iprimus.com.au

ΓΛΥΚΑ ΚΑΙ ΚΑΛΟ

Το "Γλυκά και Καλό" άνοιξε πριν δυο χρόνια στην περιοχή των Κοντολιάνικων στα Κύθηρα.

Ζαχαροπλαστική σε πιο δημιουργική μορφή με ποιοτικά υλικά, πρωτότυπες συνταγές που αναδεικνύουν τις γεύσεις των υλικών, χωρίς να βαρύνουν από υπερβολική ζάχαρη.

Παραδοσιακές γεύσεις Κυθήρων όπως μπιζέδες, ροζέδες, πάστα μήλου, ξεροτήγανα ιδανικά κεράσματα για ένα γάμο ή μια βάφτιση.

Κοντολιάνικα 27360-38004

Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΩΝ ΚΥΘΗΡΩΝ, Ο ΜΙΚΡΟΣ - Ο ΜΕΓΑΣ

του Δημήτρη Κουτραφούρη

ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΤΑΣΗ απέναντι στην πραγματικότητα· δεν αμφιβάλλω γι' αυτό. Αλλά, δυστυχώς, για μια ορισμένη πολιτική πτέρυγα, κριτική στάση σημαίνει στερεότυπα επικριτική επίθεση κατά προσώπων και των επιλογών τους. Θεωρώ πιο ενδιαφέρον και ωφέλιμο να ψάχνω, να βρίσκω και να αναδεικνύω το "καλό κομμάτι" της ψυχής και της δράσης των συνανθρώπων μας. Το κομμάτι που σημαδεύει –έστω για μια στιγμή– αλληλεγγύη, χαρά ζωής, πίστη στον πληθύν, δικαιοσύνη κι ελευθερία. Κι όλη αυτή χωρίς καμμία μεταφυσική εγγύηση.

Η στιγμή που το βήμα διασταυρώνεται με τη μοναχική πορεία ενός ανθρώπου, ο οποίος λογοδοτεί όχι στην κοινή γνώμη αλλά στην συνείδησή του, είναι μια στιγμή αποκαλυπτική. Κι είναι βαθιά μέσα μου εδραιωμένη η πεποίθηση ότι πιο κοντά στην αλήθεια της ζωής είναι οι ταπεινοί που αποτεινούν ψυχή και σώμα της κοινωνίας και της ιστορίας, χωρίς κανείς τους να το γνωρίζει και χωρίς κανένας να τους το αναγνωρίζει. Γιατί οι μικροί, παρ' όλο που περνούν συχνά ανώνυμοι, με τις καθημερινές τους πράξεις, με τα λόγια τους, με τις δοξασίες τους ακόμα και με τα λάθη τους, συγκροτούν την ηθική και πολιτισμική παρακαταθήκη του τόπου μας.

Κατερίνα Σοφίου

Δεν ήξερε πολλὰ γράμματα αλλά σκάρωνε μαντινάδες και τις έγραφε με τα ιερογλυφικά της σε πρόχειρα φύλλα χαρτί που έχανε εδώ κι εκεί. Διηγόταν παλιές ιστορίες, ανέχειας κι απαντοχής, στις αγροτικές εργασίες και στην καθημερινή ζωή των χωριών. Κατέβαινε στην πηγαία, χαιρετούσε όλο τον κόσμο και πείραζε μόνον

όσους συμπαθούσε. Δεν μπορούσε να αναπνεύσει από το άσθμα αλλά χαμογελούσε αδιάκοπα κι έκανε τον Ποταμό να λάμψει απ' το αστραποβόλο πνεύμα και το γέλιο της. Έφυγε ξαφνικά τον Σεπτέμβριο...

Ανδρέας Στάθης

Τον συναντώ χρόνια τώρα με το μηχανάκι του να ανεβοκατεβαίνει Χώρα – Καψάλη και να ανάβει στη σειρά όλα τα προσκυνητάρια από τον Άγιο Αντώνιο μέχρι την Αγία Σοφία στις Σπηλιές. Αναρωτιέμαι: τι νόημα έχει μια φιλόγα που σβίνει; Μα εκείνος μου δίνει, μάλλον χωρίς να το καταλαβαίνει, την απάντηση που χρειάζομαι, καθώς κρατά την πίστη αναμμένη, με μικρές, σιγανές, καθημερινές πράξεις.

Κι ίσως η πίστη δεν είναι άλλο από αυτό ακριβώς, μια επανάληψη κινήσεων χωρίς δόγμα και πολλή θεωρία· και κυρίως η εμπιστοσύνη στον Πατέρα ότι δεν μπορεί και δεν πρέπει να λείπει από τις ώρες της μεγάλης απορίας.

Γιώργος Κανέλλης

Ήρθε στα Κύθηρα κουβαλώντας την κλασική του αρματοσιά. Καμιά φορά, μου δείχνει παλιές φωτογραφίες από θεατρικούς διαγωνισμούς και βραβεύσεις

–δεν ξέρω– με καμάρι ή με παράπονο; Συγκρότησε κι εκπαίδευσε έναν εξαιρετικό θίασο νέων ανθρώπων. Ανέσυρε το ταχέντο που ενστικτωδώς φέρει ο καθένας μέσα του. Σκόρπισε γέλιο με έργα εθαφρού ρεπερτορίου, τα οποία στο κορύφωμά τους κάνουν διεισδυτική ανάληψη στην τρέχουσα κοινωνική ζωή. Μας συνέστησε τον Μπρεχτ και τον Τσέχωφ δείχνοντας την παιική ρίζα της μεγάλης δημιουργίας. Υποστήριξε παράλληλες δράσεις (μουσικές παραστάσεις, κινηματογραφικό σεμινάριο, αφηγήσεις προφορικής παράδοσης). Και συνεχίζει...

Νώντας Βέζος

Στην Ελευσίνα ήμασταν μια μεγάλη παρέα, οι μισοί ανανεωτικοί και οι άλλοι μισοί της ορθοδόξιας, οι μισοί του ρεμπέτικου και οι άλλοι μισοί ροκάδες, όλοι πάντως σινεφιλή (η αγία τριάς: Μπουνιουέλι, Ταρκόφσκι, Γκοντάρ). Μια μέρα μάθαμε ότι ο Νώντας έφυγε και πήγε στα Κύθηρα. Ψάξαμε στον χάρτη, τα εντοπίσαμε, ένα νησάκι κάτω απ' την Πελοπόννησο· το βρήκαμε εντελώς παράλογο ν' αφήσει το κέντρο της γης για να πάει οπουδήποτε αλλού. Μα εγώ καταλάβαινα ότι η παλιά παρέα ξήλωνε σιγά-σιγά. Κι ο κόσμος γινόταν ένας κύκλος χωρίς κέντρο.

Δέκα χρόνια μετά, τον ακολούθησα. Καινούργιες παρές. Όχι το ίδιο συμπαγές. Με περισσότερη ποικιλία. Ο Νώντας ήταν παντού. Στον Σύριζα κι εκτός, στη Φιλαρμονική, στην Ομάδα διάσωσης, ψαράς και ταβερνιάρης, οργανοπαίκτης και τραγουδιστής, φορέας κι αγωγός ευ-

ρύτατης κουτιούρας, τοιμώ να πω Ποιητής. Γιατί όποιος κουβαλάει τόσους στίχους, τραγούδια, τσιτάτα, ατάκες από ταινίες, ανέκδοτα και λόγια –έστω και ξένα– μέσα στο κεφάλι του είναι κατά κάποιον τρόπο ποιητής.

Τον θυμάμαι στην Βαρκούλη, στα γιέντια, στους συλλόγους, στις οργανώσεις, στις εκδηλώσεις, παντού. Τον θυμάμαι τρυφερό με τους παλιούς φίλους, θυμωμένο όταν το Όχι έγινε Ναι, έτοιμο για σύγκρουση αλλά πρόθυμο για αγάπη, πάντα αυθόρμητο και χωρίς πόζα. Θυμάμαι, επίσης, μια μεγάλη συζήτηση – εκμυστήρευση για τα αδιέξοδα του τρίτου δρόμου. Θυμάμαι, ακόμα, την τελευταία φορά· όταν τραγούδησε στο Καρίνου φοβόμουν ότι θα ήταν η τελευταία και δεν βρήκα το κουράγιο να κάτσω να τον ακούσω. Τον αποχαιρέτησα την επομένη που έφευγε για την πατρίδα. Πιέσαμε τον εαυτό μας να ελπίσουμε ότι θα τα καταφέρει.

Έμαθα το κακό μαντάτο στις 13 του Κουτσού. Το παράλογο ξαναχτυπούσε την πόρτα. Δεν έψαξα σε κανένα χάρτη. Το Παντού, ξαφνικά, έγινε Πουθενά. Και θέλει πολύ κουράγιο και φαντασία για να το κάνουμε Κάπου Αλλού· σε ένα άλλο κέντρο, ίσως, εκτός του κόσμου τούτου...

Ανδρέας Κουτσουβάς

Κυκλοφορεί πάντοτε με την Ιφιγένεια, την σκυλίτσα του. Πριν πενήντα χρόνια σπούδασε φιλοσοφία στο Μόναχο. Του αρέσει να μιλάει και μιλάει για τα πάντα: την αρχαία Ελλάδα και το Άγιον Όρος, για τον Πλάτωνα και τον Κάλβο, για το αρχιπέλαγος με τα νησιά του και τους φάρους τους, για τα Χωρεάνικα λαγκάδια του Καραβά και τις αθητικές βουνοκορφές, για τους ουρανόδες της δύσης, το λιρικό τραγούδι, το σκάκι και τις βλαβερές συνέπειες του καπνού.

Για το πιο απλό πράγμα να μιλήσει μπερδεύει πάντα τον Νίτσε και τον Χάιντεγκερ· και πολύ συχνά τον Μαρξ. Είναι πολύ συναισθηματικός. Αλλά κάθε φορά που τον αρπάζει η συγκίνηση μονολογεί: ο φιλόσοφος πρέπει να κρίνει χωρίς συναισθηματισμούς.

Τον φωνάζουν «φιλόσοφο», δεν έχω καταλάβει τιμηνικά ή κοροϊδευτικά, πάντως αυτή η λέξη σαν να στέκει εμπόδιο ανάμεσα στους πολλούς και σε εκείνον. Δεν τον χωράει ο τόπος· έρχεται πάντοτε και φεύγει. Κι έχω φτάσει να πιστεύω ότι «φιλόσοφος» αυτό ακριβώς σημαίνει· να μην σε χωράει κανένας τόπος.

Γιώργος Κάφκος

«Βουλιάζει όποιος σκάνει τις μεγάλες πέτρες» έγραφε ο Σεφέρης. Μα ο Γιώργος δεν βούλιαξε. Πήρε τον δύσκολο δρόμο για τα πάνω...

Μου έλεγε συχνά: «όλα είναι ένα». Τώρα οδεύει για τα εκεί, στην καρδιά του Ενός.

Τον γνώριζα από τα πρώτα μου χρόνια στο νησί. Στις εκθέσεις του και στα καφενεία της Χώρας. Με συγκινούσε η ανάγκη του για αλήθεια πάνω από την αγάπη του για την ομορφιά. Σκληρός με την πέτρα και τρυφερός με τους ανθρώπους, ακούρατος με την τέχνη του κι ακατάπαυστα ονειροπόλος, αδιαπραγμάτευτα ευγενής κουβαλούσε κάτι μυστικό κι έδινε την αίσθηση ότι δεν είχε βιάσει ποτέ ούτε μυρμήγκι. Το υλικό αποκτούσε στα χέρια του, στα μάτια του, στα λόγια του άλληνη αξία· την καλλιτεχνική μεγαλοπρέπεια των ευτελών πραγμάτων.

Αν πρέπει να κρατήσω μόνο ένα πράγμα από εκείνον θέλω να θυμάμαι ότι υπήρξε ο πιο αληθινά και ουσιαστικά ανεξάρτητος καλλιτέχνης χωρίς δεσμεύσεις απέναντι σε τοπικές εξουσίες και μικροσυντεχνίες, χωρίς συμβιβασμούς και βοήματα που σκοτώνουν την τέχνη, χωρίς εξαγορασμένους επαίνους κι ίσως με την ελάχιστη μορφή εξάρτησης από τα εγκόσμια. Στέρεα γήινος κι ευφάνταστος, ταπεινά χειρωνακτικός (με την πλήρη ετυμολογική σημασία, ως Άναξ Χειρών), ανέπνεε μέσα στο μεταφυσικό με τα πιο παράξενα όνειρα διαρκώς σαρκωμένα μπρος στα μάτια του. Το πνεύμα του ανάλαφρα παιδικό κι η αθάνα ψυχή του κινούσαν τους βαρύτερους όγκους. Πόσο να αντέξει κανείς την διαδρομή από την βαρύτητα στο όνειρο και πάλι πίσω;

Θα κλείσω με έναν που θέλησε να κρατηθεί στην ανωνυμία. Μπήκε στην τράπεζα. Ευθυτενής, ταπεινός, φτωχικά ντυμένος. Ήθελε να στείλει πεντακόσια ευρώ σε έναν λογαριασμό ανοιγμένο στην Τράπεζα της Ελλάδος για την στήριξη προσφύγων.

– Τι δουλειά κάνετε; τον ρώτησα.

– Γεωργός, μου απάντησε. Τέλειωσα Ανωτάτη Σχολή στην Αθήνα αλλά δεν έκανα ούτε για εμπόριο ούτε για επιχειρήσεις. Έτσι, επέστρεψα και ασχολήθηκα με αγροτικές εργασίες.

– Και θα στείλετε τόσα χρήματα σε ανθρώπους που δεν γνωρίζετε!

– Έχω μια σύνταξη και μου περισσεύουν κάθε μήνα λίγα χρήματα. Τα βάζω στην άκρη και κάθε τέσσερις-πέντε μήνες τα στέλνω σε εκείνους που δεν τους περισσεύει τίποτα. Έτσι δεν κάνουν κι οι άλλοι;

Μου έκανε εντύπωση η αθωότητα, η απλότητα και η κομψότητά του, το λιτοδίαιτο σκαρί του, το λιερό του ύφος, η γενναιοδωρία του κι η αρχοντιά του.

Αλλά με εξέπληξε ακόμα περισσότερο, μόλις το συνειδητοποίησα, το λάθος που έκανα για το ποιοι είναι οι φτωχοί και ποιοι οι πραγματικά πλούσιοι του νησιού· άραγε, οι έμποροι κι επιχειρηματίες που όλο γρινιάζουν ότι τους λείπουν χρήματα ή μήπως εκείνος, ένας συνταξιούχος γεωργός, που ακόμα και τα ελάχιστα του φτάνουν και του περισσεύουν;

Η σειρά ΜΙΚΡΟΙ ΚΥΘΗΡΙΟΙ φιλοξενείται στην σελίδα Dragonera Left του facebook η οποία εξακολουθεί να ενημερώνεται με νέες προσωπογραφίες.

ΟΙ ΤΣΙΡΙΓΩΤΕΣ ΑΓΑΠΟΥΝ ΤΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΤΟΥΣ

Frank Van Weerde (Pyrgos House) & Ρήγας Ζαφειρίου (Kythera Hiking)

ΤΑ ΚΥΘΗΡΑ ΔΙΑΘΕΤΟΥΝ ΕΚΤΕΤΑΜΕΝΟ ΔΙΚΤΥΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙΩΝ που, από τα παλιά χρόνια, συνδέει και τους 64 οικισμούς του νησιού μεταξύ τους. Ωστόσο, από τότε που το αυτοκίνητο έγινε το πιο διαδεδομένο μέσο μεταφοράς και ύστερα από το τελευταίο κύμα μετανάστευσης το '70, τα περισσότερα από αυτά τα μονοπάτια εγκαταλείφθηκαν σταδιακά και χερσώσανε.

Με σκοπό να δώσουν νέα ζωή στα ξεχασμένα μονοπάτια, το Pyrgos House και το Kythera Hiking πήραν την πρωτοβουλία να οργανώσουν δωρεάν ξεναγήσεις με τίτλο *Winter Sunday Walks - Γνώρισε Τον Τόπο Σου*. Η ανταπόκριση ήταν πραγματικά αναπάντεχη! Ξαφνικά, τα κυριακάτικα απογεύματα γέμισαν με ενέργεια, δράση και πολλούς φίλους. Στην πρώτη μας βόλτα στο δάσος κοντά στο Γερακάρι

και το Πετρούνι συμμετείχαν περίπου 35 ντόπιοι και επισκέπτες. Μετά από 21 περιπάτους, στις 26 Μαρτίου στην τελευταία βόλτα αυτού του χειμώνα, περισσότεροι από 100 άνθρωποι περπάτησαν από τον Αβηέμονα μέχρι το Διακόφτι. Οι Κυθήριοι αγάπησαν τις διαδρομές αυτές. Εκτός από το να είναι ενεργοί και να γνωρίσουν κι άλλους ανθρώπους, απόλαυσαν και τη γνωριμία με μέρη και γωνιές του νησιού, που δεν είχαν δει ποτέ πριν. Το περπάτημα στα Κύθηρα δεν είναι μόνο μια σωματική δραστηριότητα. Είναι μια μοναδική εμπειρία παρέθνων πολιτιστικών τοπίων, είναι η ανακάλυψη ενός πραγματικά αυθεντικού νησιού. Έτσι κι εμείς, διηγηθήκαμε διάφορες ιστορίες για τις τοποθεσίες που εξερευνήσαμε, συνυφασμένες με την παράδοση των Κυθέρων: τη θρησκεία, το περιβάλλον, ακόμη και συνταγές μαγειρικής.

Επίσης, οι χειμερινοί μας περίπατοι έδωσαν σε όσους συμμετείχαν την ευκαιρία να δουν και να κατανοήσουν το έργο, που έχουμε αναλάβει και το οποίο αφορά στη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου και καινοτόμου δικτύου μονοπατιών, το Kythera Hiking. Τον τελευταίο χρόνο, το μήκος του δικτύου έχει διπλασιαστεί και είναι εμπλουτισμένο με βασικές διαδρομές σε όλα τα μέρη του νησιού, όπως το θεματικό μονοπάτι M44, που συνδέει επτά χωριά γύρω απ' τα Αρωνιάδικα με σκοπό να αναδείξει την αρχιτεκτονική κληρονομιά του νησιού ή τη διαδρομή M46, που διασχίζει πέντε πηγές κατά μήκος της ρεματιάς του Καραβά, συναντά εγκαταλεηθέντες οικισμούς και φτάνει σε έναν από τους σημαντικότερους φάρους στην Ελλάδα, για να καταλήξει στα δροσερά νερά της Πλατειάς Άμμου. Επιπλέον, έχουν καθαριστεί και καταπληκτικά παραλιακά μονοπάτια, όπως αυτό που συνδέει το Διακόφτι με τον Αβηέμονα ή το M4, το οποίο ξεκινάει από τη Χώρα και καταλήγει στο ακρωτήριο του Τράχηλα δίνοντας έτσι την ευκαιρία στον επισκέπτη να βιώσει τα παράκτια τοπία του νησιού μας. Επιπλέον, εφαρμόζουμε

σταδιακά ένα νέο, σύστημα σηματοδότησης σε όλα τα μονοπάτια, που δένει αρμονικά με την ομορφιά των Κυθέρων. Με τη βοήθεια του Κυθηραϊκού Συνδέσμου της Αυστραλίας, έχουμε οργανώσει για πρώτη φορά τη δική μας εργαλειοθήκη, έτσι ώστε να έχουμε όλα τα εργαλεία που χρειαζόμαστε για τη διάνοιξη και σήμανση των μονοπατιών.

Ταυτόχρονα έχουμε επισήμως αδειοδοτήσει το μονοπάτι της Χώρας M1 με το San'in Kaigan Geopark Trail που διασχίζει ένα όμορφο γεωπάρκο στην Ιαπωνία. Αυτό συνέβη στο πλαίσιο του προγράμματος "Μονοπάτια Φιλίας" (Friendship Trails) του Παγκόσμιου Δικτύου Μονοπατιών (World Trails Network). Το Kythera Hiking είναι μέλος αυτού του οργανισμού από το 2014 μέσω της Κοιν.Σ.Επ. Paths of Greece και η τελετή αδειοποίησης

πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του 5ου Παγκοσμίου Συνεδρίου Μονοπατιών στο Tottori της Ιαπωνίας τον περασμένο Οκτώβριο, όπου έγινε ειδική αναφορά στο Λευκάδιο Χερν. Τον Μάιο του 2017, αδειοδοτήσαμε και το μονοπάτι M41 του Μυλοπόταμου με το Bruce Trail του Καναδά, ένα από τα πιο δημοφιλή μονοπάτια στον κόσμο. Τέλος, ξεκινήσαμε να προετοιμάζουμε τη συμμετοχή μας στο Tour Natur στο Ντίσελντορφ της Γερμανίας, η οποία είναι η πρώτη μας διεθνής έκθεση πεζοπορίας.

Όλα αυτά τα κάνουμε γιατί θέλουμε να δούμε το Τσιρίγο να ομορφαίνει και να ευημερεί. Το όραμά μας είναι να συμβάλουμε στην αειφόρο ανάπτυξη των Κυθέρων, καθιστώντας το νησί μας έναν από τους κορυφαίους προορισμούς για πεζοπορία στην Ελλάδα. Η πεζοπορία είναι ένα είδος τουρισμού, που αναδεικνύει τον πολιτιστικό και οικολογικό πλούτο του νησιού μας ενώ μας δίνει τη δυνατότητα να παρατείνουμε την τουριστική περίοδο. Αυτή είναι η αποστολή του Κυθηραϊκού Ιδρύματος Πολιτισμού και Ανάπτυξης, (ΚΙΠΑ) το οποίο διαχειρίζεται το πρόγραμμα των μονοπατιών. Αυτό το όραμα μπορεί να γίνει πραγματικότητα μόνο με τη συνεργασία όλων μας, του Δήμου Κυθέρων, των τοπικών και διεθνών οργανώσεων, εθεθοντών από όλο τον κόσμο και των χορηγών μας όπως η Motor Oil Hellas και ο Κυθηραϊκός Σύνδεσμος της Αυστραλίας.

Τώρα είναι η καλύτερη στιγμή για να επενδύσουμε στο δίκτυο διαδρομών των Κυθέρων.

ΘΕΡΙΝΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

Υ.Ε.Σ!

ΣΤΟ ΟΜΟΡΦΟ ΝΗΣΙ των Κυθέρων, στο Καψάδι, πραγματοποιείται για δεύτερη συνεχή χρονιά, το Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και Επικοινωνίας, Κύθηρα 2017, με την υποστήριξη του Δήμου Κυθέρων.

Από φέτος το πρόγραμμα μετονομάζεται σε **Θερινό Σχολείο**, θα διαρκέσει από 1-10 Αυγούστου και αποτελείται από δύο μέρη: – Εκπαίδευση Ενηλίκων (ομιλίες εκπαίδευσης, ταινίες και παρουσιάσεις) – Περιβαλλοντική Κατασκήνωση (Environmental Camp) για παιδιά ηλικίας 4-12 ετών (ενημέρωση, παιχνίδι, ζωγραφική και κατασκευές).

Δηλώσεις συμμετοχής:
efsta9412@gmail.com,
τηλ. 6985.783607

Υπεύθυνος προγράμματος:
Ευστάθιος Λούπας, Περιβαλλοντολόγος - Περιβαλλοντικός Εκπαιδευτής

σαΐτα

Ο ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΟΔΕΝΑΣ τα τελευταία δέκα χρόνια ζει και εργάζεται στην Αθήνα και στα Κύθηρα. Τα Κύθηρα είναι για τον Γιώργο ένας τόπος που αγαπά, αλλα κι ένας τόπος που τον ενέπνευσε να ασχοληθεί με την τέχνη. Καθώς τριγύριζε στις παραλίες και τις ακτές του νησιού, παρατηρώντας τις πέτρες, σκέφτηκε ότι θα μπορούσε να τις χρησιμοποιήσει για να φτιάξει κοσμήματα. Τον εντυπωσίασε ότι αυτές οι πέτρες είχαν σμιλευτεί από τη Μεσόγειο και είχαν αποκτήσει μια αίσθηση απλότητας.

Χρησιμοποιεί κυρίως ακρυλικά χρώματα και ζωγραφίζει με πινέλο. Δεν χρησιμοποιεί ηλεκτρικά εργαλεία. Κάθε κόσμημα είναι μοναδικό, τόσο για τον ίδιο, όσο και για τον κάθε άνθρωπο που το φορά. Η δουλειά του είναι αυστηρώς χειροποίητη και το μέταλλο που χρησιμοποιεί το ασήμι.

Σαΐτα, κεντρικός δρόμος στη Χώρα
τηλ. 6978.626150,
f/b saitajewelry
eshop: etsy.com/shop/SaitaJewelry

ΤΟ ΝΑΥΑΓΙΟ ΣΤΟ ΔΙΑΚΟΦΤΙ

του Γιώργου Λαμπόγλου

ΤΟ ΥΠΟ ΣΗΜΑΙΑ ΑΓ. ΒΙΚΕΝΤΙΟΥ Φ/Γ "NORDLAND" είχε αποπλεύσει από το λιμάνι του Πειραιά έμφορτο με PERLITE με προορισμό το Βέληγιο. Οι καιρικές συνθήκες στην περιοχή ήταν καλές (4 BF). Προσάραξε στις 29-8-2000 νότια της βραχονησίδας Μακρόνησος Κυθέρων. Στη συνέχεια γλίστρησε και "κάθισε" στον πυθμένα, μένοντας το μισό έξω από το νερό αφού η πρύμνη του πάτωσε στα 29 μέτρα. Οι προσπάθειες που έγιναν για την ανέλυσή του

φωτογραφία του ΒΑΓΓΕΛΗ ΤΣΙΓΑΡΙΔΑ

ήταν άκαρπες. Το ναυάγιο έδωσε μια διαφορετική πινελιά στο Διακόφτι και αποτελεί πια το σήμα κατατεθέν του. Κάτω από το νερό το βυθισμένο σκαρί μάζεψε άπειρους μικροοργανισμούς, χρωματιστά ασπόνδυλα και φυσικά πάρα πολλά ψάρια. Συναντάμε συνήθως χιλιάδες καλόγριες, αλλιά και λιγότερους σαργούς, ροφούς, μελανούρια, μανάρια, και σπανιότερα τόνους. Μεταμορφώθηκε σε έναν υπέροχο μεταλλικό ύφαλο γεμάτο υδρόβια ζωή. Είναι ένα από τα ωραιότερα και τα πιο εντυπωσιακά ναυάγια που υπάρχουν στην Ελλάδα για αυτόνομη κατάδυση. Σε συνδυασμό με τη διαύγεια και την καθαρότητα των νερών και την πολύ κοντινή απόσταση από τη στεριά το Nordland έχει κερδίσει τις καλύτερες κριτικές και προκαλεί ενθουσιασμό σε παρα πολλούς δύτες που επισκέπτονται το Τσιρίγο κάθε χρόνο.

Για τον επισκέπτη του νησιού ή τον ντόπιο που δεν είναι δύτης αποτελεί μια διαφορετική νότα στο τοπίο, ένα ναυάγιο που το μισό στέκεται έξω από το νερό και όλοι το φωτογραφίζουν. Για τον δύτη όμως είναι ένα πανέμορφο ναυάγιο και για το νησί ένας κρυφός θησαυρός. Αρκεί να φανταστεί κανείς ότι το ναυάγιο "Ζηνοβία" στην Κύπρο είναι ένα παρόμοιο αλλιά ρίγιο μεγαλύτερο σιδερένιο καράβι που βυθίστηκε κοντά σε τουριστικό μέρος. Πάνω από 100.000 δύτες το επισκέπτονται κάθε χρόνο. Όσον αφορά στα έσοδα, το ναυάγιο "Ζηνοβία", γεμίζει κάθε χρόνο τα ταμεία του κράτους με εκατομμύρια ευρώ. Μάλιστα, ο εκπρόσωπος του Συνδέσμου Καταδυτικών Κέντρων Κύπρου Jonathan Wilson ανέφερε πως το βυθισμένο πλοίο αποδίδει ποσό πέραν των 14 εκατομμυρίων ευρώ ετησίως!...

Τα χαρακτηριστικά του NORDLAND ως dive site από το KYTHERA DIVE CENTRE:

τύπος πλοίου: cargo, **ημερομηνία ναυπήγησης:** 1986, **tonnage:** 7.562 grt, **διαστάσεις:** 127.2 x 11.3 m, **υλικό ναυπήγησης:** ατσάλι.

Βρίσκεται 12,5 μίλια από το Καψάδι. Βάθος από -3,5 ως -29 μέτρα. Δεν είναι προφυλαγμένο από όλους τους καιρούς. Απαιτούνται καλές καιρικές συνθήκες. Αρκετά συχνά συναντάμε μέτριας έντασης ρεύματα κατά μήκος του πλοίου. Ασφαφέστατο καθώς δεν απαιτείται διέσδυση μια και τα αμπάρια είναι ανοιχτά.

ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟ ΣΥΜ...ΒΕΝΗ

• γλυκά κουταλιού • παραδοσιακά προϊόντα • τουριστικά είδη

2736034378

ΤΟ ΓΛΩΣΣΙΚΟ ΙΔΙΩΜΑ ΤΟΥ ΝΗΣΙΟΥ

ΟΤΑΝ ΑΝΑΦΕΡΟΜΑΣΤΕ ΣΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ των νεοελληνικών γεωγραφικών ποικιλιών, των διαλέκτων και των ιδιωμάτων, η επικρατούσα αντίληψη είναι ότι με τη σύνταξη ενός λεξικού ή γλωσσarium ολοκληρώνεται η μελέτη τους. Η ουσιαστική μελέτη μιας γεωγραφικής ποικιλίας, αντιθέτως, απαιτεί την πλήρη περιγραφή της σε όλα τα γλωσσικά επίπεδά της. Ένα τέτοιο κενό έρχεται να καλύψει η μελέτη της γλωσσολόγου Γεωργίας Κατσούδα, Το γλωσσικό ιδίωμα των Κυθέρων. Περιγραφή και ανάλυση (έκδοση της Εταιρείας Κυθηραϊκών Μελετών).

Η μελέτη της κ. Κατσούδα αποτελεί μια εμπεριστατωμένη συγχρονική περιγραφή της κυθηραϊκής γλωσσικής ποικιλίας σ' όλα τα γλωσσικά επίπεδα. Επιχειρείται, για πρώτη φορά, η επιστημονική ανάλυση ρέοντος προφορικού ιδωματικού λόγου, για τον εντοπισμό και την καταγραφή όλων εκείνων των γλωσσικών φαινομένων που συνθέτουν το ιδίωμα των Κυθέρων. Η κ. Κατσούδα μελέτησε παλαιότερες ηχογραφήσεις, ενώ παράλληλα συγκέντρωσε υλικό από χειρόγραφα γλωσσολογικών αποστολών που είχαν γίνει από άλλους ερευνητές πριν δεκαετίες, από γλωσσάρια του κυθηραϊκού ιδιώματος, από τα έργα τοπικών λογοτεχνών, από τον κυθηραϊκό τύπο.

Στόχοι της μελέτης της είναι:

- η συστηματική και πλήρης συγχρονική περιγραφή του κυθηραϊκού ιδιώματος σε όλα τα γλωσσικά επίπεδά του και η αναθεώρηση απόψεων που μέχρι σήμερα θεωρούσαν αυθαίρετα το ιδίωμα των Κυθέρων ταυτόσημο του κρητικού ή του μανιάτικου ιδιώματος. Κι αυτό γιατί, μπορεί η γεωγραφική θέση των Κυθέρων, ανάμεσα στην Κρήτη και τη Μάνη, να διαμόρφωσε καθοριστικά τη γλωσσική ταυτότητα του κυθηραϊκού ιδιώματος, αλλά δεν γίνεται να παραγνωριστεί η κοινή ιστορία που μοιράζονται τα Κύθηρα με τα υπόλοιπα Επτάνησα (βενετοκρατία για παραπάνω από τέσσερις αιώνες, αγγλοκρατία, γαλλοκρατία και ρωσοκρατία).
 - η διάσωση του κυθηραϊκού ιδιώματος, πριν αυτό χαθεί. Κι αυτό γιατί όλα τα νεοελληνικά ιδιώματα, έτσι κι αυτό βρίσκεται σε φάση υποχώρησης
 - η σύγκριση του κυθηραϊκού ιδιώματος με άλλα συγγενή, όπως τα ιδιώματα των Επτανήσων, της Μάνης, της Κρήτης και των Κυκλάδων, ώστε να εξακριβωθούν βάσει πλέον συγκεκριμένων δεδομένων, οι διαδιαλεκτικές αλληλεπιδράσεις.
 - η καταγραφή αλεξικογράφησης λέξεων αλλά και η ετυμολογηση μεγάλου αριθμού λέξεων.
- Το έργο συνοδεύεται από cd με ηχογραφήσεις γνήσιου ιδωματικού λόγου.

Στις 28 Ιουλίου πραγματοποιείται η παρουσίαση του βιβλίου της Γεωργίας Κατσούδα, «Το Γλωσσικό Ιδίωμα των Κυθέρων» από την Εταιρεία Κυθηραϊκών Μελετών σε συνεργασία με το Βιβλιοπωλείο «Βιβλιόγατος» και τον Σύλλογο Φρατσίων στο Δημοτικό Σχολείο στα Φράτσια.

ΦΑΤΟΥΡΑΔΑ, ΟΠΩΣ ΠΑΛΙΑ

ΣΤΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ STAVROS στη Χώρα θα μπορείτε να αγοράσετε τη γνήσια ΦΑΤΟΥΡΑΔΑ γεμάτη από τα υπέροχα αρώματα της κανέλας και του γαρύφαλου, που είναι η συνέχεια της παλιάς συνταγής που έφτιαχνε εδώ και 150 χρόνια η οικογένεια του Βρεττού στο Λιβάδι.

Η παράδοση συνεχίζεται!

STAVROS, Χώρα,

τηλ.: 6976.680884, 27360-31857

COSMO service

Επισκευές επαγγελματικών & οικιακών ηλεκτρικών συσκευών • κεραίες • δορυφορικές εγκαταστάσεις • ενοικίαση & πώληση ηχητικών εγκαταστάσεων

Panayiotis Kominos 6978.29.20.04
Tel: 27360.33.909

ΝΕΡΟ: ΠΟΛΥΣΗΜΑΝΤΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΤΩΝ ΚΥΘΗΡΩΝ

του Μάρκου Μεγαλοοικονόμου, γεωλόγου

ΤΟ ΝΕΡΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ένα πολυσήμαντο στοιχείο της φύσης των Κυθέρων. Συνήθως όταν αναφερόμαστε σ' αυτό επικεντρωνόμαστε στη σημασία του για την εκπλήρωση των βιοτικών αναγκών των κατοίκων και των καθημερινών τους, της κληρίδας και της πανίδας του νησιού. Πέρα όμως από αυτήν την πολύ καθοριστική λειτουργία του, αποτελεί έναν παράγοντα διαμόρφωσης της ενδιαφέρουσας και ιδιαίτερης τοπιογραφίας- γεωμορφολογίας των Κυθέρων. Σε συνδυασμό με τις μακράιωνες ενεργές ανοδικές τεκτονικές κινήσεις που υφίσταται το νησί, διαμορφώνει με την ενέργειά του πολλούς εκτενείς λεκάνες, δενδρόμορφες κοιλάδες και ρέματα. Κάποια από αυτά μάλιστα, όπως του Μυλοποτάμου και του Καραβά, έχουν συνεχή ροή. Κατά το προηγούμενο έτος 2016, τα Κύθηρα βίωσαν μια παρατεταμένη επώδυνη ψευδρία, που είχε να παρουσιαστεί πολλή δεκαετία. Πηγάζια στέρεψαν από νωρίς, παραγωγικές Δημοτικές υδρευτικές γεωτρήσεις βγήκαν εκτός λειτουργίας, στους οικισμούς εφαρμόστηκαν πολύωρες και δυσάρεστες διακοπές στην υδροδότηση. Ακόμα και τα παραδοσιακά ανθεκτικά στην ξηρασία είδη, όπως οι ελιές, οι σκληρόφυλλοι θάμνοι κ.ά., έφθασαν στα όρια της αντοχής τους. Αθυσιδωτός ήταν και ο επηρεασμός του ζωικού βασιλείου, με αποτέλεσμα να έχουμε σημαντικές ζημιές στη μελισσοτροφία και γενικότερα στα ζώα που εξαρτώνται από τη βλάστηση. Ίσως ήταν η πρώτη φορά στα νεότερα χρόνια που βιώσαμε στα Κύθηρα κάτι που δεν έχουμε συνειδητοποιήσει όσο θα έπρεπε: ότι το νερό και ιδίως το πόσιμο νερό δεν αποτελεί έναν ανεξάντλητο πόρο της φύσης.

Ίσως λοιπόν ήρθε η ώρα να προβληματιστούμε και να αναλάβουμε δράση για την αντιμετώπιση πιθανών κλιματικών αλλαγών και ακραίων καιρικών φαινομένων, όπως η ξηρασία. Στα πλαίσια της αειφόρου διαχείρισης των υδάτινων πόρων του νησιού, προκύπτει μέσο-μακροπρόθεσμα η ανάγκη για την κατάρτιση ενός ολοκληρωμένου σχεδίου διαχείρισης. Βασικός σκοπός του παραπάνω σχεδίου θα είναι η διερεύνηση του υδρολογικού ισοζυγίου ανάμεσα στη ζήτηση και στην προσφορά διαθέσιμου νερού, τόσο στις επί μέρους σημαντικότερες υδρολογικές λεκάνες, όσο και συνολικά στο νησί. Απώτερος στόχος του σχεδίου θα είναι η αξιοποίηση των παραπάνω δεδομένων για την ορθολογική χρήση του

πόρου και την κατάρτιση σχεδίων αντιμετώπισης πλημμυρικών φαινομένων και καταστάσεων ξηρασίας. Όσον αφορά τη ζήτηση απαραίτητο είναι να διερευνηθούν και να ληφθούν υπ' όψη όλες οι παρούσες και μελλοντικές ανάγκες των χρηστών νερού, δηλαδή η υδρευτική και αρδευτική χρήση και οι αναγκαίες παροχές ύδατος για την εύρυθμη λειτουργία των οικοσυστημάτων του νησιού. Σε σχέση με τη διερεύνηση της προσφοράς πρέπει να εκπονηθεί υδρολογική και υδρογεωλογική μελέτη σε επίπεδο νήσου, η οποία ενδεικτικά θα έχει τους ακόλουθους σκοπούς:

- Τον προσδιορισμό των επί μέρους υδρολογικών-υδρογεωλογικών λεκανών του νησιού και την εκτίμηση του υδατικού ισοζυγίου τους.
- Τη διερεύνηση των συνολικά διαθέσιμων αποθεμάτων νερού, υπόγειων αλλά και επιφανειακών. Ειδικά για τις επιφανειακές απορροές εκτιμούμε ότι μεγάλο μέρος παραμένει αναξιοποίητο και είναι αναγκαίο να διερευνηθούν δυνητικές θέσεις συλλογής του (π.χ. μικρά φράγματα).
- Τη συλλογή στατιστικών στοιχείων που αφορούν στις σημερινές αρδευόμενες και μη εκτάσεις, τις καλλιέργειες, την απασχόληση, τον τουρισμό, τα δίκτυα και γενικότερα τις κοινωνικοοικονομικές δραστηριότητες και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων.
- Την αποτύπωση της ποιοτικής και ποσοτικής κατάστασης των υδροφορέων.
- Την καταγραφή των εστιών ρύπανσης. Εκτίμηση των ποσοτήτων και των ποιοτικών χαρακτηριστικών των ρύπων.

Ο Δήμος Κυθέρων μπορεί να λάβει βραχυπρόθεσμα μέτρα για την ορθολογική χρήση του νερού, μερικά από τα οποία αναφέρουμε ενδεικτικά:

- Ενημέρωση των Δημοτών για την αναγκαιότητα εξοικονόμησης υδρευτικού και αρδευτικού νερού. Παρουσίαση μεθόδων υδρευτικής και αρδευτικής οικονομίας χαμηλού κόστους. Κατά την περσινή χρονιά υπήρχε από πλευράς του Δήμου μια εκστρατεία ενημέρωσης με έντυπο υλικό και δελτία τύπου για τα θέματα εξοικονόμησης του νερού, η οποία πρέπει να συνεχιστεί από πολύ νωρίς και αυτήν τη χρονιά.
- Εφαρμογή κατάλληλης τιμολογιακής πολιτικής με στόχο τον περιορισμό της σπατάλης και την αποθάρρυνση των Δημοτών ως προς τη χρήση πόσιμου υδρευτικού νερού (υψηλής ποιότητας) ως αρδευτικού νερού.
- Θέσπιση οικονομικών κινήτρων προς τους Δημότες για την κατασκευή υδατοδεξαμενών συλλογής βρόχινων νερού (στερνες), ειδικά στις νέες οικοδομές (π.χ. έκπτωση για κάποια έτη στους λογαριασμούς ύδρευσης).
- Εγκατάσταση σε όλες τις Δημοτικές γεωτρήσεις πιεζομέτρων, οργάνων για τη συστηματική παρακολούθηση της στάθμης των γεωτρήσεων. Εγκατάσταση υδρομετρητών σ' αυτές, εφόσον δεν υπάρχουν, για τον καλύτερο έλεγχο των παροχών και των απωλειών δικτύου.

Βέβαια και ο καθένας από εμάς μπορεί να κάνει μικρές παρεμβάσεις εξοικονόμησης, όπως ρύθμιση στο καζανάκι της τουαλέτας, επισκευή πιθανών διαρροών στο οικιακό δίκτυο, εγκατάσταση μπαταριών εξοικονόμησης νερού κ.λπ.

Σε κάθε περίπτωση δεν πρέπει να ξεχνάμε μια από τις βασικότερες περιβαλλοντικές αρχές. Αυτή της πρόληψης. Ή πιο απλά, για να θυμηθούμε ένα παλαιό σύνθημα: «Προσέχουμε για να έχουμε». Και μια προτροπή προς τους επισκέπτες του νησιού: Παρακαλούμε και όλους τους επισκέπτες μας, ιδιαίτερα τους καλοκαιρινούς μήνες, να περιορίζουν τη σπατάλη νερού για να χαιρόμαστε τα Κύθηρα όλοι μας χωρίς προβλήματα νερού.

Ευχαριστώ τον Υδρογεωλόγο του ΙΓΜΕ κ. Κων/νο Κοντοδήμο για τις συμβουλές και τις επιστημονικές του.

«ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ» GLASS BOTTOM

ΑΥΤΟΣ Ο ΕΥΛΟΓΗΜΕΝΟΣ από το Θεό και τη φύση τόπος, το νησί των Κυθέρων, έχει πολλή συγκριτικά πλεονεκτήματα που εμείς που τα ζούμε δεν δίνουμε μεγάλη σημασία. Ο επισκέπτης που μπορεί να συγκρίνει όμως με άλλα νησιά καταλαβαίνει τη διαφορά αμέσως.

Ένα απ' αυτά είναι η περιήγηση στη βραχονοσίδα της Χύτρας αλλά και σε άλλες παραλίες με το θρυλικό, πια, πλοίο «Αλέξανδρος» που όλοι το γνωρίζουν ως «Glass bottom». Συνήθως σε άλλα νησιά μια παρόμοια περιήγηση είναι διαδικασία ρουτίνας, απρόσωπη και αυστηρά «μπίζνα». Το project «Glass bottom» όμως είναι εξ ολοκλήρου ανθρωποκεντρικό και βασίζεται μόνο στο μεράκι, την αγάπη, το πάθος και την τρέλα του καπετάνιου Σπύρου.

Η διαδρομή είναι πανέμορφη από μόνη της αλλά αυτός ο άνθρωπος τη μετατρέπει σε πανηγύρι. Αυτοσχεδιάζει κάθε φορά, αφουγκράζεται και αισθάνεται τους ανθρώπους και τους κάνει να γελάνε και να περνάνε πολύ καλά. Μια βραχονοσίδα με υπέροχα νερά και χρώματα, μπάνιο και παιχνίδι, ξενάγηση με αστεία και το σπουδαιότερο: ένας άνθρωπος που λατρεύει τη δουλειά του, αν μπορούμε να το πούμε δουλειά, που δίνει όλη την ενέργειά του, το πάθος του και την τρέλα του σ' αυτό που κάνει.

Απέναντι στην οικονομική κρίση και τις τεράστιες ηθικοοικονομοπολιτικές δυσκολίες για τη χώρα μας το νησί έχει να αντιπαραθέσει ένα μοναδικό συγκριτικό πλεονέκτημα: ανθρώπους σαν τον Σπύρο Κασσιμάτη.

Για κρατήσεις: 6974-022079

ΓΕΥΣΑΣΘΕ ΚΑΙ ΙΔΕΤΕ ΟΤΙ ΗΔΥ ΤΟ ΜΕΛΙ ΜΑΣ

Η ΜΕΛΙΣΣΑ ΕΜΦΑΝΙΖΕΤΑΙ στον πλανήτη μας στην αρχή της τριτογενούς εποχής. Πολύ νωρίτερα από τον άνθρωπο. Η εξαιρετική οργάνωση της κυψέλης και η αξιοζήλευτη παραγωγική δραστηριότητα των μελισσών ήταν το ερέθισμα για να μετατρέψουν τη μέλισσα σε σύμβολο τέχνης, οργάνωσης, οικονομίας, τάξης, αγνότητας. Στοιχεία ικανά να εμπνεύσουν συμπεριφορά ατόμων και κρατών.

Η σημασία του μελιού ως γλυκαντικού στοιχείου και η χρήση και των άλλων μελισσοκομικών προϊόντων όπως το κερί οδήγησαν τους αρχαίους λαούς της Μεσογείου από πολύ νωρίς στη συστηματική μελισσοκομία.

Τα πρώτα στοιχεία για την ύπαρξη της συστηματικής μελισσοκομίας που μας είναι γνωστά προέρχονται από την Αίγυπτο. Σε ανάγλυφο στο Ιερό του Ήλιου στην Γκίζα από την 5η Δυναστεία (2480-2350 π.Χ.) απεικονίζεται η συλλογή μελιού και άλλης εργασίας σχετικά με το μέλι. Από τα χρόνια του Νέου Βασιλείου (1470-1445 π.Χ.) σε τοιχογραφία από τάφο υπάρχουν μελισσοκομικές παραστάσεις. Οι κυψέλες που παριστάνονται εκεί είναι πήλινα κυλινδρικά δοχεία τοποθετημένα σε οριζόντια διάταξη. Ο τύπος αυτής της κυψέλης χρησιμοποιήθηκε και στην Ανατολική Κρήτη, καθώς και σε άλλα νησιά του Αιγαίου, μέχρι τον προηγούμενο αιώνα.

Το μέλι αποτελούσε βασικό συστατικό για την παραγωγή φαρμάκων στην Αίγυπτο, την Αρχαία Ελλάδα και τη Ρώμη. Στην Ελληνική μυθολογία, η μέλισσα κατέχει σημαντική θέση. Είναι σύμβολο του θανάτου και της αναγέννησης της ψυχής και συνδέεται με τη λατρεία πολλών θεών. Οι μέλισσες θεωρούνται ιέρειες του Μαντείου των Δελφών με μαντικές ικανότητες. Ορισμένες πόλεις

υιοθετούν τη μέλισσα ως νομισματικό τύπο και άλλες ως σύμβολο.

Από την αρχαιότητα ήταν γνωστή η συγκομιδή μελιού από μέλισσα που ζούσαν ελεύθερα σε κοιτότρες βράχων, σε σπηλιές και σε κουφάδες δένδρων. Σε πινακίδες Γραμμικής Β γραφής της Κνωσού, των Μυκηνών, και της Πύλου υπάρχουν πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με την παρασκευή αρωμάτων και αλοιφών με την προσθήκη μελιού.

Κυψέλες μέσα σε βελανιδιές αναφέρει ο Ησίοδος. Το μέλι αποτελεί για τον Όμηρο γλυκαντική ουσία και συνοδεύει τις σπονδές που τιμούν τους νεκρούς ήρωες. Ο Οδυσσεύς για να ακούσει το μαγευτικό τραγούδι των Σειρήνων θα δεθεί ο ίδιος στο κατάρτι ενώ θα βουλώσει τα αυτιά των συντρόφων του με κερί μελισσών. Στην Ιλιάδα μόλις ο Νέστορας τελείωσε τα λόγια του προς τους Αργίτες, εκείνοι πετάχτηκαν όπως: «όταν βδέχεις σμάρια μέλισσες πυκνά να ξεπορτίσουν, και όλο καινούργιες ξεπετάγονται μες' απ' τον τρύπιο βράχο, και στους ανθούς τους ανοιξιάτικους τσαμπιά πετάνε». Γνωστοί είναι και οι μύθοι του Αισώπου.

Οι διαπιστωμένες συναλλαγές των Κυθήρων με την Αίγυπτο του Φαραώ Ουσέρκαφ από το 2494 π.Χ. αλλά και με όλες τις ελληνικές περιοχές, Μινωίτες, Μυκηναίους, Αθηναίους, Σπαρτιάτες, κ.ά. επηρέασαν σίγουρα και τη μελισσοκομική τέχνη. Το νησί προσφερόταν για την παραγωγή εξαιρετικού μελιού, κάτι που δεν θα το αγνοούσαν. Ο φιλόσοφος Ηρακλείδης ο Ποντικός τον 4ο αιώνα π.Χ., αναφέρει τις διατροφικές συνήθειες των Κυθηρίων. Τυρί, σύκα, κρασί και μέλι ήταν στις προτιμήσεις τους.

Το σημαντικότερο σημείο που μπορούμε να σταθούμε και να κατανοήσουμε την έκταση της άνθισης της μελισσοκομικής τέχνης είναι ο τύπος της κυψέλης που χρησιμοποιήθηκε από τότε μέχρι τα μέσα του 20ού αιώνα. Η καταγραφή των παραδοσιακών κυψελών σε όλη την Ελλάδα μας δίνει πάρα πολλούς τύπους

του Γιάννη Πρωτοψάλη

κυψελών. Και είναι αποτέλεσμα της έμπνευσης των μελισσοκόμων σύμφωνα με τα μέσα και υλικά που είχαν στη διάθεσή τους για τη δημιουργία τους. Όλες αυτές οι κυψέλες είχαν ένα κοινό σημείο. Για να επιθεωρηθεί το μέλι ή για να τρυγηθεί το

- Το 1862 στην έκθεση της Κέρκυρας και το 1863 στη Διεθνή Έκθεση του Λονδίνου, τα Κύθηρα διακρίθηκαν για το μέλι τους (Γεώργιος Λεονταίνης).
- Ο Βασιλιάς Γεώργιος χρησιμοποίησε το εξαιρετικό μέλι των Κυθήρων ως δώρο προς τον τσάρο της Ρωσίας.
- Τη δεκαετία του 1930 πρωτοπόροι Κυθηριοί μελισσοκόμοι έφτασαν μέχρι τη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης και απέσπασαν χρυσά βραβεία. Γεώργιος Σάμιος στην 5^η ΔΕΘ το 1930, οι Γεώργιος και Ιωάννης Σάμιος το 1931 στην 6^η ΔΕΘ και το 1934 πάλι στην ΔΕΘ ο Χρήστος Φατσέας.
- Το 2006 η οργάνωση Tera Madre συμπεριέλαβε το μέλι των Κυθήρων και το μελισσοκόμο Γιάννη Πρωτοψάλη στο βιβλίο της με τα καλύτερα προϊόντα στον κόσμο.
- Το 2011 βραβείο ποιότητας πάλι στην οικογένεια Πρωτοψάλη από την εφημερίδα *Καθημερινή* και το περιοδικό *Γαστρονόμος*.

μέλι έπρεπε να καταστραφεί η φωλιά (οι κηρήθρες).

Η Κυθηραϊκή κυψέλη διαφοροποιείται και πρωτοπορεί. Είναι η πρώτη κυψέλη στον κόσμο που δίνει τη δυνατότητα της επιθεώρησης των κηρήθρων, τον τεχνητό πολυαπλοασισμό και την επιλογή των κηρήθρων που θα τρυγηθούν. Κάτι που δεν συμβαίνει με τις οριζόντιες κυψέλες της Αιγύπτου ή της Ανατολικής Κρήτης αλλά και στους άλλους τύπους κυψελών της υπόλοιπης Ελλάδας αλλά και του κόσμου.

Η καινοτόμα Κυθηραϊκή κυψέλη χρησιμοποιήθηκε σίγουρα από την εποχή του Αριστοτέλη (384-322 π.Χ.). Ο Αριστοτέλης στο βιβλίο του *Περί Ζώων Ιστορία* περιγράφει με πολλές λεπτομέρειες τη ζωή και τη συμπεριφορά της μέλισσας, γεγονός που αποδεικνύει ότι χρησιμοποίησε για τις παρατηρήσεις του κυψέλες με κινητές κηρήθρες. Δηλαδή κυψέλες σαν αυτές των Κυθήρων, που χρησιμοποιήθηκαν όμως και σε άλλες περιοχές, όπως Αττική, Κέα, Λακωνία, Δ. Κρήτη.

Η πρώτη γραπτή πηγή για την ύπαρξη τέτοιων κυψελών στην Καισαριανή είναι το 1678 από το Γάλλο γιατρό Jacob Spon στο βιβλίο του *Voyage d'Italie, de Dalmatie, de Grèce et du Levant*. Στα Κύθηρα υπήρχε η μοναδική λαξευμένη με πέτρα μεταφερόμενη κυψέλη (γούρνα) αλλά και λαξευμένες γούρνες – κυψέλες σε βράχο. Όλες όμως με κινητή κηρήθρα.

Τα Κύθηρα αποτελώντας έναν ιδεατό τόπο Έρωτα και Μυστηρίου προσέληκαν πολλούς περιηγητές, οι οποίοι μας άφησαν πολύτιμες πληροφορίες. Μεταξύ άλλων αναφέρονται πολλές φορές και στα προϊόντα του νησιού όπως το μέλι που το χαρακτηρίζουν εξαιρετικό. Ο Γενικός Πρόξενος της Γαλλίας στα Ιόνια νησιά το 1789 Andre Grasset Saint-Sauveur μεταξύ άλλων αναφέρει: *συλλέγουν επίσης μικρή ποσότητα άριστου μελιού, το οποίο κάνουν επί το πλείστον δώρο στους φίλους τους*. Επίσης αναφέρεται και σε ένα έθιμο γάμου. Η πεθερά αφού καλωσορίσει τη νύφη, της δίνει να μοιραστεί με τον άντρα της μικρό άρτο ζυμωμένο με μέλι και τους εύχεται: *«όπως οι μέλισσες που συνεχώς φέρνουν το μέλι στις κυψέλες να φέρετε κι εσείς την αφθονία στην οικογένειά σας»*.

Ο Γάλλος J.P. Bellaire το 1797-1799 αναφέρει την παραγωγή κεριού. Αν και το κερί δεν έχει διαφορετικά ποιοτικά χαρακτηριστικά από τόπο σε τόπο, οι Κυθηριοί της Σμύρνης και Κωνσταντινούπολης ζητούσαν να τους στείλουν κερί από τα Κύθηρα:

«Προς τους ιερείς της ιεράς Μονής Μυριτίδων Παρακαλείσθε ν' αποστείλτε μία οκά κηρού κιτρίνου (τυπάρι) εξ εκείνου το οποίον έχετε εις την μονή διότι θα το χρησιμοποιήσουμε εις την Ιεράν εικόνα μη υπάρχοντος ενταύθα τοιούτου καθαρού. Διά πρώτης ευκαιρίας το αποστείλτε κρατήστε δε την παρούσαν όταν θα λογαριασθώμεν.

Πόλη 28 Φεβρουαρίου 1903, Ο Πρόεδρος της Επιτροπής»

Ο Γεώργιος Λεονταίνης, στο βιβλίο του *The Island of Kythera a Social History (1700-1863)* αναφέρει «ότι στις αρχές του 16ου αιώνα υπήρχε φόρος στις μέλισσες αλλά απέδιδε λίγα έσοδα. Τη μελισσοκομία ασκούσαν όσοι ζούσαν σε περιοχές που είχε πολύ θυμάρι και η ποιότητα του μελιού ήταν εξαιρετική. Οι ευγενείς του νησιού εξασφάλιζαν το μέλι τους από τέτοιες περιοχές. Παρήγαγαν όμως και άλλα μέλια χαμηλότερης ποιότητας. Επειδή το μέλι ήταν σπάνιο, οι χωρικοί το καταναίωναν με λιτότητα».

Το καλό μέλι των Κυθήρων εξακολουθεί να είναι λιγιστό. Γίνεται όμως προσπάθεια να διατηρηθεί την ποιότητα και τον χαρακτήρα, που διαχρονικά τού έδωσε τη φήμη του καλύτερου μελιού.

ΕΠΑΝΑΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΠΗΓΑΔΙΟΥ

Ένα αίτημα των κατοίκων Παλαιόπολης και του Αβδήμωνα για την επαναλειτουργία του κοινοτικού πηγαδιού Παλαιόπολης παίρνει σάρκα και οστά. Με τη στήριξη του Δήμου μας για την προμήθεια υλικών και με τη βοήθεια των εθελόντων μας έγιναν

οι παρακάτω εργασίες: καινούργιος ηλεκτρολογικός φωτισμός, αντικατάσταση πυροσβεστικού κρουνού για τροφοδοσία πυροσβεστικών οχημάτων, επιπλέον βάνα για τροφοδοσία βυτιοφόρων οχημάτων, προμήθεια και εγκατάσταση καινούργιας πετρελαιομηχανής με πομώνα (δωρεά του συμπατριώτη μας κ. Ποιυχρόνη Τουρλομούση), η οποία μας δίνει επιπλέον αυτονομία ακόμα και σε περίπτωση διακοπής ρεύματος αφού μπορεί να τροφοδοτεί τη δεξαμενή Παλαιόπολης-Αβδήμωνα με επαρκή ποσότητα νερού. Ασπίδα στον εσωτερικό και εξωτερικό χώρο, απολάσωση, χλωρίωση και τέλος ενεργοποίηση της ηλεκτρικής αντλίας που υπήρχε και που μπορεί να ανταποκριθεί στις ανάγκες ύδρευσης των οικισμών. Αξίζει να σημειωθεί πως όλες οι παραπάνω εργασίες έγιναν από τους εθελόντες μας αφιλοκερδώς.

Αξίζει ένα μεγάλο ΜΠΡΑΒΟ σε όλους όσοι βοήθησαν και στήριξαν τις εργασίες!

Γιώργος Σκλάβος

Πρόεδρος Δημοτικής Κοινότητας Παλαιόπολης-Αβδήμωνα

BELVEDERE
PIZZA RESTAURANT

Απολαύστε το πιο νόστιμο φαγητό
στο καλύτερο μπαλκόνι των Κυθήρων!

ανοιχτά από τις 2.00 το μεσημέρι
τηλ: 27360.31892

ΕΝΑΣ ΙΔΑΝΙΚΟΣ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ

των Νίκου Τσιόπεθα και Χρήστου Μπαρμπούτη φωτο: Τόνια Γαλήνη/Ορνιθολογική

ΤΟ ΝΗΣΙ ΤΩΝ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ, ευρισκόμενο μεταξύ του νοτιότερου άκρου της ηπειρωτικής Ελλάδας και της Κρήτης, αποτελεί για ένα πλήθος μεταναστευτικών πουλιών το πρώτο κομμάτι στεριάς που συναντούν μετά από την αναχώρησή τους από την Αφρική (κατά την εαρινή μετανάστευση) ή το εφιαλτήριό τους για τις περιοχές διαχείμασης στον μακρινό νότο (φθινοπωρινή μετανάστευση). Συνολικά, 223 είδη πουλιών έχουν καταγραφεί στο νησί από τον Ορνιθολογικό Σταθμό Αντικυθήρων, τα περισσότερα εκ των οποίων μεταναστευτικά. Κάποια από αυτά δε, αποτελούν πρώτες ή ακόμα και μοναδικές παρατηρήσεις για την Ελλάδα, καθιστώντας έτσι τα Αντικύθηρα ιδανικό προορισμό για τους παρατηρητές πουλιών.

Μαυροπετρίτες πλένονται

Κατά την ανοιξιότικη μετανάστευση, τα περισσότερα είδη που απαντούν στο νησί, πιθανότατα έχουν να τραφούν τέσσερις ή πέντε μέρες, από τη στιγμή δηλαδή που ξεκίνησαν το ταξίδι τους από τη ζώνη του Σάχελ στην υποσαχάρια Αφρική. Έτσι, φτάνουν

Η παγίδευση γίνεται με ειδικά δίκτυα

εξαντλημένα στα Αντικύθηρα τα οποία αποτελούν για αυτά μια πραγματική σανίδα σωτηρίας, κρίσιμη για την επιβίωσή τους. Το φθινόπωρο πάλι, το νησί αποτελεί τον τελευταίο σταθμό ανεφοδιασμού για τα πουλιά που έχουν να ξεπεράσουν το εμπόδιο των

Αμπελουργός με δακτυλίωση

2500χμ που τους θέτει ο συνδυασμός Μεσογείου και Σαχάρας. Ακόμα, καθώς το νησί βρίσκεται μεταξύ ηπειρωτικής Ελλάδας και Κρήτης, συγκεντρώνει ένα μεγάλο αριθμό αρπακτικών πτηνών. Τα αρπακτικά και τα πελαργόμορφα, γενικά, ακολουθούν σταθερές διαδρομές και προσπαθούν να αποφεύγουν τη διάσχιση μεγάλων θαλάσσιων εκτάσεων, οδηγούμενα έτσι σε στενά περάσματα τα οποία ονομάζονται «στενωποί» (bottlenecks). Τα Αντικύθηρα είναι χαρακτηρισμένα ως μια από τις κύριες μεταναστευτικές στενωπούς της Ευρώπης και ως η σημαντικότερη της Ελλάδας. Αρκετές χιλιάδες αρπακτικών περνούν από το νησί, κυρίως κατά τη φθινοπωρινή μεταναστευτική περίοδο, οπότε και κάποιος μπορεί να δει σμήνη με δεκάδες αρπακτικά να γυροπετούν. Την άνοιξη η μετανάστευση των αρπακτικών δεν έχει την ίδια μεγάλη ένταση, αλλά παρόλα αυτά παραμένει σημαντική τόσο σε αριθμό ατόμων όσο και σε ποικιλία ειδών.

Επιπρόσθετα, τα Αντικύθηρα αποτελούν μια από τις σημαντικότερες περιοχές για την αναπαραγωγή του Μαυροπετρίτη (Βαρβάκι, Falco eleonora), σε παγκόσμιο επίπεδο. Ο Μαυροπετρίτης είναι ένα μεταναστευτικό είδος γερακιού το οποίο αναπαράγεται σε αποικίες στα νησιά και τις βραχονησίδες της Μεσογείου και διαχειμάζει στην μακρινή Μαδαγασκάρη. Η Ελλάδα είναι η σημαντικότερη χώρα για το είδος, καθώς φιλοξενεί πάνω από το 80% του παγκόσμιου πληθυσμού, κυρίως στο Αιγαίο. Στην ευρύτερη περιοχή των Αντικυθήρων αναπαράγονται πάνω από 400 ζευγάρια τα οποία φωλιάζουν στους απρόσιτους γκρεμούς. Ο λόγος για τον οποίο τα Βαρβάκια επέλεξαν τον τόπο αυτό για την αναπαραγωγή τους, οφείλεται στην πληθώρα πουλιών κατά τη φθινοπωρινή μετανάστευση. Ο Μαυροπετρίτης, σε αντίθεση με τα άλλα πουλιά, δε φωλιάζει την άνοιξη αλλά γεννά τον Αύγουστο έτσι ώστε να εκμεταλλευτεί την αφθονία τροφής που παρέχει η φθινοπωρινή μεταναστευτική περίοδος για την ανατροφή των νεοσσών του. Κάθε χρόνο τα Βαρβάκια επιστρέφουν στον τόπο όπου γεννήθηκαν για να αναπαρχθούν και οι μαύρες σιλουέτες τους καθώς κυνηγούν στους γκρεμούς αποτελούν χαρακτηριστική καθημερινή εικόνα του νησιού.

Τέλος, στις απρόσιτες νησίδες και την πλούσια θαλάσσια περιοχή γύρω από τα Αντικύθηρα, συναντάμε πελαγικά πουλιά όπως οι Αρτέμιδες και οι Μύχοι, τα οποία διασχίζουν τεράστιες εκτάσεις προς εύρεση τροφής. Στη θαλάσσια περιοχή μεταξύ Κυθήρων και Αντικυθήρων έχουν καταγραφεί μεγάλες συγκεντρώσεις από αυτά τα πουλιά να τρέφονται με ψάρια και κεφαλήποδα μαζί με άλλα θαλασσοπούλια και κητώδη.

Corte O. SUITES

Το Corte O είναι χτισμένο στην πιο ήσυχη και γραφική συνοικία της Χώρας, στο Βούργο, λίγα μέτρα από το Κάστρο. Το κτήριο, που χρονολογείται από το 18ο αι., μετατράπηκε το 2006 σε ξενοστάσιο. Αποτελείται από 3 μεγάλες σουίτες και ένα δίκλινο δωμάτιο με μεγάλες βεράντες και υπέροχη θέα.

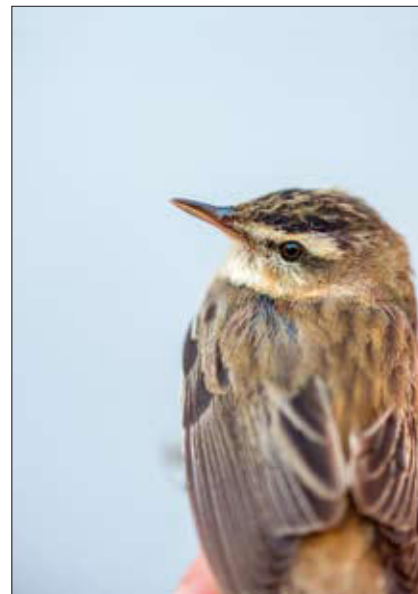
ΧΩΡΑ ΚΥΘΗΡΩΝ
τηλ. 2736-0-39139
τηλ.-fax: 2736-0-39130
κιν.: 6947-627353
e-mail: info@corteo.gr
www.corteo.gr

Ορνιθολογικός Σταθμός Αντικυθήρων

Ο ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ (ΟΣΑ) αποτελεί έως σήμερα

τον μοναδικό του είδους του στην Ελλάδα, πραγματοποιώντας δειγματοληψίες σταθερής έντασης με τη μέθοδο των δακτυλιώσεων κατά την εαρινή και φθινοπωρινή μεταναστευτική περίοδο και παρακολουθήση της μετανάστευσης των αρπακτικών κάθε φθινόπωρο. Λειτουργεί από την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, η οποία και αποτελεί τον εταίρο για την Ελλάδα, του BirdLife International. Ο ΟΣΑ δραστηριοποιείται στο νησί των Αντικυθήρων, τις παρακείμενες νησίδες Πρασονήσι και Λαγούβαρδος και την ευρύτερη θαλάσσια περιοχή.

Η ορνιθολογική έρευνα στα Αντικύθηρα ξεκίνησε από την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία το 1997, ενώ τρία χρόνια αργότερα (2000) ιδρύθηκε ο ΟΣΑ με την υποστήριξη του

Καθαροποταμίδα

ιδρύματος Α.Γ. Λεβέντη. Το κτήριο του ΟΣΑ ήταν το παλιό Δημοτικό σχολείο του νησιού, που παραχωρήθηκε ευγενικά από την τοπική Κοινότητα και αναστηλώθηκε από την Ορνιθολογική. Έκτοτε, ερευνητές και εθελοντές εργάζονται στα Αντικύθηρα κάθε άνοιξη και φθινόπωρο, πάντοτε με την ανεκτίμητη συνεργασία των κατοίκων και την υποστήριξη του Δήμου.

Κύριο σκοπό του ΟΣΑ αποτελεί η παρακολούθηση και μελέτη της μετανάστευσης των πτηνών, με ιδιαίτερη εστίαση στην προστασία και διατήρηση των μεταναστευτικών πουλιών σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Επιπρόσθετα, ο ΟΣΑ υποστηρίζει την έρευνα στον τομέα των σπουδών Βιολογικών Επιστημών στην περιοχή δράσης του. Στο πλαίσιο αυτό, συνεργάζεται με περισσότερους από δέκα, διεθνείς και ελληνικούς ακαδημαϊκούς και ερευνητικούς φορείς, καθιστώντας τα Αντικύθηρα το πλέον μελετημένο μέρος στην Ελλάδα όσον αφορά στη μετανάστευση των πουλιών.

Οι κύριες δραστηριότητες του ΟΣΑ είναι: α) Η παρακολούθηση της μετανάστευσης των πουλιών με τη μέθοδο των δακτυλιώσεων, β) η παρακολούθηση της μετανάστευσης των αρπακτικών και γ) η παρακολούθηση των αποικιών του Μαυροπετρίτη και των θαλασσοπουλιών στην περιοχή. Επίσης, το πρόγραμμα του ΟΣΑ υποστηρίζει με τεχνογνωσία και υλικοτεχνική υποδομή την ανάπτυξη των δεξιοτήτων φοιτητών και νέων ερευνητών. Τέλος, προωθεί την περιοχή ως ιδανικό τόπο για δραστηριότητες ορνιθοπαράτηρησης και δακτυλίωσης, αλλά και ως εναλλακτικό τουριστικό προορισμό.

Όλες οι δράσεις του ΟΣΑ στα Αντικύθηρα υλοποιούνται με τη συμμετοχή Ελλήνων και ξένων εθελοντών. Έως σήμερα, πάνω από 300 εθελοντές από χώρες τόσο μακριά όσο η Νέα Ζηλανδία και ο Καναδάς ή ακόμα η Ισπανία και η Ρωσία, έχουν προσφέρει τις υπηρεσίες τους για τους σκοπούς του Σταθμού. Σε ανταμοιβή των προσπαθειών τους, τα Αντικύθηρα τους προσέφεραν ανεπανόληπτες εικόνες φυσικής ομορφιάς μέσα σε ένα ευχάριστο και ανταποδοτικό περιβάλλον συνεργασίας, αφήνοντας σε όλους τις καλύτερες των αναμνήσεων.

Σφηκιάρης σε μετανάστευση

Υποβολές αιτήσεων για εθελοντική εργασία στον ΟΣΑ, μπορούν να γίνουν στον ιστότοπο του προγράμματος (www.ornithologiki.gr/osa) και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, (<https://www.facebook.com/AntikythiraBirdObservatory>) και @AntikythiraBird

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΟΥ ΚΥΘΗΡΑΪΣΜΟΥ

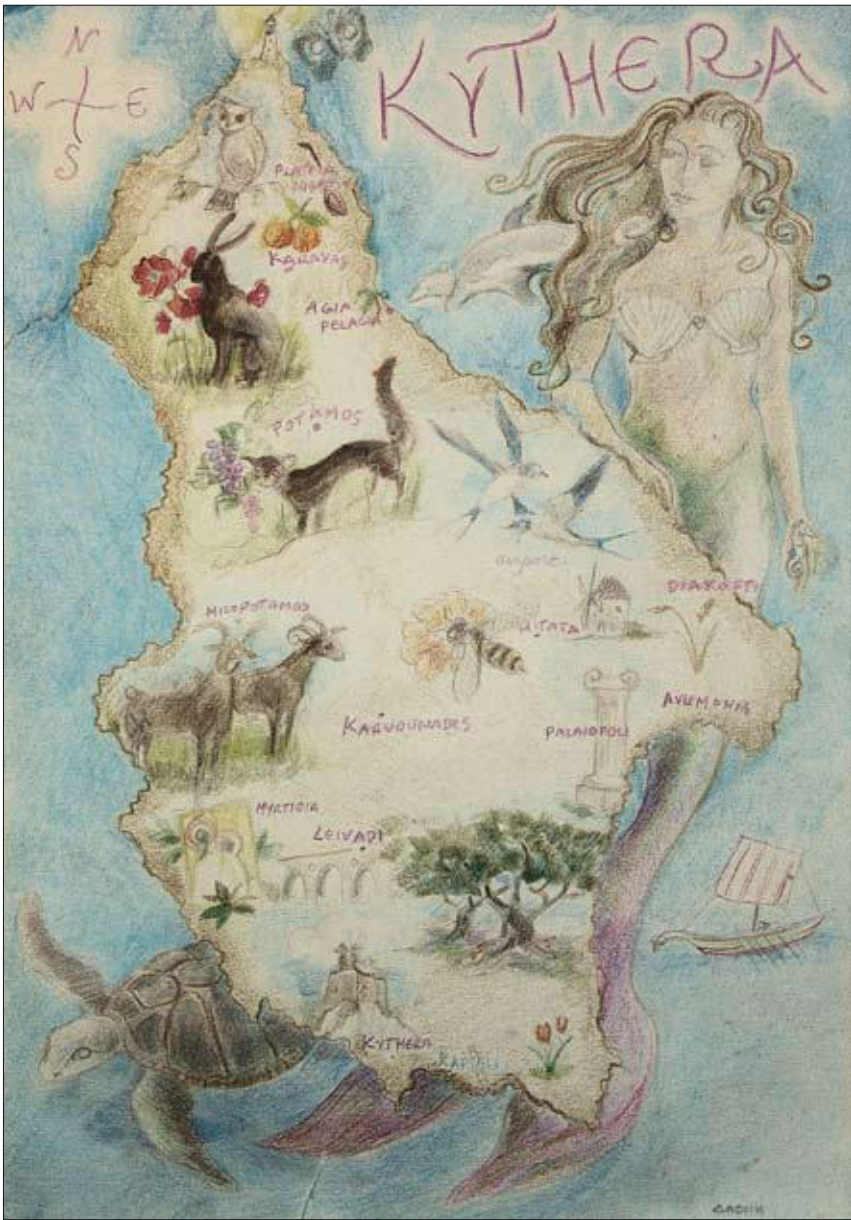
8^ο Διεθνές Συμπόσιο του Κυθηραϊσμού

Νοέμβριος 2018

Μπρισμαπέν, Αυστραλία

Πληροφορίες: Πρόεδρος Ηλίας Μαρολλάος
Τηλ. 0030/210.4599414, e-mail: kytheraismos@gmail.com

GEOGRAPHY & POPULATION

Kythera (Cerigo) is situated 12.5 nautical miles from Cape Malea (Laconia), the southern tip of the Peloponnese. The island is 284 sq.km in area with 66 villages and a population of 3,354.

AUTOMATIC DIALLING CODE

2736-0-

HOW TO GET TO KYTHERA

BY SEA from Piraeus, Gythion & Neapoli • from Neapoli **F/B PORFYROUSA** Neapoli 2734-0-24004 • Kythera 2736-0-31390. Timetable p. 20. **BY PLANE OLYMPIC AIR** 801 801 01 01, 31390, 31848, 33292

TRAVEL AGENCIES

KYTHIRA TRAVEL ferry boat & Olympic Air tickets, Chora, 31390 & Potamos 31848

WHERE TO STAY

HOTELS

AGIA PELAGIA - Kythea Resort, 39150 Pelagia Aphrodite 33926/6979-330086
Maneas Beach 33503/6974-106785
Romantica 33834-5/6944-203656
KAPSALI - Porto Delfino 31940/31941
LIVADI - Aposperides 31790/31925
MYLOPOTAMOS - Athena Resort 31942
APARTMENTS/STUDIOS/VILLAS
CHORA - Corte O 39139/6947-627353
KAPSALI - Avgerinos 31189/31821
KALAMOS - Lusso 39100/6975-876416
Vilana Studios 31910/6944-209409
DRIMONAS - Galini Studios 6977-771296
DOKANA - KERAMOTO - 6932-294169
KALOKAIRINES Violeta 38100 6937-578512

MYLOPOTAMOS - Yiota 6946-753566
MITATA - Aplinori 33010/6977-692745
DIAKOFTI - Agnadi 33648/6948-623466
PLATIA AMMOS - Baveas Apartments 33216 / 6977-835675

RENT A CAR

Cerigo 31363/31030/6976-051279

RENT A BUS

Giorgos Tambakis 6977-344214 33769
Theodoros Stratigos 33439 6944-441482

TAXI

Theodoros Stratigos 33439 6944-441482

PLACES TO VISIT

Paliochora • Karavas • Mylopotamos • Kato Hora • Cave of Agia Sophia • Mitata • Viaradika • Avlemonas • Chora • Kapsali • Paliopoli • Antikythera

BEACHES

Paliopoli • Kaladi • Firi Ammos • Diakofti • Agia Pelagia • Laggada • Platia Ammos • Halkos • Komponada • Melidoni • Lykodimou • Kalamitsi

HIKING PATHS

Sign-posted paths • Path M1: Chora-Kapsali • Path M11: Chora-Livadi • Path M15: Kapsali-Lourantianika • Path M19: Kapsali-Avlemonas • Path M31: Potamos-Paliochora • Path M41: Mylopotamos-Waterfall
www.kytherahiking.com
Kythera Geo-walks. Discover, explore & photograph Kythera's spectacular phenomena with geologist Markos Megaloikonomos. 6973-212898
Pyrgos House Canyoning, Mountain Bike, Sea Kayak Tours - Guided Walks in spring & autumn.
Potamos, 6989-863140

PADI SCUBA DIVING

Kythera Dive Centre - Kapsali 37400, 6944-314152

SEA EXCURSIONS

Kapsali, Alexandros Glass Bottom Boat. Visit secluded beaches, Hytra & Elafonisos. Prior reservation necessary. 6974-022079

HEALTH & FITNESS

ELICHRYSSOS Herbal remedies. Consultations by appointment. Mylopotamos 33224
REIKI Japanese Relaxing Massage. Theodossia Alexandrou, 6974-805834
MUAY THAI - CROSS TRAINING Yiannis Vrotsos, 6980-500881
HAPPINESS YOGA RETREAT Reflection & Rejuvenation, Apostolia Papadamaki, info@thehappinessretreat.gr
PRANA DESHA Physical Wellness Sofia Katsouli, Potamos, 6955-057655

FESTIVALS & DANCES

Kalokairines Dance 28/07
Avlemonas Dance 6/08
Mitata Wine Festival 12/08
Potamos Paniyiri Dance 15/08
Fratsia Exhibition / Dance 19/08
Kalamos Dance 15/09
Agia Pelagia Dance 23/09

MUSEUMS

• **ARCHAEOLOGICAL MUSEUM** Chora. Exhibition of artefacts brings to light the rich cultural identity of Kythera & Antikythera. Artefacts displayed date from 5000 BC to 3rd Century AD.
• **BYZANTINE MUSEUM**, Kato Livadi 31731 • Appointments to visit byzantine churches 31731

ART & CULTURE

Voyage to Kythera - Summer Festival Municipality of Kythera, programme listing on www.kythira.gr/greek.htm
Manolis Sophios, Photographic archive exhibition. Evita photo studio, Potamos Square, 33294
Kythera Film Club screenings in courtyard of Chora primary school, Wednesday throughout August
Agia Pelagia Welcome Summer Dance 25/6 Greek dance show, live music and Philharmonic performance
Amalia Kominou, art exhibition, Return to Kythera, 17/6 - 6/7, Zeidoros, Kapsali
Musical journey in memory of Nontas Vezos, 25/07, Astiko Elementary School of Potamos and 27/07, Municipal Library of Kythera in Kondolianika
Concert "Kefthos" Kytherian Choir, 23 July, Zeidoros, Kapsali and 20 August, Mitata's primary school (21.00)
Street Music Demonstration by Greek Navy band, 30 July, Avlemonas (21.30)
Street Music Happening by Philharmonic, 13 August, Potamos square (11.00)
Kathleen Jay, Watercolours 21 August - 4 September, Potamos Cultural Centre
Follow Your Art Gallery, Kapsali • **4-24/6** Lighting creations and works by Georgia Tseri and Dimitris Andreopoulos • **26/6-7/7** 'The Subconscious', Painting exhibition, Frank Hoorn • **9-22/7** 'Perhaps', painting exhibition by Daphne Petrohilos • **23/7-5/8** 'Local Products 2', painting exhibition by Manolis Charos • **6-19/8** 'Coloured lines' by Dimitris Hatzantonakis • **20/8-2/9** 'Short escapes' by Drosia Tseri • **3-30/9** George Tzannes Kafkos, retrospective of his works
Aiki Rigou, Mosaic studio Aroniadika. www.aikirigou.gr
Jan's Stone Jewellery, Potamos bazaar every Sunday morning

CERAMICS & GIFTS

Roussos Kytherian Pottery
Kato Livadi 31124 & Chora 31402

HANDICRAFTS

Herovolo Potamos, 38072
Annafora Clothes & hand-made accessories, Potamos square 39001
To Ergastiri Mylopotamos 33162

BOOKSTORES

Bibliogatos Livadi & Chora, 37077
Aiolos Chora, 6974-805834

TRADITIONAL EMBROIDERY

Beauty & Tradition Chora 31280. Fine hand-made lace and curtains, embroidery, tablecloths, crocheted blankets.

JEWELLERY & ICONS

Gold Castle Leonardos. Jewellery for every taste & pocket. Unique hand-made Myrtidiotissa icons created from natural materials. Wholesale/retail. Chora 31954
Saita Hand made jewellery. Central square Chora 6978-626150

PHOTOGRAPHERS

Chrissa Fatsea - weddings, christenings, events, printing.
Potamos 38225, 6974-112419 www.fxphoto-kythera.gr
Evita - Special events & weddings. Restoration of old photographs. Potamos square, 33294

SOUVLAKI / GYROS

AGIA PELAGIA - Dinos 33846
TSIKALARIA - Xegantzoros 31541

CAFE/OUZERI

DIAKOFTI - Cafe Minas 33243
KAPSALI - Banda Landra 31904
Chrysopsaro 31032
LIVADI - Konomos Coffee House 37333
MYLOPOTAMOS - Ambelos 38281
Kamari 33006
Platanos Kafenion 33397
POTAMOS - O Potamos 34191

TAVERNAS

AGIA PELAGIA - Kaleris 33461
Kythea 39150
AVLEMONAS - Sotiri's 33722
DIAKOFTI - O Manolis 38230
CHORA - Belvedere 31892
KAPSALI - Artena 31342
Magos 31407
LIVADI - Toxotis 31781
MYLOPOTAMOS - Platanos 33397
TSIKALARIA - Xegantzoros 31541
PALAIOPOLI - Skandeia 33700
PLATIA AMMOS - Varkoula 34224

PIZZA & PASTA

CHORA - Belvedere 31892
LIVADI - Vitsio 31037

BEACH BARS

KOMPONADA, LAGGADA 6947-409907
PALAIOPOLI free Wi-Fi 6989-863210

PATISSERIE

KARVOUNADES Glika & Kalo 38004
LIVADI Maria's Sweets & More 39077

WEDDINGS & RECEPTIONS

PELAGIA APHRODITE HOTEL is just 15 m. from the romantic Firi Ammos beach and the ideal location for an unforgettable reception 33926, 6979-330086

LOCAL PRODUCTS & HONEY

ATHAMARI Honey, Mitata. Athanasia & Maria Protopsaltis, 33010, 6977-692745
FIRROGI Quality wines & fatourada. Potamos 33654, Chora town square 6972-118656
STAVROS Chora, 31857, 6976-680884
TIS MARIAS Chora 31678, Kalokairines 31188, Livadi 39077
TOXOTIS Livadi, traditional local products, herbs & pasta 31781
DESPINA Karavas, 34324, Homemade jams & olive-oil
CHRISTOFOROS pure thyme honey, Kalokairines, 38100, 6937.010674
SYM..VENI Mylopotamos, 34378

WINERY

Firrogi Winery - Potamos 33654, 6972-118656
To Patitiri - Tsikalaria 6944-770161

GREEK COOKING CLASSES

Learn to cook traditional Kytherian cuisine under Elizabeth's expert guidance.
Vilana Studios, Kalamos. 31910, 6944-209409

GENERAL STORE

Maneas - Potamos, 33308

SUPERMARKET

Agia Pelagia Kapsanis 33458
Karvounades Leontsinis 38018
Kapsali, Livadi Vardas 31011
Tsikalaria Lourantos Bros 31396

TRANSPORT

To/from mainland. Single & part loads
Manolis & Paula Kalligeros, Karvounades 38120, 6937-470911, 6937-470913

CAR TROUBLE?

Karvounades Road assistance & Towing, Panayiotis Kassimatis 38070, 6944.287340
Kondolianika Takis Kassimatis 38087

HOUSE MASTERS

Karavas House minding, cleaning, maintenance. Cherile & Dieter Wolf 34324, 6945-793907

REAL ESTATE

PRIME LAND FOR SALE in ever-popular Diakofti. 9 building blocks available for immediate sale. Sizes from 361,49 m² to 1098,37 m². Most blocks are building blocks which could be consolidated into a larger development. Properties close to the sea with superb views. Prices on application. Enquiries to Manolis Kassimatis, +30 27360-31735, +30 6944-889838, realkas@otenet.gr
LIVADI Manolis Kassimatis, Prime sites for sale. 31735, 6944-889838
POTAMOS Firrogi. 33654, 6972-289910, 210-6217475, www.firrogi.gr

BUILDING A HOUSE?

Chartered Civil Engineers & Building Permits

• **Fatseas & Mavrommatis** Livadi 31918, 6944 - 696688, 210-6466981
• **Domniki Kontraratu**, Architecture Design Construction, Kythera 31364, 6981-447336
• **Andreas Lourantos** Livadi, 31862
Restoration of old houses
• **Dimitris Kyriakopoulos**, Karvounades Building & Restoration, Supervision 38030, 6977-668290
• **Destan Kataro** 33069, 6936-641422
ALUMIL Fittings Petros Karaminas Karvounades, 31680, 6936-985625
Electrical Appliance Repairs Panayiotis Kominos, 33909, 6978-292004
Plumber Thanasis Stratigos 6936-641414
Electrical Supplies & Kitchen installation. Welcome stores. Livadi, 31720, Potamos, 33620
Indoor & outdoor furniture "My Home", Weber bbq's coal fuelled & gas fired / Hills Holst branded products. Homeware & gifts, Karvounades 6937-470913

PETROL / GAS

POTAMOS BP 33380
LOGOTHETIANIKA VERGINA CYCLON 33192
KONDOLIANIKA CYCLON 38270

BANKS

Piraeus Bank Chora 37311, 37312
National Bank of Greece Chora 37301
Potamos 32901 ATM Livadi

LOCAL MEDIA / SITES

• **Tsirigo FM-105.6** The voice of Kythera worldwide tsirigofm.gr
• visitkythera.com
• information.kythira.info
• ilovekythera.com

ANIMAL LOVERS OF KYTHERA

Membership and donations
6987-189994
www.adoptacat.jimdo.com

ESSENTIAL SERVICES

• **ACCOUNTANCY FIRM ΕΥΡΩΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΕΠΕ** tax returns & solutions for all taxation matters, Livadi, 39015, 210-9483289
• **NOTARY** Chora Akrivi Stelliou 31290
• **ELECTRICITY - ΔΕΔΔΗΕ** Chora 31207
• **POST OFFICES** Chora 31274, Potamos 33225
• **POLICE** Chora 31206
• **FIRE BRIGADE** Karvounades 33199
• **PORT AUTHORITIES** Agia Pelagia 33280
• **HOSPITAL** Potamos, 33325
• **VETERINARIAN** Livadi, 6974.259871
• **BARBER** (Themis), Livadi, 31695
• **AIRPORT ALEXANDROS ONASSIS** 33292
• **KYTHERA MUNICIPALITY** Chora 31213, Potamos 33219